

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78.180, Wlen št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Prednjeazijski pakt

Pakt prijateljstva in nenapadanja med prednjeazijskimi državami, ki se je podpisal slovesno te dni, se je pripravljal že dolgo. Njegov podpis ravno v sedanem, na drugih področjih tako razgibanem času pomeni krepko afirmacijo mirovnega stanja in konstruktivnih prizadevanj narodov, ki žive že dolgo v miru in zatišju, pa želijo, da bi enak mirni položaj zavzemali tudi v bodoče.

Pakt veže Turčijo, Perzijo, Irak in Afganistan, torej države, ki ležijo v dokaj dolgem pasu od Egejskega morja pa tja do meja britanske Indije. Na dolgi severni strani se vse dotikajo Rusije, dočim se na jugu oprirajo na morja, katerih glavni del pripada zapadnemu območju Indijskega oceana. Večina tega ozemlja leži za današnje razmere tako rekoč v zatišju. Tamkaj, kjer se danes pripravljajo politične sile za kritično dobo, o kateri se bojuje, da bo pokazala še bolj kritične pojave, tamkaj se seveda dokaj znatno splahnelo zanimanje za Prednjo Azijo kot celoto. Saj ona ne leži v bojni coni in ne zadevajo ob njo sodobne napestosti, ki so se koncentrirale na evropsko in vzhodnoazijsko področje. Toda v posameznih delih je do znatne mere vendar prizadeta še Prednja Azija. Prav posebno velja to o onem območju, ki se naslanja še na vzhodni del Sredozemskega morja, v prvi vrsti za Turčijo. Aktualna je dalje vloga Iraka, ker pripada arabskemu svetu, v katerem so na delu jako raznovrstne in različno usmerjene sile, ki bi se mogle na zelo viden način uveljaviti tudi kot faktor na stranskem tiru sodobnega svetovnega nasprotstva. Vsekakor sta od evropskih razmer najbolj oddaljeni obe iranski državi, Perzija in Afganistan.

Med štirimi državami prednjeazijske zveze prinaša največ novega v politično sfero Irak, najmlajša od teh držav. Nastala je na razvalinah stare Turčije in pada še v sfero političnega vpliva Velike Britanije. Ni čudno, ako so na mejah Iraka še vedno kakor odprti problemi. K takim se more šteti zadeva z mejo med Irakom in Perzijo, ki se po moderno imenuje Iran. Meja na črta nudi tu ponekod še osnove za želje po izboljšanju, po spremembi, zlasti v področje obrežja Perzijskega zaliva. Ni tedaj vseeno, ali sta obe državi med seboj v najboljših odnosih, v družbi vseh prednjeazijskih držav, kar bo nedvomno pripomoglo, da se bodo eventualni spori reševali po mirnem potu. Tudi med Irakom in Turčijo bi se mogle razviti kake difference, saj gre tu za mlado mejo, ki je v marsičem še sposobna popravila. Na enako mladi meji med Sirijo in Turčijo se je pokazalo podobno in arabski svet, ki je tu šele v stadiju priprave za svojo večjo in nemara širšo organizacijo, se tako v Siriji kakor v Iraku stika neposredno s Turčijo. Na ostalih mejnih področjih vladajo drugačne razmere, že davno urejeno in ustaljeno stanje, tako da se sodelovanje nudi samo od sebe.

Prednjeazijske države nudijo političnemu opazovalcu reminiscence prav posebne vrste. Sodobni svet je že dojak pozabljen na čno preteklost, ki je bila od sedanjosti tako bistveno različna. Mislimo s tem na ono dobo, ko je Prednja Azija od Egejskega morja pa tja do meja Indije predstavljala področje velike stoletne tekme med Veliko Britanijo in carsko Rusijo, na dobo, ko je bilo na veliko odprto vprašanje, kdo bo tod zavladal, ali ruska premoč ali britanska ekspanzija. Dolgo je borba okrog teh vprašanj obvladovala politične razmere v državah, ki so kobile med vplivi iz Moskve, odnosno iz Petrograda in iz Londona. Takrat so se notranje politične razmere razvijale in še bolj zapletale pod součinkovanjem navedenih zunanje-političnih faktorjev. Le malo za nami je čas, ko sta si ob vstopu v svetovno vojno obe stari rivalinji razdelili domala vso Prednjo Azijo v interesne sfere. Bila je podoba, da se bliža zatoni samostojnemu državnemu življenju narodov od Bospora do Inda.

Ali prišlo je vse drugače. Prav sedaj, ko postaja prednjeazijski državni blok dejstvo, se najočitneje vidi velika razlika, ki je obsežna v temeljitosti osamosvojitvi prednjeazijskega sveta. Ni s tem rečeno, da bi se bili ta čas stiki z obema glavnima silama, ki sta nekdanj tu odločali, popolnoma prekinili. Še vedno so živahni, samo da so zavzeli povsem drugačne oblike. Posebno interesantna je razlika napram Rusiji, ki je postala ta čas povsem nekaj drugega od stare Rusije. Sovjetska Rusija je stopila v najtesnejše politične odnose s temi državami s katerimi veče prijateljstvo ali celo zavezništvo. V mednarodni politični situaciji sedanosti se to pravi, da je Rusija s temi odnosi na vsej južni meji popolnoma zavarovana in zagotovljena, kar ne pomeni malo. Poleg tega je

Velike mornariške vaje v Neaplju

Italijanski kralj in knez namestnik sta v Neaplju prisostvovala manevrom 120 ladij italijanske vojne mornarice — Tudi tam jima je prebivalstvo prirejalo velike ovacije

Rim, 11. maja. AA. (Stefani) Davi ob 7.30 sta odpotovala italijanski kralj ter Nj. Vis. knez Pavle s posebnim vlakom v Neapelj, kjer so bile velike vaje italijanske vojne mornarice v čast visokega gosta.

Neapelj, 11. maja. AA. (Stefani) Za prihod Nj. Vis. kneza-namestnika Pavla in Nj. Vel. italijanskega kralja ter Mussolinija so mesto bogato okrasili. Italijanske in jugoslovanske zastave visijo povsod ob potu od postaje do luke, kjer je šel kraljevski spoved Ob vsej poti so bile razpostavljene vojaške čete ter oddelki raznih fašističnih organizacij, za katerimi je bilo zbrano neapeljsko prebivalstvo. Pred vlakom, s katerim sta se pripeljala Nj. Vel. kralj in cesar ter Nj. Vis. knez Pavle, je prisel poseben vlak, s katerim se je pripeljal Mussolini s tajnikom fašistične stranke. Mussolinija so množice pozdravile s toplimi manifestacijami. Odpeljal se je takoj v pristanišče, kjer se je vkrcal na križarko »Trieste«, na kateri je sprejel in pozdravil kneza Pavla in italijanskega kralja.

Dvorni vlak je prisel na postajo ob 9.25. Vojaška godba je na peronu zaigrala italijansko in jugoslovensko himno. Postaja je bila vsa v jugoslovenskih in italijanskih zastavah ter v cvetju Visokega gosta in kralja Viktorja Emanuela so sprejeli in pozdravili na kolodvoru prestolonaslednik vojvoda Piemontski, več članov vlade ter visoki državni dostojanstveniki.

Kralj in knez namestnik sta se s po-

staje odpeljala z avtomobilom v pristanišče Beverello. V drugem avtomobilu sta se peljala princ Piemontski in jugoslovenski zunanji minister dr. Cincar-Marčević, v ostalih pa zunanji minister Ciano, minister za narodno kulturo Alfieri in drugo spremstvo. Na vsej vožnji od postaje do pristanišča sta bila kralj in knez namestnik predmet velikih ovacij neapeljskega prebivalstva.

Ko sta kralj in knez Pavle prispela v pristanišče Beverello, sta jima izkazala vojaško čast bersaljski polk in pomorski oddelki z zastavo in godbo. Velika množica, zbrana za vojaškim kordonom, je vzklikala italijanskemu vladarju in knezu namestniku. Godbe so igrale obe himni, topovi vojnih ladij pa so oddali častne salve. Kralj in knez namestnik sta pregledala bersaljski polk in častno pomorsko četo, nato pa sta stopila v motorni čoln in obiskala v luki zasidrane enote italijanske mornarice.

Knez namestnik Pavle, kralj Viktor Emanuel in vojvoda Piemontski so se nato vkrcali na križarko »Trieste«, kjer jih je sprejel Mussolini. Takoj za tem so se začeli pomorski manevri. Vojne ladje, ki so sodelovale pri manevrih, so izvršile zadane jime naloge z izredno hitrostjo. Pri tem so se posebno odlikovali rušilci. V prvi fazi manevrov je 14 vojnih ladij napadlo druge vojne enote v treh kolonah. V drugi fazi so morali rušilci prestopiti napad druge skupine, ki je bila dotlej skrita za umetno meglo. Na koncu so male enote izvršile nagle napade. Potem so

bile blizu Caprija strelske vaje na veliko daljavo. Pri streljanju sta pluli dve križarki proti ladji »San Marco«, ki je plula brez posadke. Streljanje bilo nena-
vadno precizno. Vaj se je udeležilo 120 enot italijanske vojne mornarice.

Neapelj, 11. maja. br. Velike vaje 120 italijanskih vojnih ladij v neapeljski luki so se zaključile pozno popoldne nasproti neapeljskemu obrežju z veliko revijo. Knez namestnik Pavle in italijanski vladar sta s križarko »Trieste« pregledala vseh 120 ladij, ki so bile razvrščene v nekaj kilometrov dolgi črti. Admiralska ladja je nato zavila proti obrežju. Ko sta se italijanski vladar in knez namestnik izkrcala iz nje, so se iz vojnih ladij oglasile nove pozdravne salve iz topov. Kralj in knez namestnik sta se s svojim spremstvom odpeljala skozi gost špalir množic, pred katerimi so bili razvrščeni miličniki in vojaštvo, spet na železniško postajo. Množice so jima prirejale navdušene ovacije. Z dvornim vlakom sta se odpeljala nazaj v Rim.

S križarke »Trieste« se je za njima izkrcal tudi ministrski predsednik Mussolini, ki se je prav tako še zvečer vrnil v Rim.

Sodelovalo je 20 tisoč mornarjev

Neapelj, 11. maja. AA. (Stefani) Pri današnjih pomorskih vajah je sodelovalo 120 ladij in 52 letalskih eskadril s 1032 častniki, 3.098 podčastniki in 16.795 mornarji.

Večerja v Rimu

Rim, 11. maja. br. Na Kvirinalu je bila nocoj slavnostna večerja, na katero je bilo povabljenih spet večje število najuglednejših rimskih osebnosti. Jutri bosta Nj. Vis. knez namestnik Pavle in Nj. Vis. kneginja Olga obiskala Vatikan.

Nj. Vis. kneginja Olga na ogledu Rima

Rim, 11. maja. AA. (Stefani): Nj. Vis. kneginja Olga si je v spremstvu dvornih dam ogledala danes rimske umetniške spomenike, nato se je pa vrnila v Kvirinal.

Agencija Stefani o rimskem obisku

Rim, 11. maja. AA. Diplomatični urednik agencije Stefani piše: Nj. Vis. kneza namestnika Pavla in kneginjo Olgo je Rim sprejel s toplimi manifestacijami. Ta uraden obisk je ponovno utrdil mir med obema narodoma, ki je prestal dobro preizkušnjo v zadnjih dveh letih od burnih dogodkov marca 1937 sem. Nobeden teh dogodkov ni skasil miru in medsebojnega sodelovanja. To je jasen dokaz, da to sodelovanje odgovarja zgodovinskemu interesu obeh držav. Jugoslavija je važen in nujen činitelj v pogledu miru in sodelovanja v Podunavju in na Balkanu. Italija želi, da bi bila Jugoslavija močna in vztrajna v svojem razvoju ter svobodna pri svojem delovanju. S temi občutki italijanski narod pošilja pozdrav prijateljskemu jugoslovanskemu narodu.

Rusija zahteva zvezo, Anglija se je otepa

Počasi se pojasnjujejo vzroki, zakaj pogajanja med Anglijo in Rusijo ne pridejo do konca

London, 11. maja. b. Po popravku ruske službene agencije Tass, ki je povzročil v angleških krogih veliko presenečenje, je angleška javnost z nepotestjo pričakovala včerajšnje Chamberlainove izjave v parlamentu. Iz primerjave ruskih in Chamberlainovih pojasnil sklepajo sedaj listi, da je treba glede angleških protipredlogov Rusiji ločiti dve stopnji. Anglija je dne 8. maja stavila Moskvi najprej pismene predloge z željo, naj bi se Rusija omejila samo na zagotovila pomoči Angliji in Franciji v primeru, da bi ti dve vevile morali izpolniti svoja jamstva, ki sta jih dali Poljski in Rumuniji. V teh predlogih se ni bilo nobenega namiga o enakih obveznostih Anglije in Francije napram Rusiji za primer, da bi se tudi ta zapletla v vojaški spor zaradi morebitnih jamstev svojim sošedom. Chamberlain je potem takem v celoti potrdil ruski službeni poravek, ki ga je zaradi napućnih inozemskih informacij objavila ruska agencija Tass.

V drugem delu svojih pojasnil pa je Chamberlain opozoril na nove ruske predloge, ki predvidevajo večje obveznosti za obe stranki in po katerih je angleška vlada spremenila svoje prvotne predloge ter Moskvo informirala, da ne bo povzročala nikakih težav, če bi ruska vlada imela namero postopati v okviru stavljenih predlogov neodvisno od angleške in francoske akcije. Vsi komentarji angleških listov se strinjajo v tem, da so ta naknadna odločila angleške vlade za Rusijo ugodnejša in sprejemljivejša od prvotnih angleških protipredlogov.

Ruska vlada očitno še nadalje vztraja pri svoji začetni misli, da morata Anglija in Francija pristati najprej na formalno trojevo, ki bi jim dala možnost, da morebitna nadaljnja jamstva ogroženim državam kot celota. Angleški vladi pa se bilo doslej pred očmi samo enostransko ruske izjave kot dopolnila že danih angleških in francoskih jamstev Poljski in Rumuniji.

Ruska vlada izhaja s stališča, da je za njo sprejem predlogov o vojaški trojevi preizkusni kamen za iskrenost namer angleške vlade.

Rusija postala tudi izredno važen gospodarski faktor, ki prinaša v prednjeazijske države moderne gospodarske pridobitve in nastopa kot dobavnik industrijskih proizvodov. Blok prednjeazijskih držav v tako dobro urejenih odnosih ne more za Rusijo pomeniti ničesar neprijetnega ali neveščnega in ne more vzbujati nezaupanja. Da velja prav isto glede Velike Britanije, je samo po sebi umljivo, saj vladajo najboljši odnosi tudi v teh smereh, o čemer pričata zlasti Turčija in Irak.

Koliko se bo mogel prednjeazijski blok uveljavljati kot celota v mednarodni politiki, zavisi seveda tudi od splošnega mednarodnega razvoja samega. V tem pogledu nemara ne bo brez pomena razmerje, ki ga bo zavzel napram aktualnim političnim problemom zaostrene splošne situacije. Vendar se pomen bloka ne sme pretiravati, zakaj težišče mu bo brezdvomno ostalo v mirovnem sodelovanju. Drugačne funkcije mu njegovi ostvaritelji že od početka niso pripisovali. pisovali.

gleške vlade. Ako Anglija ta predlog sprejme, bo Rusija prepričana, da misli angleška vlada s svojimi jamstvi resno, ako pa tega ne stori, potem je Moskva mnenja, da njene izjave Poljski in Rumuniji niso bile resno mišljene.

Angleški pomisleki

Podobno, vendar v nasprotnem smislu argumentirajo svoje stališče tudi v londonskih vladnih krogih, kjer pravijo: Ako misli Rusija resno, potem se ne bo upirala prevzemu obvez napram Poljski in Rumuniji, ki že imata angleška jamstva, odnosno napram Angliji in Franciji, ki sta ta jamstva dali in s tem posredno zavarovali tudi ruske meje. V nasprotnem primeru bi pa potrdila, da ima skrite pomisleke proti zvezi z Anglijo. Anglija je nadalje mnenja, naj bi se predlog vojaške zveze vzeli v poštev samo kot skrajna možnost v primeru vojne, do tedaj pa naj bi ostal v rezervi v pričakovanju dogodkov, ki bi morda nasvetovali njegovo uresničenje. Anglija se vojaške zveze z Rusijo brani, da ne bi opravčila nemškega očitka o obkroževanju. Boji se, da ne bi to pospešilo nemške dinamike proti Poljski. Krizi, ki bi iz tega nastala, se Anglija za sedaj še želi izogniti.

Glavne težave v dosedanjih razgovorih je treba torej po mnenju tukajšnjih krogov iskati v navedenih pomislekih in predlogih, ki se kažejo na obeh straneh in ki izvirajo v glavnem iz nove Stalinove taktike. Rusija hoče dati zapadu razumevanje, da je v vprašanih medsebojnih jamstvih zapad od nje odvisen in ne narobe.

Ruska uradna objava

Moskva, 11. maja. AA. (Reuter). Danes je v uradnem glasilu sovjetske vlade, v »Izvestijah«, izšla avtentična izjava o zahtevanju Sovjetske Rusije v zvezi s pogajanja za ustanovitve fronte miru. Glavne točke te izjave so: 1) Sovjetska Rusija predlaga, da Velika Britanija, Francija in Sovjetska Rusija da bo skupna poročila državam vzhodne in srednje Evrope, ki jim grozi napad, in 2) te države naj bodo med seboj zvezane s paktom o vzajemni pomoči, temelječim na načelu recipročnosti.

»Izvestja« pobijajo izjavo, da bi Velika Britanija in Francija, če bi branili Poljsko in Rumunijo, dejansko branili za padlo mejo Sovjetske Rusije. O včerajšnji Chamberlainovi izjavi v spodnji zbornici pa mislijo »Izvestja« kot naravno osnovo in da tam, kjer ni recipročnosti, tudi ne more biti dejanskega sodelovanja.

Sestanek v Ženevi

Pariz, 11. maja. o. Po poročilih iz Moskve bo ruski komisar za zunanje zadeve Molotov jutri odpotoval v Ženevo, kjer se bo sestal z angleškim zunanjim ministrom Halifaxom in francoskim zunanjim ministrom Bonnetom ter slušal pri tej priliki končati pogajanja o medsebojni pomoči v primeru napada.

Zasedanje sveta DN za par dni odgodeno

Ženeva, 11. maja. AA. (Reuter): Sovjetska vlada je poluradno intervenirala naj se zasedanje sveta DN, sklicano za prihodnji ponedeljek, odloži za nekaj dni, da se ga bo mogel udeležiti tudi Potemkin. Če ne bo ugovorov, in vse kaže, da jih ne bo, se bo svet DN sestal najbrže 22. t. m.

Chamberlain utemeljuje svojo novo politiko

Na velikem zboru svoje stranke je angleški ministrski predsednik odgovarjal na nekatere odstavke Hitlerjevega govora

London, 11. maja. AA. (Reuter) Danes se je v Albert-Hallu v Londonu vršilo veliko zborovanje, ki se ga je udeležilo okoli 8.000 pristavev konservativne stranke. Na zborovanju je govoril predsednik vlade Chamberlain. Dotaknil se je dogodkov, ki so se pripetili zadnjih 12 mesecev in med drugim dejal:

»Zaradi dogodkov v zadnjem letu smo doživeli najrazličnejša razburjenja. Ta razburjenja so se neprestano menjavala, tako da je po strahu nastopilo olajšanje, za tem pa spet dvomi in strah, vse dotlej dokler ni narod začutil trdnosti in odločnosti. Verujoč v svojo moč se zavedamo, da smo vse storili, kar more človek storiti za ohranitev miru. V svesti si nesebičnosti svojih ciljev, smo pa tudi zmerom pripravljani poslušati druge, ne pa podrediti se diktatu. (Dolgotrajno odobravanje). Naj bodo nesoglasja med nami še tako velika glede metod, se čutim zadovoljeno, da obstoji v vsej državi temeljna edinstvo o načelih politike, ki jo izvajamo.

Govorec o kritikih je Chamberlain izjavil, da misli, da ima za seboj vse ženske, a ženske imajo jasnejše naziranje od moških, katerih obzorje kale strankarski in osebni predsodki. Videli ste, je nadaljeval Chamberlain, stari dežnik, kako potuje sem in tja. Prepričan sem, da ste vsi odobraval naša prizadevanja. ki je bilo doslej uspešno, da obvarujemo Evropo nove vojne. Nas ne bo nobena stvar potegnila v vojno, razen če bomo popolnoma prepričani, da se ne da preprečiti brez žrtvovanja svobode in dobrega imena. Vojna ni bila nikoli element naše politike.

Nato je Chamberlain nadaljeval: »Kar se nemškega delovanja tiče, se nismo posebno zanj zanimali vse dotlej, dokler je bilo omejeno na okvir, ki si ga je Nemčija sama postavila z željo, da koristi nemškemu interesom, ne da bi ogrozila neodvisnost nemških držav. Nikdar nismo mislili na kakšno obkoljevanje Nemčije ali na to, da bi ovrli naravni in upravičeni razvoj njene trgovine v srednji in jugovzhodni Evropi, še manj pa, da bi delali načrte o gotovih kombinacijah proti njej, o kombinacijah, pri katerih bi mislili na vojno. Vsaka takšna misel je fantastična. Njej ne bi verjeli nikjer. Če dovolite, vam povem, da se mi ne želim z Nemčijo spustiti v tekmo niti glede orožja niti v gospodarskem oziru. Mi ne bomo zavrnili želje, da se začne pogajanja za to, kako bi se dvignila naša medsebojna trgovina in kako bi se zboljšale gospodarske razmere, to pa le tedaj, če bomo videli resno željo, da se vzpostavi zaupanje, ki je tako močno omajano. Želim tudi pojasniti, da nismo pripravljene ostati ob strani, če bi države druga za drugo izgubljale svojo neodvisnost. V Evropi ne more biti miru in varnosti vse dotlej, dokler narodi ne bodo prepričani, da takšnih poskusov ni treba pričakovati. Zato smo mi dali jamstva Poljski, Rumuniji in Grčiji. Z enakim namenom radi pomiritev položaja smo začeli razgovore z drugimi državami, posebno s Sovjetsko Rusijo in s Turčijo. Ta pogajanja še trajajo in izjavljam, da angleška vlada iskreno želi, da bi se končala ta pogajanja čimprej z uspehom. Mnogim se zdi nevarna točka v Evropi zdaj Gdansk, naša jamstva Poljski pa so jasna in koncizna. Kakor bi želeli, da bi se spor med Poljsko in Nemčijo rešil na prijateljski način s pogajanjem, tako smo

tudi prepričani, da bi nasilna rešitev tega vprašanja spravila v nevarnost poljsko neodvisnost in bi dovedla do vojne. Strašno bi bilo, da bi Evropa začela vojno zaradi nesporazuma.«

Hitro naraščanje angleške dobrovoljske vojske

London, 11. maja. AA. Po uradnem poročilu se je število vajikov teritorialne vojske zvišalo od 1. marca t. l. za 119.507 mož. V preteklem tednu se je vpisalo v teritorialno vojsko 35.624 rekrutov prostovoljcev.

Blum se je vrnil v Pariz

London, 11. maja. AA. Davi ob 9. je odpotoval Leon Blum z letalom nazaj v Pariz.

Majski pri Halifaxu

London, 11. maja. br. Ruski poslanik Majski je bil danes dopolnile znova pri zunanem ministru Halifaxu. Tudi današnji razgovor se je nanašal na angleško-ruska pogajanja. Poslanik Majski je lordu Halifaxu dal nekatera pojasnila o današnjem oficijemnem uvodniku »Izvestije«, v katerem je bilo obeleženo rusko stališče glede na angleške protipredloge.

Tesnejši stiki med Rusijo in Zedinjenimi državami

Washington, 11. maja. AA. (Stefani). Sovjetska vlada je imenovala 37-letnega odpravnika poslov Konstantinovskega za veleposlanika v Washingtonu. Novi ameriški veleposlanik v Rusiji Steinhart je odpotoval te dni v Moskvo, da prevzame dolžnosti. Obe poslanštvi sta vodila zadnja leta odpravnika poslov.

Severne države in nemška ponudba

Stockholm, 11. maja. AA. (Stefani) Skandinavski časopisje poudarja, da sklep Švedske, Norveške, Danske in Finske, s katerim so zavrnile predlog Nemčije, za sklenitev nenapadalne pogodbe, pomeni, da te države žele ostati za vsako ceno ob strani vseh mednarodnih zvez in voditi dalje svojo popolnoma neodvisno zunanjo politiko.

Balbo v Egiptu

Kairo, 11. maja. AA. (Stefani): Davi je libijski guverner maršal Balbo odpotoval iz Kaira v Tripolis. Na letališču so se od njega poslovili italijanski poslanik v Kairu ter mnoge ugledne egiptске osebnosti. Svoči se je maršal Balbo udeležil večerje, ki jo je v njegovo čast priredil predsednik vlade Mahmut paša.

Španska vlada se seli iz Burgosa v Madrid

Madrid, 11. maja. AA. V Madridu se vašijo velike priprave za preselitev ministrstev iz Burgosa v Madrid. Posebna komisija je že prevzela zgradbe nekaterih ministrstev, ki bodo v kratkem popolnoma renovirane. Ministri bodo ostali v Burgosu, dokler general Franco ne bo določil dneva svojega prihoda v Madrid.

Obnova pogajanj med Francijo in Italijo

Razgovor francoskega veleposlanika z grofom Ciano
Uspeh papeževnega posredovanja — Povabljene države
še vedno niso naklonjene predlagani konferenci

Rim, 11. maja. AA. (DNB) Grof Ciano je sinoči sprejel francoskega poslanika Ponceta. Francoski krogi v Rimu izjavljajo, da sta govorila o tekočih vprašanjih.

London, 11. maja. o. »Daily Mail« objavlja na senzacionalen način vest o sinočnjem sestanku francoskega poslanika François Ponceta z italijanskim zunanjim ministrom Ciano. Pri tem pravi, da pomeni pričetek francosko-italijanskega sporazumevanja. O čem sta razpravljala, se nečesar ne ve, vsekakor pa sta govorila o treh vprašanjih: o Tunisu, Džibuti in Sueškem prekopu. Do sestanka je prišlo po zelo živahni diplomatski akciji Vatikana. Mussolini se je v poslednjem času večkrat telefonsko razgovarjal s Hitlerjem o misli konference petih držav, ki jo je predlagal papež po svojih diplomatskih zastopnikih. Vse prizadevanje vlade so izjavile papeški nuncijati, da si žele miru, vendar pa ni nobena izmed njih jasno izrazila svoje pripravljenosti za sodelovanje na taki konferenci. Iz Berlina so prejeli v Londonu poročila, po katerih misli kancelar Hitler, da se ima nemško-poljski spor rešiti samo med Nemčijo in Poljsko in da zaradi tega ni potrebna konferenca petih držav.

Pariz, 11. maja. o. Končana je prva faza velike diplomatske akcije med Vatikantom. Londonom in Parizom glede na nemško-poljski spor zaradi Gdanske. Poljski sta Anglija in Francija objavili, da se ne bosta ob priliki sestanka sveta Društva narodov v Ženevi nikdar dogovorili na račun Poljske. Angleška in francoska vlada sta podali poljski vladi v tem pogledu konkretne obljube.

Ribbentrop pri Hitlerju

Monakovo, 11. maja. AA. Havas: Nemški zunanji minister Ribbentrop je prenočil v Monakovu ter je bil dopoldne ponovno pri Hitlerju.

Obisk italijanskega kralja v Berlinu

Rim, 11. maja. AA. (DNB). V zvezi z vestmi o obisku italijanskega kralja v Nemčiji izjavljajo v tukajšnjih političnih krogih, da rok tega obiska še ni določen.

Razgovori v Varšavi

Varšava, 11. maja. AA. (Pat) Namestnik zunanje ministra Sembek je sprejel estonskega poslanika Markusa.

Po sredo večerji, ki jo je njemu na čast priredil litovski poslanik Caulis, se je litovski general Rastikis odpravil v poljske industrijske kraje. Na postaji se je od njega poslovil maršal Rydz-Śmigły.

Trgovinska pogodba med Anglijo in Rumunijo podpisana

Bukarešta, 11. maja. AA. (Reuter) Popoldne so v Bukarešti podpisali trgovinsko pogodbo med Veliko Britanijo in Rumunijo. Pogodba določa kredit 5 milijonov funtov za britanske nabave v Rumuniji, razen tega pa odreja, da bo britanska vlada kupila v Rumuniji večjo količino pšenice po ceni svetovnega tržnišča. Britansko-rumunska trgovinska pogodba bo objavljena jutri popoldne istočasno v Rumuniji in Veliki Britaniji. Šef britanske delegacije sir Frederick Leith-Ross je ob 16. odpotoval preko Konstancie v Atene, drugi štirje člani britanske trgovinske delegacije pa bodo jutri odpotovali nazaj v London.

London, 11. maja. AA. (Reuter) Trgovinski minister Oliver Stanley je danes v spodnjem domu potrdil, da je bil podpisan

Lloyd George o potrebi zveze z Rusijo

Na seji angleške zbornice pretekli ponedeljek je prišlo do ostrega konflikta med Lloydom Georgeom in angleško vlado. Lloyd George je v svojem govoru dokaj pesimistično presojal dosedanje vojaško situacijo Anglije in je dokazoval, da obotavljajoča se politika angleške vlade, zlasti kar se tiče Rusije, ne obeta nič dobrega. Izjavljal je:

»Leta 1914. smo (Angleži) natančno vedeli, s kakšnimi silami razpolagamo. Bili smo gospodarji na morju. Francija in Rusija pa sta imeli izvežbani vojski, ki sta bili večji od armad centralnih velesil. Kako pa je danes? Na naši strani je Francija s svojo veliko sijajno vojsko. Tu je tudi Poljska, toda njena vojska ni tako velika in tudi ne tako dobro oborožena kakor francoska. Danes Anglija še ne bi mogla poslati toliko vojaštva na kontinent, kakor ga je poslala l. 1914. Na drugi strani pa imamo ogromno nemško armado in poleg nje italijansko, ki je še enkrat večja od italijanske vojske l. 1915. Italijanski in nemški generali štaba sta svoje načrte izdelala. Nemčija in Italija imata dvakrat toliko vojakov kakor Francija, Poljska in mi Angleži. Noben francoski minister ne more prezreti možnosti, da se tudi na Pirenejski polovici sovražnik. Pri vsem tem pa puščamo Rusijo v nemar. Toda brez Rusije so vse naše garancije za Poljsko, Rumunijo in Grčijo prava blaznost. Če bi angleški generali štab izjavili, da je brez Rusije mogoče doseči zmago, bi ga morali takoj zapreti v norišnico. Pri tem pa puščamo v nemar Daljni vzhod. Tam je Japonska največja nevarnost za naše gospodarstvo v Indiji. Med svetovno vojno nam je Indija dala milijon mož, ki so branili naše interese v Egiptu, Mezopotamiji in Palestini. Francozi so imeli 500.000 mož iz Indokine. Kako naj spopolnimo praznine v svojih vojskah, če Rusija ostane znanj? Opasnost vojne zahteva, da zberemo iz vseh krajev sveta pomoč in ojačenje. Naša vlada ve, da potrebujemo Rusijo. Brez Rusije nam ostane samo dvoje: ali katastrofa, ali pa da se izmotamo iz svojih obvez, kakor smo to že enkrat storili. Ali ste Monakovo že pozabili? Ne

Listi priobčujejo na prvih straneh poročila o konferenci pri maršalu Rastikisu in poudarjajo topli sprejem, ki ga je litovski vrhovni poveljnik priredil novinarjem. »Gazeta Polska« podčrtava patriotske zasluge in odlike litovske vojske, »ki služi istim idealom, kakor sta napisana na naših vojnih zastavah: čast in domovina«.

Včerašnji razgovor Becka in Potemkina je trajal poldruge uro. Sinoči je Beck sprejel angleškega veleposlanika, ki mu je obrazložil potek razgovorov s Potemkinom, s katerim se je razgovarjal o poljsko-sovjetskih odnosih v luči angleško-sovjetskih pogajanj Izve se, da je bilo ob tej priliki govora o pospeševanju trgovine med obema državama, da pa ni bil v tem pogledu sklenjen noben sporazum. Beck je nato sprejel še ameriškega veleposlanika.

Poljska poročila o pripravah v Gdanku

Varšava, 11. maja. b. Po poročilih iz Gdanske se je vrnil te dni po daljši odsotnosti narodnosocialistični okrožni voditelj Albert Förster, ki se je mudil v Nemčiji. V zvezi s tem poročajo poljski listi, da je prišlo zadnje dni v Gdanku iz Nemčije okrog 2000 mladeničev, ki so se nastanili pri raznih zasebnikih. Mladenčki so doma iz raznih krajev Nemčije ter so vsi člani zaščitnih in napadalnih oddelkov narodno socialistične stranke. Obenem se vračajo v Gdanku tudi vsi domačini, ki so bili zaposleni v rajhu.

Göring pri Francu

Berlin, 11. maja. z. V tukajšnjih krogih zasledujejo potovanje kneza namestnika Pavla v Rim z velikim zanimanjem. Vendar pa je v ospredju nemške pozornosti neko drugo potovanje, namreč obisk maršala Göringa v Španiji. V Valenciji ali nekje na morju se bo Göring sestal z generalom Francom. Temu sestanku pripisujejo v Berlinu izredno važnost in upajo, da se bo Španija sedaj odkrito pridružila osi Rim-Berlin. Vesti, da bo maršal Göring obiskal tudi Madrid ter da bo pristojnoval paradi zmagoslavja, niso verjetne, ker še ni niti določen dan te parade.

Berlin, 11. maja. o. Zvečer je bilo službeno objavljeno, da vesti o potovanju maršala Göringa v Španijo niso v skladu s stanjem stvari. Maršal Göring je sprejel samo povabilo nemško-ameriške poročne družbe, naj potuje z najnovejšim parnikom. Po tem potovanju pa se bo Göring vrnil v Italijo z drugim parnikom, nakar bo odpotoval v Berlin.

Rumunski minister na obisku v Rimu

Rim, 11. maja. AA. (Stefani) Davi ob osmih je prišel v Rim na uraden obisk rumunski finančni minister Constantinescu. Na postaji so ga sprejeli italijanski finančni minister Thaon de Revel ter druge ugledne osebnosti.

vidim da bi naši meročajni krogi ta problem studrali. Vidim pa, da nasprotniki natančno vedo, kako naša stvar stoji. Hitler in Mussolini se nista nikdar dala zapeljati v ročvirje optimizma, kakor člani angleškega parlamenta, ki se jim v tem močvirju, nekaj let prav dopade. Izjavljaja Lloyd Georgea so napravila globok vtis in so izzvala ostre ugovore zastopnikov vlade.

Italijanska vojna mornarica

Rim, 11. maja. b. Sredi so v korporacijski zbornici razpravljali o proračunu vojne mornarice Admiral Cavigliari je v svojem eksponatu med drugim izjavil, da bodo italijanske vojne sile na morju v kratkem obsegale štiri velike vojne ladje po 35.000 ton, 4 linijske ladje po 26.000 ton, 19 velikih križark, 12 manjših križark, 60 rušilcev, 70 torpedovcev, preko 100 podmornic in več flotil torpednih čolnov. Poleg tega je pripravljen nov izreden gradbeni program, ki bo najbrž že v kratkem objavljen.

Madžarski delavci za Nemčijo

Budimpešta, 11. maja. AA. Danes se je odpeljal v Nemčijo 800 madžarskih delavcev. V Nemčiji bodo delali 8 mesecev.

Beneš se seli v London

Chicago, 11. maja. AA. (Havas): Dr. Beneš je izjavil, da se je odzval povabilu in da bo od januarja prihodnjega leta predaval na londonskem vseučilišču o sociologiji.

Hitlerjevsko glasilo na Slovaškem

Bratislava, 11. maja. AA. (Pat) Nemški list »Presburger Zeitung«, ki izhaja že dolgo vrsto let, bo 15. t. m. prenehal. Edini nemški list v Bratislavi bo odslej »Grenzboten«. Vrtil bo vlogu uradnega glasila nacistične stranke na Slovaškem.

Beležke

»Besedo imajo srbski politični voditelji«

»Hrvatski dnevnik« pravi v včerašnjem uvodniku, da ni dobil dr. Maček še nikoli tako obsežnih pooblastil od hrvatskih narodnih zastopnikov, kakor zadnji ponedeljek, 8. maja. O tem pravi:

»Bilo bi skoraj premalo rečeno, če bi rekli, da je dobil svobodne roke in da je vse prepuščeno njegovi uvidenosti. Dr. Maček ima danes možnost svobodnega kretanja v sicer jasno odrejenih mejah, ki jih narekujejo interesi hrvatskega naroda. Tozadevni sklepi so izredno kratki, toda tem bolj polni vsebine. Predvsem ugotavljajo dejansko stanje in potek dogodkov v zadnjem času. Sklepi hrvatskih narodnih zastopnikov ne izključujejo sporazuma. Vendar pa smatra hrvatska javnost, da je sedaj vrsta za iniciativo v rokah srbskega naroda in njegovih predstavnikov. Hrvati so pokazali že do sedaj dovolj dobre volje. Storili so vse, kar je bilo v njihovih močeh, in ni mogoče več zahtevati od njih. Z ozirom na to, da se srbski narod izrekal za sporazum, leži sedaj odgovornost na njegovih predstavnikih, da sporazum omogočijo. Srbski narod se ni izrekal za sporazum zato, da bi z njim podelil kako miloščino Hrvatom, temveč iz prepričanja, da je to tudi v njegovem življenjskem interesu. Besedo imajo sedaj srbski politični voditelji, ki so prav tako odgovorni svojemu narodu, kakor hrvatski voditelji svojem.«

»Samouprava« proti »Hrvatskemu dnevniku«

Za lojalnost v politiki se zavzema glavni organ JRZ »Samouprava«, ki zavrača pozive glavnega glasila dr. Mačka, naj z dokazi podpre svoje trditve, da je na to pil v Jugoslaviji čas popolne politične svobode in notranjega pomirjenja. »Samouprava« očita »Hrvatskemu dnevniku«, da nima nobenega respekta pred zaslugami JRZ in da »spada med tiste kroge, ki mečejo ob vsaki priliki kamenje in pole na JRZ in ji sploh zamerijo, da še živi.«

Na koncu vzklika »Samouprava«: »Zalotno je, da so med nami še ljudje, ki ne vidijo, da JRZ v treh in pol letih ni mogla ustvarjati čudežev.«

Akademski narodno obrambni svet

Prejeli smo: Podpisana akademska narodno-obrambna društva na Aleksandrovi univerzi v Ljubljani so po vzgledu svojih starejših organizacij v smislu poenostavitve delovanja in v stremljenju zedinjenja svojih moči v narodno-obrambenem delu osnovala »akademski narodno-obrambni svet« kot vrhovno organizacijo podpisanih društev. Zaradi nujnosti skupnega dela prošje podpisana društva vsa ostala slična akademska društva, ki še delujejo ali se bodo ustanovila, da brez ozira na usmerjenost pristopijo v narodno-obrambni akademski svet in podprejo začeto delo.

V Ljubljani, 10. maja 1939. Akademsko društvo »Dobrodoša«, akademsko podružnico OMD, JS in Branibor.

Preselitev zagrebškega Pokojninskega zavoda

Prihodnje dni se bo preselil zagrebški Pokojninski zavod, ki je doslej užival v Ljubljani gostoljubnost našega Pokojninskega zavoda, v Zagreb. Preseljevanje se bo pričelo 15. maja. Zagrebški Pokojninski zavod je zaenkrat kupil za svoje potrebe manjšo stanovanjsko hišo v Zagrebu, kjer bo uredil poslovne prostore. S poslovanjem v Zagrebu bo pričel okrog 20. maja.

Kje je grof Csaky

»Slovenec« objavlja z mastnimi črkami, da se nahaja v Rimu tudi grof Csaky. »ki da je prišel neopaženo na poziv italijanske vlade v Rim«. Po »Slovenčevu« informaciji naj bi potoval madžarski zunanji minister skozi Ljubljano 8. maja. Budimpeštanski listi pa poročajo, da je sprejel grof Csaky v četrtek 10. t. m. v Budimpešti veliko delegacijo iz Sopronja, ki mu je ponudila kandidaturu v šopronjskem okrožju za razpisane parlamentarne volitve. Minister Csaky je imel ob tej priliki daljši govor, v katerem je izjavil, da sprejema ponujeno mu kandidaturu in da se bo posebno toplo zavzemal za interese narodnih manjšin. V šopronjskem okrožju so namreč močne nemške nasebine.

Glasilo

češkoslovaške emigracije

V Parizu je prišel izhajati francoski tisk »Češkoslovaška stvar« kot glasilo Čehov in Slovkov v emigraciji. V prvi številki pravi list, da si je postavil za nalogo točno in objektivno informirati v emigraciji živeče Čeha in Slovače o položaju v domovini ter braniti češkoslovaške interese v zapadnem svetu. Uvodnik v prvi številki je napisal bivši češkoslovaški poslanik v Parizu Osuski, daljši članek pa je napisal tudi bivši poslanik CSR v Londonu Jan Masaryk.

Neugoden položaj meščanskih šol v Bosni

V Sarajevu je bil v nedeljo občni zbor društva meščanskoških učiteljev za drinsko banovino. Glavni predmet razprav je bil položaj meščanskih šol v drinski banovini. Pri razpravi je bilo ugotovljeno, da nima v drinski banovini niti ena meščanska šola svojega poslopija in da morajo vse gostovati v poslopijih drugih šol. Prvo poslopije za meščanske šole misli zgraditi prihodnje leto, sarajevska občina, ki je že odobrila za to potrebne kredite.

Čehi in Nemci na Moravskem

Prošlo nedeljo je imel novo ustanovljeni »Deutsche Bund Ostens« (Nemška zveza vzhoda) dve zborovanji v Brnu in v Jihlavi. V novo zvezo je bilo vpisano v Brnu 14.000, v Jihlavi pa 6.000 članov. Glavno besedo je imel na zborovanjih vseučiliški docent Fr. Stratil, ki je znan češki javnosti zlasti po prirejanju večerov, na katerih je vedno poudarjal potrebo češko nemškega zблиžanja in dobrega sožitja. Na zborovanju v Brnu je dr. Stratil med drugim dejal:

Francija trdno vztraja na sedanjem stališču

Zunanje politična deklaracija vlade v parlamentu

Pariz, 11. maja. br. Francoska poslanska zbornica se je po krajšem presledku danes spet sestala. Na njej je bila uvodoma predčana poslanica prezidenta Bluma, ki jo je izdal ob priliki ponovnega prevzema prezidentske oblasti po svoji drugizvolitvi. Nato je stopil na govorniško tribuno ministri predsednik Daladier, ki je podal daljšo deklaracijo o francoski zunanji politiki.

Skoraj istočasno se je sestel tudi senat. Tudi na njegovi seji je bila spčetka predčana Lebrunova poslanica, ministrski podpredsednik Chaumetps pa je nato predčal še besedilo deklaracije, ki jo je v zbornici podal Daladier.

Daladier je med drugim izjavljal: Čuli ste poslanico prezidenta republike, ki je bila navdahnjena z najglobljo ljubeznijo do domovine in najtrdnjejšo zavestjo dolžnosti do francoskega naroda. Ob tej uri ko so se zbrali zastopniki našega naroda v tej dvorani, je naša prva dolžnost, da pozdravimo vse naše mlade ljudi, ki so zbrani pod orojem v zaščito Francije. Njim velja prvi pozdrav republike. Ob tej uri naj velja naš pozdrav tudi vsem francoskemu narodu. Z mnogo tednov prenašanja in nihče ne ve, koliko časa bo še prenašal veliko breme, ki je zanj velika preizkušnja, a ki ga ne bo oslabil, kakor bi to radi njegovi nasprotniki.

Medtem ko so se vsi mladi Francozi odzvali pozivu naroda in njegovega vodstva ter prevzeli nase vojaška bremena, je Francija postala ogromna delavnica, v kateri delajo milijoni ljudi neomajno in odločno za svojo domovino. Navdaja jih ena sama misel, občutek odgovornosti in dolžnosti do skupnih interesov vseh Francozov. Zavedajo se ene same naloge, dvigniti visoko ščit francoske svobode.

Ta misel je tudi osnova vseh pogajanj pri katerih sodelujemo in za katere smo v zadnjih tednih dali svojo iniciativo. Angleško-francoska solidarnost je trdnja in zaupnejša nego kdajkoli prej. Ta solidarnost bo tudi v bodoče ostala osnova francoske politike. Nobena propaganda je ne bo omajala. V trenutku, ko je angleški narod jasno spoznal položaj in se svobodno odločil, da poruši svoje stotletne tradicije in si je na svojo pest naložil breme vojaške obveznosti, ga francoski narod bratsko pozdravlja.

Z največjim občudovanjem je francoski narod sprejel na znanje mogočnega poslanico ameriškega prezidenta republike, ki jo je v imenu Zedinjenih držav naslovil prav za prav na ves svet. Francoška vlada je takoj brez vsakih rezerv pristala na Rooseveltove iniciative. S tem je dala le iskrenega izraza občutkom vseh Francozov.

Naj so mednarodni problemi v Evropi še tako komplicirani, v resnici gre le za to, ali je mogoče vse različne interese urediti z metodami mirnega sodelovanja ali pa je zares treba seči po metodah sile in nasilja. Mar naj opozarjam na najnovejšo dogodek, ki so uničili zaupanje med narodi, na neprestano povečevanje vojska, križarenje vojnih brodovij po morju, koncentriranje letalskih sil? Ali naj opozorim na to, da nosijo 20 let po vojni milijoni ljudi spet orožje? Ljubezen do miru je v resnici globoko vkoreninjena v narodih. Ali pa je mir to, da se postavljajo vedno nove zahteve in z njimi povzročajo vedno novi konflikti.

Francija spoštuje vse narode. Ona ve, da vojna nikoli ni rešila perečih vprašanj, da so bile vojne rešitve dražje in težje kakor mirne. Francija je mnenja, da more vsak narod brez težav doseči svoj delež na sreči, blagostanju in svobodi. Narodi to dobro vedo in mi smo lahko ponosni, ko pravimo, da jih Francija ne ograža, da Francija želi sodelovati v vsakomur in da noče doseči nadvladaj nad nikomer. Ni niti treba, da bi prosili kogarkoli za izjavo, da se res ne boji napada z naše strani. Francija je v smislu izreka svojih velikih državnikov že zdavnaj svetu napovedala mir. Naša politika gre zgolj za to, da zberemo ljudi in narode za obrambo miru.

Daladier je dalje govoril o vzrokih, zaradi katerih kolektivna varnost ni obnesla, o garancijah za Rumunijo in Grčijo ter o poteku pogajanj z Rusijo in Turčijo. Rekel je, da je sodelovanje Rusije pri akciji Anafje in Francije rjuno zaželjeno. Končan je govoril o dosedaj izvedenih obrambnih ukrepih.

»Mi Nemci ne bomo sledili metodam drugih in ne bomo na nestrpnost odgovarjali z nestrpnostjo. Mi narodni socialisti imamo polno razumevanje za tujo narodnost ter bomo na vso moč zatirali vsak poskus za raznarodovanje. Vendar pa moramo biti vsakomur jasno, da je bilo Brno od svoje ustanovitve dalje vedno nemško mesto in bi bil vrhunec nesmisla, ako bi ne ostalo nemško tudi v nemškem rajhu. Če je kdo na drugi strani drugačnega mišljenja, se moti.«

Sreske skupščine JNS in OJNS v nedeljo

Banovinski tajništvo JNS objavlja: V nedeljo 14. maja t. l. bodo naslednje sreske skupščine JNS in OJNS:

1. Za srez Kriško bosta skupno skupščini JNS in OJNS ob 10. dopoldne v prostorih gostilne g. Franca Vaniča v Krškem. Skupščinama bo prisostvoval g. Milan Mravljine. — Opozorjamo vse somišelnike iz sreza, predvsem pa prijatelje iz Kostanjevice in Sv. Križa, da se tega občnega zbora zanesljivo udeležijo.

2. Za srez Ljutomer bosta skupno sreski skupščini JNS in OJNS ob 9. dopoldne v hotelu »Zavratnik« v Ljutomeru. Poročal bo g. senator Ivan Pucelj.

3. Za srez Logatec bosta skupno sreski skupščini JNS in OJNS ob 15. popoldne v gostilni Mlakar na Rakeku. Poročala bosta gg. dr. Marjan Zajec in dr. Branko Alujevič.

4. Za srez Kočevje bo sreska skupščina OJNS ob 10. dopoldne v hotelu Arko v Ribnici. Poročala bosta tajnika banovinskega odbora OJNS gg. Andrej Ušić in France Juvan.

Vse člane JNS in OJNS iz navedenih srezov vabimo, da se teh sreskih skupščin polnoštevilno udeležijo in s svojo prisotnostjo pokažejo svojo strankarsko discipliniranost in zainteresiranost za vsa pereča vprašanja.

nih ukrepah in končal z zagotovilom, da bo Francija neomajno ostala pri svoji dosedajni politiki.

Njegov govor je bil v parlamentu sprejet z viharnim odobravanjem, enako tudi istovetna deklaracija v senatu.

Lebrunova poslanica

Pariz, 11. maja. AA. (Havas) Pri ponovnem prevzemu funkcije predsednika republike je Lebrun izdal na poslansko zbornico in senat poslanico, v kateri v prvi vrsti poudarja, da je pristal na kandidaturu zato, da se pokaže, da Francija želi kontinuiteto svoje dosedanje politike. Glede mednarodnega položaja pravi Lebrun, da vznemirjenost še zmerom traja in da jo je treba odstraniti z miroljubnimi sredstvi. Nato govori Lebrun o nalogah, ki čakajo Francijo. Francija se zaveda svoje moči, svoje poslanstvo in po možnosti prijateljev, ki jih ima. Lebrun je posebno poudaril pomen svojega nedavnega obiska v prijateljski Angliji, nato pa ponovno naglašal važnost edinstva vseh Francozov, ki je danes potrebnejša kakor kdajkoli.

Seja francoske vlade

Pariz, 11. maja. br. Francoska vlada je imela danes dopoldne v Elizejski palači sejo, ki jo je vodil prezident Lebrun. Na tej seji je prezident prečital poslanico, naslovljeno na senat in parlament za pričetek svoje druge prezidentske funkcije dobe. Nato je Daladier predložil ministrskemu svetu besedilo deklaracije, ki jo je dopoldne podal na sejah poslanske zbornice in senata. Zunanji minister Bonnet je poročal o zunanje političnem položaju.

Prezident Lebrun je na seji podpisal dekret, s katerim je bil dosedajni višji komisar v Siriji Pyot glede na novi državno-pravni položaj Sirije imenovan za francoskega veleposlanika v Siriji. Pravosodni minister Marchandau pa je prejel pooblastilo, da pripravi načrt zakona o amnestiji, ki bo proglašena v zvezi s ponovno izvolitvijo Lebruna za predsednika republike.

Kitajski cesarski prestol se je izgubil

New York, 11. maja. AA. (DNB) Kitajski cesarski prestol, ki je bil ob začetku japonsko-kitajske vojne odpehan iz Pejpinga ter bi se moral na osnovi sporazuma med Čangkaikom in ameriški oblasti prodati v Ameriki v korist žrtve kitajske vojne, se je izgubil na poti med Amsterdamom in New Yorkom. Ga Rooseveltova je dobila obvestilo, da je prestol, ki je bil zavarovan za vsoto 2 milijona dolarjev bil poslan s parnikom »Zaandam« iz Amsterdama v New York. Ko so izkrcevali blago s parnika v newyorški luki, niso mogli najti prestola. Nastalo je veliko razburjenje ter se je začela takoj preiskava. Po večernem iskanju so sinoči našli prestol v velikem zaboju, ki je že od ponedeljka težal ob obali in ki ga ni nihče čul na zaboju je bil naslov nekega profesorja v Kaliforniji.

V Franciji ponesrečeno nemško letalo

Pariz, 11. maja. AA. (Havas) V bližini Pontarilja je padlo nemško letalo z znakom kljukastega križa. Med razvaanimi letala so našli 2 Nemca, stara približno 25 let ter oblečena v civilno obleko. Pri sebi nista imela nobenih dokumentov.

Tudi Liberija ima skrb

Washington, 11. maja. o. Ameriški listi poročajo, da je republika Liberija zaprosila predsednika Roosevelta, naj podvzame potrebne korake proti vmešavanju tujih držav v njene notranje razmere.

Kerenski nevarno obolel

Pariz, 11. maja. AA. Bivši predsednik ruske vlade Kerenski je težko zbolel. Njegovo stanje je resno.

Uspeh naše opere v Splitu

Split, 11. maja. p. Prva predstava »Ero« onega sveta, ki jo je uprizorila ljubljanska opera na svojem letošnjem gostovanju v splitskem gledališču, je dosegla sijajen uspeh v razprodani hiši. Tudi vse nadaljnje predstave so razprodane.

Letalski promet med Jugoslavijo in Madžarsko

Budimpešta, 11. maja. AA. (MTT) Po pogajanjih, ki so trajala teden dni, je bil dosežen sporazum o letalskem prometu med Jugoslavijo in Madžarsko. Obe državi sta sklenili uvesti tri proge in sicer Budimpešta-Zagreb, Zagreb-Benetske, Rim in Budimpešta-Beograd-Atene. Po pogajanjih je trgovinski minister priredil sinoči večerjo članom delegacije. Ob tej priliki je državni podtajnik omenjenega ministrstva Hubert Ladjadi imel govor, v katerem je naglasil pomen doseženega sporazuma za turizem obeh držav.

Iz državne službe

Beograd, 11. maja. p. Načelnik oddelka železniške direkcije v Ljubljani inž. Frano Fine je napredoval v 3. položajno skupino 1. stopnje, višji tehniški svetnik inž. Karol Orel je bil premeščen iz ljubljanske banke uprave v gradbeno ministrstvo, tehniški svetnik inž. Josip Ševčik pa je bil premeščen iz gradbenega ministrstva k banski upravi v Ljubljani. Upokojen je bil višji svetnik v 4. položajni skupini 1. stopnje inž. Josip Levičnik pri direkciji šum v Ljubljani.

Od poštne direkcije v Ljubljani je bil premeščen sekcijski kontrolor Josip Čuček k beograjski direkciji.

Vremenska napoved

Zemunska: Spremenljivo vreme, delno oblačno s krajevnimi nevihtami.
Dunajska: Spremenljivo oblačno, od časa do časa deževno, zlasti na vzhodu, temperatura se bo malo izpremenila.

Naši kraji in ljudje

Ljubljana se oddolži spominu dr. Šlajmerja Na vnebohod bo v parku pred Leoniščem odkrit njegov spomenik

Zdenko Kalin: dr. Edo Šlajmer

Ljubljana, 11. maja

Takoj po smrti univ. prof. dr. Edo Šlajmerja pred božičem 1935 so prijatelji tega velikega učenjaka in človekoljuba sklenili postaviti v njegov spomin vsaj skromen spomenik. Strnili so se v ta namen v odbor pod predsedstvom župana dr. Jura Adlešiča, mesto II. podpredsednika je prevzel šef primarij v p. dr. Ivan Jenko, a vse posle je vodil II. podpredsednik čl. mest. sveta podpolkovnik v p. Viktor Andrejka. Pokojnikove kolege in Zdravniško zbornico so v odboru zastopali še šef primarij dr. Božidar Lavrič in šef zdravnik »Šlajmerjevega doma« dr. Lojze Kramarič, mestno občino pa še načelnik mestnega kulturnega odbora inšpektor prof.

Silvo Kranjec, univ. prof. dr. France Stela ter načelnik mestnega kulturnega odbora dr. Rudolf Mole. Ze l. 1936 je podpolkovnik Viktor Andrejka tudi v mestnem svetu predlagal postavitev spomenika in je bil njegov predlog seveda sprejet ter je mestna občina ljubljanska votirala večjo vsoto ter prevzela postavitev spomenika ter vsu ureditev njegove okolice. Odbor je s sodelovanjem Zdravniške zbornice prav naglo zbral potrebna sredstva, ki so jih darovali predvsem slavemu zdravniku hvaležni srednji sloji, zlasti pa tudi ljubljanski gospodarski krogi in zdravniki.

Novembra 1. 1937 je odbor že lahko povabil tri ljubljanske kiparje k ožji konkurenci za napravo dr. Šlajmerjevega oprisa. Razsodišče, ki so bili v njem poleg zastopnikov odbora polkovnika Andrejke, inšp. Silva Kranjca in dr. Rudolfa Mole, ter univ. prof. dr. Stela, inšp. dr. Karel Dobida, inž. arh. France Tomažič, Ivan Zorman in mestni višji svetnik inž. arh. Vladimir Mušič, je določilo prvo nagrado akad. kiparju Zdenku Kalinu in mu naročilo kip, ki ga je vili v bron ljubljanski livar Fran Mostar na Galjevidi. Načrt za podstavek je ureditev okolice je napravil mestni arhitekt Ivo Spincič, granit za podstavek je prispelav lastnik kamnolomov v Ribnici na Pohorju inž. Milan Lenarčič in priskrbel tudi izdelavo, da mu je naša javnost dolžna še posebno hvale.

Na vnebohod 18. t. m. ob 10. bo spomenik dr. Edo Šlajmerju v parku med Zaloško cesto in Staro potjo pred Leoniščem slovesno odkrit s petjem in govornima poslevočnega podpredsednika odbora čl. m. s. polkovnika v p. Viktorja Andrejke in šefa primarij v p. dr. Ivana Jenka, nato bo pa župan dr. Jura Adlešič prevzel spomenik v varstvo mesta Ljubljane. Slovesnost bo zaključena s polaganjem venecv in petjem.

Že danes opozarjamo občinstvo na odkritje spomenika tega velikega moža, ki je bil hkrati učenjak in dobrotnik ter mu je zato hvaležna ne samo Ljubljana, temveč tudi vsa Slovenija.

Naš učiteljski pevski zbor toplo sprejet v Slavonskem Brodu in Zenici

Slavonski Brod, 8. maja
V deževnem dopoldnevu smo zasedli v Ljubljani Pulmanov voz in odinili proti vzhodu. Dež je bil, vlak pa je enakomerno udarjal svoj tempo. Kmalu se je družba 70 ljudi razgibala in oddekom smo dali imena kakor: Vic-biro, Rdeči križ, Vodstvo turneje, ki ga je prevzel Vilko Rupnik. Kmalu se je začelo vse drentaj pred vrati »vic-biroja«, kjer je bilo dokaj smeha, največ na račun revije UPZ, ki je bila izdana samo za turnejo, da bo skrbela za dobro voljo. Proti Zidanemu mostu je dež ponehal, v sreči pa nam je zasijalo upanje, da bomo imeli nekoliko lepše vreme, ki si ga upravičeno želimo! — Kje je še Dubrovnik — končni cilj našega potovanja!

Zagreb — v eni uri bo dovolj časa, da si človek poplakne obilno malico, ki je mnogim nadomestila kosilo. Zdrseli smo dalje po naši prelepi Posavini. Enoličnost so nam od časa do časa presekale štorije, ki so vzletavale nad nizkim drevjem. Nešteto čred krav in prašičev se je paslo in dajalo pokrajini ono značilnost, ki je navadna v ravnini.

Sem in tja je bilo opaziti popolnoma izsekane frate. Tod so nekaj rasli mogočni hrasti. Da je mogoča vojna po deloma močvirnem terenu, so ceste dvignjene za več metrov. Na njih je tu in tam videti kakšno kmetjsko lepoticu in lični beli narodni noši.

Slavonski Brod — kraj našega prvega nastopa. »Kufre dol!« Ze stojimo na peronu, kjer nas je prijazno sprejel v navzočnosti zastopnikov raznih kulturnih društev predsednik sreskega društva UJU ki je izrazil veselje na tem, da prinaša poštvovalni tovariški pevski zbor slovensko narodno in umetno pesem med brate Hrvate. Eden izmed članov zbora se je zahvalil za ljubeznjiv sprejem, potem smo se pa podali s tukajšnjim učitelstvom na svoja stanovanja v razne hotele in gostilne. Po skupni večerji smo se podali v pevsko dvorano Hrvatskega doma. Dokaj akustično dvorano so napolnili Brodžani in nestrpno pričakovali iz naših nekoliko utrujenih grl pesmi, ki človeka dviga, ga druži in mu blaži srce. Koncert je prav dobro uspel in navdušenim poslušalcem smo morali ponoviti vedno učinkoviti Adamčev »Potrkan ples«.

Po koncertu smo se podali zopet v hotel, kjer je bil družabni sestanek. Tukaj je napil predstavnik ondotnega učitelstva slovenskemu učitelstvu, ki se ne straši naporov pri svojem kulturnem poslanstvu. Poudaril je, da so storiili njegovi tovariši vse, da bi bilo nam čim prijetnejše v njihovi družbi. To jim je uspelo! Sam je bil pred 15 leti član tržaškega učiteljskega pevskega zbora. Prav iskreno se je govorniku zahvalil za navdušene besede tovariš Vilko Rupnik, vodja turneje. Veseli in podžgani za nadaljnjo pot smo se razgubili po prenočiščih. Proti jutru pa je bilo prvo vprašanje če je kdo našel kako »životinjo«. Ne, ne smemo se pritoževati, ni jih bilo!

Zenica, 10. maja
Po uspelem koncertu v Slavonskem Brodu smo ob 1/4 na 8 zjutraj nadaljevali pot v Zenico, naše druge Jesenice. Vlak je v 7 urah zdrsel mimo Dervente, Doboja in Maglaja. Pokrajina v tem delu države sliči naši Beli Krajini ali pa Slovenskim goricam. Ko smo zdrveli preko Save, smo takoj opazili bule, fese in kule po hribčih.

Lepa polja obdelujejo precej ženske, orjejo pa tudi v breg, medtem, ko pri nas vemo, da v breg živina preveč trpi. Njive, travniki, vinogradi in na postajah ogromne zaloge lesa — posebno v Zavidovcu — so značilnost te pokrajine.

Med vožnjo smo srečali tudi moderen motorni vlak, ki vozi na progi Sarajevo—

Bosanski Brod. Na Bosni pa je nešteto mlinov na čolnih. V Doboju je na starem gradu (»kuli«) napis »Živeo kralj!«, ki ga ponosi osvetli električno.

Oddaleč so nas opozorili dimniki, da se bližamo Zenici. Ogromna električna centrala preskrbuje velik industrijski obrat. Zenica, izstopili! — »Kufre dol!« Rudniška godba je igrala krepko dobrodošlico, ko se je vlak ustavil. Zopet smo stali pred učitelstvom, ki nas je v velikem številu prišlo pozdraviti. Bili so zbrani sreski načelnik, nadzornik, vsi inženjerji, ljudsko- in meščanskošolsko učiteljstvo. Gospa Dragomira Lekić je spregovorila jedrnatne pozdravne besede: »Dobrodošli, bratje in sestre! Prinašate nam blage umetne in narodne pesmi. Pesem je najlepše človečansko delo. Služite idealu, ne boječ se truda, zato vam želimo prijetnih ur med nami. Ponosite naše pozdrave v Vašo prelepo Slovenijo!« — Član UPZ se je na kratko zahvalil in izrekel pozdrave ljubljanske sekcije UJU ter obljubil, da bomo ponesli lepe utise med našo mladino in jo navdušili za lepote in gostoljubnost bratov teh krajev.

Potem smo se podali k skupnemu kosilu v Rudniški dom. Zvečer ob 21. je sledil v lepi dvorani tega doma naš drugi koncert. Se bolj kakor v Brodu so navdušili slovenske pesmi in srbijanske mešani zbori. S posebno dolгим odobravanjem so nagradili Storošbrjanske, Pesme sa Ohrida in Kolo. Tudi tu so zahtevali ponovitve veselejevega Adamčevega »Potrkanega plesa«. Potem je sledila skupna večerja in prosta zabava, ki je trajala čez polnoč. Učitelji smo spali v šoli na volnenih odejah, ki smo jih nazvali »Ovčje polje«. Zjutraj 10. maja pa je sledil ogled tovarne in rudnika. Nad 200 Slovencev je zaprosil v Zenici. Ljubjeznjivi inž. Ferdo Sinkovec, generalni ravnatelj obrata, je njih vodil. Njemu gre posebna zahvala za naklonenost in da smo uživali gostoljubje v Rudniškem domu.

Iz Zenice smo spešili dalje v Sarajevo.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Naši tehniki v Beogradu in Borovem

Izgradnja boljše bodočnosti Jugoslavije, naši skupni ekonomski in narodnopolitični interesi zahtevajo, da se pripadniki vseh treh delov naroda čim boljše medsebojno spoznajo, kar je najlažje doseči na način, da naše sorodne strokovne organizacije stopijo v ozke medsebojne stike in dajo svojem članstvu prilžnost, da na poučnih izletih spozna razmere po vsej državi, ne le v majhnem domačem okolišu. Tako spoznavanje rodi same dobre posledice, saj so osebni stiki najtrdnjejši vezji.

Je že tradicija, da si ljubljanska in beogradska tehnika izmenjavata obiske. Tudi letos je bil tak izlet in sicer smo bili to pot na vrsti mi, ljubljancani, da obiščemo Beograd.

Dne 4. maja smo se odpeljali z večernim brzcem v Beograd in dospeli tja drugo jutro precej izmučeni. Po prihodu so nas gostoljubni beograjski tovariši takoj nastanili v lepem, za naše razmere idealnem Studentskem domu, zadružbini kralja Aleksandra, kjer je prostora za 500 stanovalec. Po zajtrku smo se z avtobusi odpeljali na ogled vodovodne centrale v Belih vodah, kjer so nam prijazni inženjerji razkazali najprej položaj centrale, potem pa še notranost in opremo. Podjetje je najmodernejše opremljeno z instalacijami, ki so že mnogo pripomogle k izboljšanju kakovosti beogradske pitne vode, kar ni bilo lahko, ker zajemajo vodo

Spominska svečanost ob 20 letnici Malgajeve smrti

Legija koroskih borcev nam je poslala.

Dne 21. t. m. priredi Legija koroskih borcev s sodelovanjem Zveze Maistrovih borcev in drugih narodnih društev v Guštanju spominsko svečanost na 20. obletnico, odkar je umrl junaki smrti nepozabni junaki nadporočnik Franjo Malgaj. S to praznovanju bosta združena tudi odkritje spominske plošče umrlemu srbskemu borcu Jovu Zapundžicu, ki je padel v borbi za našo severno mejo 6. maja l. 1919. v Guštanju, in počastitev spomina tovariša Ermenca, ki je položil domovini na oltar svoje življenje skupno z junakom Malgajem.

Na praznovo pojde tudi zastopstvo glavnega odbora Legije koroskih borcev in krajevne organizacije ljubljanske, Delegacija bo potovala v Guštanj z avtobusom. Pozivamo vse, ki se žele priključiti delegaciji, da se prijavijo najkasneje do 15. t. m. v društveni pisarni. Vožnja z avtobusom bo stala tja in nazaj 60 din. Pri prijavi je plačati gornji znesek.

Istočasno sporočamo vsemu članstvu, da se naše društvo in Zveza Maistrovih borcev poklonita septembra spominu pokojnega Velikega kralja Aleksandra I. na Oplencu. Na grob pokojnega kralja bo ob tej priliki položena krasna marmornata žara s prstjo iz krajev tedanjih bojov.

Poklonitvi žare po članstvu koroskih in Maistrovih borcev naj prisostuje čim več bivših borcev, za katere bo oskrbljen posebni vlak. Prijave sprejemajo vse krajevne organizacije obeh zvez. Tovariši, prijavite se za Guštanj in za septembrsko potovanje na Oplenec

Nenadna smrt Pavla Debeveca

Ljubljana, 11. maja
Popoldne se je po mestu nanaglo razširila vest, da je umrl Pavel Debevec, ena izmed zanimivih postav našega dnevnega in kulturnega življenja. Še včeraj so ga znanici in prijatelji srečevali vedrega, duhovitega, malo ironično udejelivega, kakršni je zmerom bil. In nihče, ki ga je poznal, ni mogel danes verjeti novice. Pa se je nazadnje le izkazalo, da je res. Ko se je davi odpravil od doma, ga je na lepem obšla slabost, da se je onesvestil. Njegova gospa je telefonično poklicala zdravnika dr. Jemca, ki je ugotovil, da je stanje nadvse resno — Pavla Debeveca je zadela kap, ki so se ji pridružile še komplikacije živčnega značaja. Zdravnik je dal takoj poklicati reševalce. Prepeljali so ga v splošno bolnišnico, kjer so se zdravniki z vso vneto zavzeli zanj. A vse prizadevanje je ostalo zaman — okrog 14. je Pavel Debevec, ne da bi se bil predramil iz nezavesti, prenehal biti.

Pokojnik je pripadal tisti generaciji, ki ji je usoda odmerila, da svojo mladost žrtvuje vihrji velike vojne in ki se je prav zato zmerom tako težko borila za svoje mesto pod soncem. Rodil se je 1895 v Ljubljani — Ciril Debevec, režiser in igralec Narodnegledališča, je njegov mlajši brat. Obiskoval je 6 razredov realke in nato dovršil še Christofor tečaj. Svetovno vojno je prebil pri mornarici na vojni ladji »Tegethof«. Ze v dijaških letih sta ga mikala glasba in teater, pa si je znal priboriti nekaj daljšega dopusta, da je mimogrede še v vojaški službi študiral Glasbeno Matico v Ljubljani. Ko je bil po prevratu odpuščen od mornarice, se je pridružil slovenskim umetnikom, ki so takoj po prevratu pričeli snovati naše Narodno gledališče, in je bil v prvih sezonah uveljavljen pevec in režiser slovenske opere. Leta 1921. je odšel v Prago, da izpopolni svoje gledališko znanje. V Pragi je sodeloval tudi na odru nemškega gledališča.

Poleg smisla za gledališče, pa se je že takrat pojavil njegov literarni, publicistični talent. Se v Pragi je začel izdajati ilustrirano družabno in družinsko revijo »Razgled«, iz Prage je tudi »Jutru« dopisoval kot odlični feljtonist in kozer.

Njegova je bila pobuda za »Ilustracijo«, največji ilustrirani mesečnik, kar smo jih Slovenci premoogli doseči, ki pa na žalost ni mogla doseči daljšega obstanka. Pozneje se je v celoti posvetil organizaciji slovenske

ga knjigotštva. Bil je med snovatelji »Modre ptice« in eden najbolj uspešnih sodelavcev »Evalita«. Vsa ta leta je obenem marljivo — in kot iskan stilist — prevajal z raznih evropskih jezikov. Ko je vodstvo mestnega arhiva prevzel pokojni Lojze Slanovec, je Pavel Debevec organiziral izdajo, dejansko pa tudi vodil uredništvo »Kronike«, današnje »Kronike slovenskih mest«, ki ji je ostal eden najbolj zaslužnih delavcev do kraja. Organizatorična žilica pa mu ni dala miru, da se ne bi mimogrede loteval še večjih založniških akcij. On je izdal Podbeškovsko monografijo o Groharju, obenem pa je zadnja leta vodil »Planinsko matico«, ki je založila lepo število izbrane planinskega slovarja. Prav preden je omahnil v smrt, je pripravil še izdajo ob-

Huda ura nad Moravčami in okolico Strela je zažgala kozolec in so gasilci komaj rešili sosedne zgradbe

Moravče, 11. maja
Po večdnem nepotrebnem deževju je včeraj popoldne spet zasijalo sonce. Bilo je silno vroče in soparno. Proti večeru pa so se od zagorske strani začeli valiti temni oblaki in okoli pol 19. ure je nastalo strahotno bliskanje in treskanje. Med močnim pišem in nalivom je udarila strela v strelovod Zadržnega doma in zvonika, nato pa v s slamo kriti kozolec posestnika Frana Klopčiča, po domače Klopčarja. Kozolec, ki je stal v neposredni bližini stanovaljskih hiš, se je takoj »nel in modocen ogenj je ožaril vse Moravče. Domači gasilci so prišli takoj na kraj požara ter začeli gasiti ogenj iz šestih cevi. Po silnem naporu so ogenj omejevali in obvarovali vsa sosedna poslopja. Gasiti so pomagali tudi gasilci iz Vrhopolja in od Sv. Andreja. V največji nevarnosti je bil sosed, mizarški mojster Podbešek, ki ima v zalogi velike množine lesa, a tudi ostali posestniki so se

Lastnikom živali in prevoznikom! Oklic Slovenskega društva za varstvo živali

Ljubljana, 11. maja
Slovensko društvo za varstvo živali dobi va pritožbo nad nelepim ravnanjem voznikov z živalmi — konji, ljudje, ki imajo razumevanje za živali, se posebno pritožujejo, da se uporabljajo za vožnjo šepavi konji. Človek se komaj ubrani vtisa, da so naša mesta, posebno še naše glavno mesto, zbirališče šepavih konj. Slovensko društvo za varstvo živali se obrača do vseh lastnikov konj in prevoznikov z vljudno prošnjo, da šepavih konj ne uporabljajo za delo temveč poskrbe, da se njihov konj čim prej pozdravi ter šele potem spet uporabi za delo.

V koliko ta oklic ne bo imel uspeha, bo Slovensko društvo za varstvo živali prisiljeno, da najprej javno ožigosa tako ravna-

Tridesetletnica Sokola Ljubljana—Vič Jubilejne svečanosti so se začele s slavnostnim zborom

Vič, 11. maja
Sokol Ljubljana-Vič proslavi letos 30-letnico obstoja. Kot uvod v jubilejne svečanosti je bil v soboto zvečer v dvorani Sokolskega doma slavnostni občni zbor ob veliki udeležbi. Navzočni so bili tudi ustanovitelji društva s starostjo br. Tribučem in prvim vadjiteljem br. Bojanom Drenikom na čelu. Sokolski oder je bil okrašen z državnimi zastavami in zelenjem, v sredini pa je imel sliko mladega kralja Petra II. v kroju.

Najprej so pevci zapeli Paščanov »Sokolski pozdrav« in v dvorano so vikorali praporščaki z državno zastavo na čelu in se v polkrog postavili pred sliko kralja Petra II. Po izkazanosti časti državni zastavi med petjem državne himne, ki so jo peli vsi navzočni, je otvoril občni zbor namestnik staroste br. Rudi Marinič in pozdravil zastopnika divizionarja podpolkovnika Radojkovića, zastopnika orožniškega polka podpolkovnika Bogojevića, zastopnika staroste br. Gangja br. Poharca, zastopnika SKJ in župe podstarosto br. inž. Bevca in tajnika br. Flegarja, podstarosto Ljubljanskega Sokola br. dr. Frana Kandarata, zastopnike Sokolov I, II, III, in IV, iz Šiške, Zg. Šiške, z Most, Stepanje vasi, Ježice in Brezovice, zastopnike viške gasilske čete, SK Reke in naposled še starosta br. Pavla Borštnika, ki je iz Zagreba prišel na slavnostni občni zbor. Zboru je prisostvoval tudi zastopnik uprave policije g. Polak.

Namestnik staroste br. Marinič se je v pozdravnem govoru najprej spomnil nepozabnega prvega Sokola blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, ki so mu zborovalci zaklicali trikrat »Slava«. Navdušeno sta bila sprejeta vdanostna brzjavka Nj. Vel. kralju Petru II. in pismen pozdrav SKJ. Brat Marinič je zatem poudaril pomen 30-letnice viškega Sokola in pozval brate in sestre, naj se vzgajajo v ju-

skupno praznovanje djurdjevdana v prosti naravi in je nas, izletnike, povabila nanj. V nedeljo smo se odpeljali ob 6. uri zjutraj do vnožja Avale in se od tod povzpeli na veliko jaso pod vrhom. Tu je bil postavil oder za dopoldansko kulturno manifestacijo, na kateri je med drugimi govoril tudi zastopnik ljubljanskega Akademikega narodnega bloka in žel navdušene pozdravne vzklike združenim slovenskim akademikom. Zborovanje je bilo odlično organizirano; udeležencev je bilo okoli 4000 in se ga je udeležil tudi sam rektor beogradske univerze. Popoldne je bil športni spored. Na tem praznovanju bi se naši prireditelji jurjevanja lahko marsičesa naučili!

V nedeljo smo imeli prost dan, ki smo ga izkoristili za ogled beogradskih znamenitosti, posebno Vojnega muzeja, ki je bil ustanovljen v glavnem v spomin Viškega kralja Ureditelja, da omogoča obiskovalcu vpogled v nesmrtno pokojnikovo delo in hrani dokumente njegove prerane smrti.

V ponedeljek smo se tekežja srca ločili od prijaznih beogradskih tovarišev, ker smo imeli v načrtu še ogled Bat'evе tovarne v Borovu. Z brzcem smo se odpeljali do Vinkovcev, kjer so naš vagon odklopili in ga prikllopili na osebni vlak do Borova. V Borovu smo nas takoj po prihodu pogostili s kosilom, popoldne smo pa porabili za ogled tovarne. Nepozaben ostane človeku prvi vtis, ki ga dobi ob pogledu na tako veliko podjetje, kakršno je Bat'eva tovarna. Ta ni pošilka, ži-

»Živo orodje« Vsi vemo, kako je naše delo odvisno od orodja. Tudi naše telo ima svoje orodje: zoba. Zato jih moramo ne le varovati, pač pa, kakor z vsakim orodjem, tudi skrbno ravnati z njimi. Predvsem jih moramo čistiti in pravilno negovati. Z pravilno nego dragocenega orodja — zob — pa bi morali rabiti kvalitetno zobno pasto, kakor je Chlorodont. Domači proizvod.

sežne monografije o našem gorskem očaku, Triglavu, za katero je zaprosil sodelovanja celo vrsto naših najuglednejših znanstvenikov in piscev.

Pogreb Pavla Debeveca bo v soboto ob 16. izpred mrtvaške kape na Zaloški cesti. Njegovim naše iskreno sožalje!

Huda ura nad Moravčami in okolico Strela je zažgala kozolec in so gasilci komaj rešili sosedne zgradbe

Strela je zažgala kozolec in so gasilci komaj rešili sosedne zgradbe

Strela je zažgala kozolec in so gasilci komaj rešili sosedne zgradbe

Strela je zažgala kozolec in so gasilci komaj rešili sosedne zgradbe

Lastnikom živali in prevoznikom! Oklic Slovenskega društva za varstvo živali

Slovensko društvo za varstvo živali dobi va pritožbo nad nelepim ravnanjem voznikov z živalmi — konji, ljudje, ki imajo razumevanje za živali, se posebno pritožujejo, da se uporabljajo za vožnjo šepavi konji. Človek se komaj ubrani vtisa, da so naša mesta, posebno še naše glavno mesto, zbirališče šepavih konj. Slovensko društvo za varstvo živali se obrača do vseh lastnikov konj in prevoznikov z vljudno prošnjo, da šepavih konj ne uporabljajo za delo temveč poskrbe, da se njihov konj čim prej pozdravi ter šele potem spet uporabi za delo.

V koliko ta oklic ne bo imel uspeha, bo Slovensko društvo za varstvo živali prisiljeno, da najprej javno ožigosa tako ravna-

Tridesetletnica Sokola Ljubljana—Vič Jubilejne svečanosti so se začele s slavnostnim zborom

Vič, 11. maja
Sokol Ljubljana-Vič proslavi letos 30-letnico obstoja. Kot uvod v jubilejne svečanosti je bil v soboto zvečer v dvorani Sokolskega doma slavnostni občni zbor ob veliki udeležbi. Navzočni so bili tudi ustanovitelji društva s starostjo br. Tribučem in prvim vadjiteljem br. Bojanom Drenikom na čelu. Sokolski oder je bil okrašen z državnimi zastavami in zelenjem, v sredini pa je imel sliko mladega kralja Petra II. v kroju.

Najprej so pevci zapeli Paščanov »Sokolski pozdrav« in v dvorano so vikorali praporščaki z državno zastavo na čelu in se v polkrog postavili pred sliko kralja Petra II. Po izkazanosti časti državni zastavi med petjem državne himne, ki so jo peli vsi navzočni, je otvoril občni zbor namestnik staroste br. Rudi Marinič in pozdravil zastopnika divizionarja podpolkovnika Radojkovića, zastopnika orožniškega polka podpolkovnika Bogojevića, zastopnika staroste br. Gangja br. Poharca, zastopnika SKJ in župe podstarosto br. inž. Bevca in tajnika br. Flegarja, podstarosto Ljubljanskega Sokola br. dr. Frana Kandarata, zastopnike Sokolov I, II, III, in IV, iz Šiške, Zg. Šiške, z Most, Stepanje vasi, Ježice in Brezovice, zastopnike viške gasilske čete, SK Reke in naposled še starosta br. Pavla Borštnika, ki je iz Zagreba prišel na slavnostni občni zbor. Zboru je prisostvoval tudi zastopnik uprave policije g. Polak.

Namestnik staroste br. Marinič se je v pozdravnem govoru najprej spomnil nepozabnega prvega Sokola blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, ki so mu zborovalci zaklicali trikrat »Slava«. Navdušeno sta bila sprejeta vdanostna brzjavka Nj. Vel. kralju Petru II. in pismen pozdrav SKJ. Brat Marinič je zatem poudaril pomen 30-letnice viškega Sokola in pozval brate in sestre, naj se vzgajajo v ju-

vek mora imeti krepke živce, če hoče vzdržati tempo, ki ga dikтира tekoči trak. V neskončnost ponavljajoče se mehanično delo vzame človeku njegovo bistvo, njegovo samostojnost. Človek, ki dela v taki tovarni, ni na koncu nič drugega več, kakor stroj, za katerega mislijo in skrbje drugi.

Vendar pa v Borovem ni vse tako negativno, kakor bi si človek predstavljal po zgornj opisanem. Podjetje se zaveda, da je treba uslužbenecem (kajti v Borovem ni razlike med delavcem in uradnikom) nuditi čim več razvedrila. Za to se briga poseben direktor športa, za to skrbje razne druge prireditve in zabavišča. Uslužbenci v tovarni (okoli 3200 po številu) so nastanjeni v ličnih dvo- ali večstanovanjskih hišicah ali domovih za samce. Tako je nastalo majhno, a lično in čisto mestce, ki se ponaša z najmodernejšo šolo v državi. Mesto ima asfaltirane ulice, lastno letališče in krasen stadion. V mestu najdeš vse mogoče trgovine razen trafik, ker je prvi pogoj za reflektanta za službo, da je nekadilec. S tem skrbi podjetje za varnost obrata in za telesno odpornost nameščenstva.

Po zanimivem ogledu tovarni, kjer izdelujejo najrazličnejše usnjene in kavčukaste predmete od čevljev do plinskih mask (1000 dnevno) smo se vrnili v društveni dom, kjer nam je bila prirejena večerja, nakar smo se vrnili v Ljubljano, obogateni z novimi koristnimi spoznanji in izkustvi.

S. J.

Domače vesti

* Zakaj ni več zračne zvezde Ljubljane in Zagreba s Sušakom. »Aeropute« je letošnji zračni zvezec Ljubljane s Sušakom ter Sušaka z Zagrebom, za nadomestilo pa je ustanovil zračno zvezo Zagreba s Splitom ter Zemuna ali Beograda s Splitom in Splita z Dubrovnikom preko Sarajeva. Ta izprememba je izzvala kritike, glavni ravnatelj »Aeropute« inž. Sodermajer pa je za glavni vzrok izpremembe označil neprimernost letališča na Sušaku za nova letala, ki so letos uvedena v našem rednem zračnem prometu. S Sušakom bodo spet uvedene redne zveze, kakor hitro bodo odstranjene sedanje zapreke. »Aeropute« upošteva potrebo dobrih zračnih zvez obmorskih krajev z zaledjem ter se bavi z načrtom ureditve redne zračne zveze Sušak-Split-Dubrovnik. Cemprej namerava nabaviti amfibij, ki bi vezala Split z Rabom, Hvarom in Korčulo.

OGROMNA IZBIRA VZORČASTE SVILE

Crepe de chine: 25.—
pikčasti 27.—
črtasti 36.—
rožasti 37.—

Crepe marocain 40.—

MANUFATURA

SOUVAN

F. KS. MESTNI TRG 24

* Zgodna stara obrtniška organizacija v Djakovcu. Že pred 125 leti je bilo v Djakovcu ustanovljeno obrtniško društvo, ki se je posvetilo z veliko vnetostjo stanovanjskim in socialnim nalogam in je vso to dolgo dobo delovalo na ta način, da so lepe družbene tradicije prehajale od generacije na generacijo. Društvo djakovskih obrtnikov spada med najstarejše obrtniške organizacije v vsej državi in ima tudi bogat in zelo zanimiv arhiv. Društvo bo letos slavilo svoj jubilej in se člani nanj že vneto pripravljajo. K proslavi je društvo povabilo mnoge druge obrtniške organizacije.

OB 50-LETNICI USTANOVITVE

ZA BIRNO

URE IN ZLATINE

PO NAJNIZJIH CENAH

LUD. ČERNE

LJUBLJANA, WOLFOVA ULICA 2

* Obup upokojenega oficirja, junaka v prevarnih dneh. V Sisku se je vrgel pod vlak 45letni upokojeni major Dušan Bobek, ki je bil v prevarnih dneh v Zagrebu med organizatorji naše narodne vojske in je bil od Narodnega sveta v priznanje velikih zaslug pri likvidaciji upora madžarskih oficirjev povišan v majorjski čin. Po nekaj mesecih pa je bil Bobek upokojen in je v vsa dolga leta iskal skromne zaslužke pri raznih podjetjih. V zadnjem času je živel v bedi in to ga je napotilo, da si je vzel življenje. Podal se je v svoj rojstni kraj Sisak in tam so ga videli mnogi prijatelji in rojaki najprej v kolodvorski restavraciji, kjer je pisal zadnje pismo ženi in otrokom v Zagreb, potem pa, ko je zamisljen hodil v večernih urah ob železniški progi. Pokojni Dušan Bobek je doživel v Karlovcu avstrovskega kadetnico in je potem služboval kot aktivni oficir pri nekdanjem domobranstvu.

SPECIALITETI

„NEPTUNA“ ZA VAS:

SKUSI-FILETI — SARDINE BREZ KOSTI — GOURMAND — TURIST-PROIZVODI — NAJVEČJIH DOMAČIH TOVARN

NEPTUN D. D. — SPLIT

* Spet požar v Plitvicah. Višje sile so se zalekle proti letošnji turistični sezoni v prelepih Plitvicah. Ta zarota se poslužuje že drugič zdej istega načina — požarne katastrofe. Prvič je ogenj uničil moderni banovinski hotel, zdaj pa je njegova žrtev banovinsko kopališče na jezeru Kozykju, ki je bilo zavarovano na 120 tisoč din. V sredo ponoči je v kopališču izbruhnil ogenj ter uničil važno turistično ustanovo do temelja. Zgorelo je 40 kabin in 10 čolnov. Kako je prišlo do nesreče, še ni znano. Kopališče se ni obratovalo in je uslužbenec, ki stanujeval v nekem poslopju ob jezeru, šele lažje spoznal, da je bilo kopališče že v velikih plamenih. Iz kopališča so ugnili rešiti samo nekaj perila in tri čolne. Takoj po požaru je sresko načelstvo v Korošici odredilo preiskovalno komisijo, ki pa svojega dela še ni končala.

* Osebam, ki se ne morejo zadostno kretati pa trpe vsled tega na zaprtju in motnjah pri prebavi, združenimi s pomikanjem teka, nudi večtedensko zdravljenje z naravno »Franz-Josefov« grenko vodo zelo dobre uspehe. Uživa se dnevno 1 čaša »Franz-Josefove« grenke vode zjutraj na tešče ali zvečer, preden greste k počitku.

Ogl. reg. št. br. 30474/35.

* Za binokle izlete Tujskoprometne zveze dobite tiskane prospekte in vse informacije v vseh biletarnah »Putnikar«.

* Mamica moja je strašno bogata. Prireditelj materinskih proslav, ki po-prašujejo po skladbi gornjega naslova na Kuntčičevo besedilo, sporočam podpisane, da mi je to delce že lani docela pošlo, zato ne morem nikomur več ž njim postreči. Anton Kosi, Središče ob Dravi.

* Porod v odvetniški pisarni med pogajanjem za alimente. Bjelovarski odvetnik dr. Kovačević je imel v svoji pisarni te dni alimentacijsko pogajanje z nenavadnim za ključkom. Iz neke okoliške vasi je prišla v odvetniško pisarno kmečka mladenka v spremstvu svojega očeta in nekega mlade-ga kmečkega fanta. Vsi trije so prosili odvetnika, naj napravi pogodbo, po kateri bo mladenič dajal prispevke za otroka, ki ga pričakuje dekle. Ko so bila pogajanja že pred zaključkom, je mladi kmetič postal slabo in kmalu je kar v pisarni rodila zdravega sinčka. Mladi materi je nuda pomoč odvetnikova dekla in, ko so mater in otroka odpremili v bolnišnico, sta fant mlade matere in njen oče pod vtišom nenavadnega dogodka brez vsakega pre-kekanja podpisala pogodbo o izplačevanju alimentov.

* Šumadija in Sremu. Kakor v Vojvodini in v Šumadiji tako so v zadnjih dneh bes-nela neurja tudi v sremskih krajih. Močno je grmel, izlivalo se se plohe, v nekaterih pokrajinah pa je povzročila ogromno škodo tudi toča, ki je padala na suho. Največ škode je povzročila toča južovzhodno od Sremske Mitrovice do Fruške gore. Fruš-kogorski vinogradi so pretrpeli občutno škodo. Okolica Sremske Mitrovice spada tudi med najbolj oskoderovana področja. Najprej so med plohami hudourniki po-plavljali in pustošili nasade, pozneje pa se je v dveh presledkih vsipala debela to-ča, katero so po neurju z grabljami od-stranjali z opustošenih vrhov in njiv.

* Kongres uslužbenec socialnega zavarovanja bo ob binokleinskih praznikih v Osi-jeku. Kongresa se bodo udeležili delegati okrajnih uradov za zavarovanje delavcev ter Merkurja iz vse države. Razpravljalji bodo o važnih stanovanjskih zadevah kakor o poslovanju zavarovalnih uradov.

* Namesto venca na grob pokojne Fran-čiške Pučelje sta darovala Sokolu v Veli-kih Laščah po 100 din prof. Pavčič Jože iz Ljubljane in neimenovani. Iskrena hva-la!

* Samo do sobote popoldne je čas prijave za izlet v Ljutomer h konjskim dirkam. Javite se pravočasno v biletarnah »Putni-ka«.

Poceni krožno potovanje okoli Italije

z brodom »GERUSALENNE« od 12500 td. Odhod iz Genove 25. maja. Pristanek v Capri, Messina in Veneciji. — Konec pota 30. maja v Trstu.

Prevozna cena s kabino in popolno oskrbo samo din 725.—.

Na brodu bo samo en razred s številnimi saloni, šetališči, bazenom za plavanje in izključno zunanji kabini. Specijalne kabine se dobe proti minimalnemu doplačilu.

Udeležniki uživajo 50% popusta na itali-janskih železnicah. Viza brezplačna. Nujne prijave sprejemajo: Italijanske linije — Ljubljana, Miklošičeva cesta 15.

Iz Ljubljane

u— Te dni je bil končan turnir za pr-venstvo šahovskega kluba Triglava za le-to 1939. Splošnega turnirja se je udeležilo 10 igralcev, večidel mlajših članov, ki so pokazali poleg ambicioznosti tudi že pre-cejšnjo teoretično izobrazbo. Pravico do igranja v glavnem turnirju so si priborili Črnivec, Pavlin, Pohar, Škof in Vrhunc. Končni rezultat glavnega in dodatnega fi-nalnega turnirja je naslednji: 1. mesto in naslov klubovega prvaka za l. 1939 si je pri-boril Julij Erker s 7 in pol točkami, 2. in 3. mesto si delita Tone Pograjc in Elko Lukič s 6 in pol točk, 4. Marjan Tičar s 5 točk., Rudolf Senčar s 4 in pol, 6. Ru-dolf Pavlin s 3, 7. in 8. mesto Viktor Škof in Stanko Vrhunc s 2 in pol točke. Vsi starejši igralci so pokazali dokaj ne-sigurno igranje, ki pa gre na rovaš številnih matchev, ki so jih morali odigrati v le-tošnjem prvenstvu Slovenske šahovske zveze. Triglav si je v letošnjem prven-stvu ob številni konkurenti klubov izvo-jeval častno tretje mesto za Ljubljanskim šahovskim klubom. Šlele v četrt-finalu je podlegel letošnjemu slovenskemu finalistu LŠKu II z rezultatom 3 in pol : 4 in pol in 4:4. V ponedeljek dne 15. maja se pri-čne ob 20. uri zadnji letošnji turnir, t. j. pokalni turnir, ki se igra po cup-sistemu (premagane izpade iz nadaljnjega tek-movanja, remis-partije ne štejejo). Ker se pari žrebajo in je udeležba dovoljna vsakemu članu je pričakovati zanimivega zaključka letošnje sezone.

u— Volitve cerkvene občinskega sveta Srbske pravoslavne cerkvene občine v Ljubljani, kakor je že objavljeno, se vrše 21. t. m. ob 10. v veliki sejni dvorani mest-nega poglavarstva. Cerkevnoobčinski upravni odbor je sprejel in potrdil dve kandidatne liste. Na prvi je nosilec liste g. prof. Jurkovič, D. Ljubomir, na drugi g. Majcen Franjo, tajnik mestne hranilni-ce ljubljanske. Liste so javno razgrnile v pisarni cerkvene občine (Kocenova 7.) za časa uradnih ur do vključno 17. t. m. Oglas o potrditvi kandidatnih list se na-haja na oglasni deski pri vstopu v pravo-slavno cerkev Sv. bratov Cirila in Meto-dija, kjer se nahajajo tudi imena vseh kan-didatov obeh list.

u— Šentpeterska žen'ska podružnica Ci-til-Metodove družbe je sklenila, da priredi v počastitev spomina blagopokojnega častnega predsednika g. Viktorja Rohrman-na spominsko zbirko. Odbornice in člani-ce podružnice bodo obiskale ugodne na-rodnjake v šentpeterskem okraju pa tudi drugod po Ljubljani in jih prosile prispev-ke v ta namen. Prijazno naprošajo vse dobrotnike, naj jim bodo naklonjeni. Na-meravale so že takoj po pokopu g. Viktor-ja Rohrmanna opraviti zbirko, vendar so jih nujna dela s pripravami za romarski izlet CMD na Oplenac in tem ovirala. Za-to bodo pa svojo nalogo opravile v bližnjih dneh.

u— Kolo jugoslovenskih sešter v Šiški, priredi v soboto 13. t. m. ob 4. popoldan v Sokolskem domu materinski dan z obda-ritvijo revnih mater. Vabimo vse, da se v obilnem številu udeležijo tega pomembnega dne.

u— Na drž. konservatoriju obstoja po-seben oddelek za deklaracijo in dramatič-no igranje, ki ga vodi prof. Ošip Šest. Gojenci tega oddelka bodo nastopili na interni produkciji v ponedeljek 15. t. m. ob 17.15 v Hubadovi dvorani. Spored v knjigarni Glasbene Matice.

u— Prodavanje Geografskega društva o »Gospodarski strukturi Slovenije v luči poklicne statistike« bo drevi ob 18. v pre-davalnici mineraloškega inštituta na uni-verzi. Predaval bo g. dr. Sv. Ilesič. Podal nam bo rezultate studij, ki jih je izvršil Geografski inštitut na univerzi na osnovi še neobjavljene statistike po občinah iz l. 1931. Po predavanju bo razgovor o eks-kurzijah Geografskega društva. Vstop vsa-komur prost.

u— Javno cepljenje proti kozam v vsej mestni občini ljubljanski se prične v po-nedeljek 15. t. m. (ne v torek, kakor je bilo napačno javljeno). Vse podrobnosti so razvidne z lepakom na razglašnih deskah, na cerkvah in šolah.

u— Slovenska sekcija Jugo-sloven'ske ženske zveze priredi v nedeljo, 14. t. m. v mali dvorani Zvezde (I. nadstropje) ob 11. uri dopoldne proslavo materinskega dne s predavanjem ge. prof. Dore Vodnikove o »Materinem delu za narod«. Vabljeni vsi! Vstop prost!

u— »Košček sreče« je naslov zabavne in duhovite igre iz življenja v 11 slikah, ki jo uprizori šentjakobsko gledališče v so-boto zvečer in nedeljo popoldne. Duhovito, prijetno zabavno in veselo prikazuje pot neizkušene služkinje iz vasi v mesto, jo tu postavlja v najrazličnejšo sodobno družbo, kjer se slučajno seznani z brezposelnim šoferjem Francem. Po mnogih zabavnih in resnično veselih zapletljajih se stvar na posled dobro izteče. Čisti dobiček sobotne predstave gre v korist protituberkulozne lige, zato posegajte po vstopnicah!

u— Znanstveno društvo za humanistične vede bo imelo svoj redni občni zbor v soboto 27. t. m. ob 17. v slovenskem in-stitutu na univerzi.

u— Razstava Lavrinova, Remčeva in Gorjup je odprta vsak dan od 8. do 19. ure v Jakopičevem paviljonu. V nedeljo 14. t. m. ob 11. uri bo imel vodstvo po razstavi g. prof. Stane Kregar. Obisk priporočamo.

u— Dar. Družbi sv. Cirila in Metoda je daroval G. Milivoj Lajovic, tovarnar v Ljubljani, 100 din mesto venca na grob pok. Viktorja Rohrmanna. Iskrena hvala!

u— Pogodbeni poštarji, ki so v nedeljo zborovali v Ljubljani, nam sporočajo, da na zboru ni bilo udeleženi le 31 zboroval-ec, kakor je bilo pomotoma poročano, marveč se jih je skupščine udeležilo 71.

u— Dostavljanje pošte v Trnovem mo-čno trpi zaradi pomanjkanja osebja. Težko otovorniki pismoštev pridejo v nekatere dele. Trnovskega, zlasti v Kozeljo in Zeljar-sko ulico, šele okrog polne ali še malo pozneje. Ker imajo tudi že razne gorske vasi hitrejšo dostavo dnevnih pošte, prosí Trnovo, da bi jim poštna uprava vendarle izkazala nekaj več pozornosti.

u— Slavni italijanski tenorist Tito Schi-pa poje v kinu »Unionu«. Poleg znamenit-tega tenorista Benjamina Giglija je v mu-zikalnem svetu prav tako znan in priljubl-jen sloviti tenorist Tito Schipa, čigar od-lični glas je filmska publika slišala v ne-pozabnem italijanskem filmu »Vivere«. Ti-to Schipa je danes zvezda na mednarod-nem opernem nebu in zato ni čudno, da so si Italijani tega znamenitega pevca pridobi-li za svojo filmsko produkcijo. Kino »Union«, ki je imel na sporedu njegov prvi film »Vivere«, predvaja te dni tudi njegov drugi film, ki se imenuje »Kdo je srečnejši od mene«. Ta film, ki je v ponos italijanski filmski produkciji, se poleg le-gala petja odlikuje še s prav posebno glo-boko človeško in pretresljivo vsebino, ki bo našemu občinstvu prav všeč. Prijatelji lepih filmov, zlasti pa še oni, ki imajo pri-šepet petju velik užitek, naj si polnošte-vilno ogledajo film Tita Schipe »Kdo je srečnejši od mene« v kinu »Unionu«. Ker je film zaradi svoje privlačnosti zelo oki-rpan, bo mogel biti na sporedu v Ljublja-ni le prav kratki čas. (—)

Iz Maribora

u— Pogreb plemenite žene. Na Polskavi so pokopali ob velikem spremstvu sorod-nikov, znancev, prijateljev in čestilcev pokojno blago in plemenito gospo Ama-lijo Pečovnikovo, soprogo ljubljansk-kega gimnazijskega ravnatelja dr. Adolfa Pečovnika in sestro mariborskega držav-nega tožilca dr. Ivana Hojnika ter mari-borskega odvetnika dr. Franca Hojnika. Pogreba so se tudi udeležili številni pro-fesorji in dijaki mariborske klasične gim-nazije in bežigradske ljubljanske gimna-zije. H pogrebu pa so prišli tudi številni odličniki, med drugimi ravnatelj maribor-ske klasične gimnazije M. Mastnak, rav-natelj mariborske realne gimnazije dr. Heric, prvi državni tožilec dr. Zorjan in s. o. s. dr. Pečnik. Pokojna gosna Amalija Pečovnikova je uživala za časa svojega bivanja v Mariboru splošno spoštovanje in priljubljenost. Njeno zlato, dobro srce, je do zadnjega utripalo za druge sivoce, njeno toпло rodoljubje, pa je do posled-njega utripa povzljalo misel na rodno grudo, ki jo je tako ljubila. Blagi, plemeniti pokopnik ohranimo svetlo spomni! Zbogom ti svojem, zlasti g. ravnatelju dr. Pečovniku, na naše globoko žalost!

u— APZ priredi drevi ob 20. veliki kon-cert na pokroviteljstvo Nj. Vel. kraljeve Marije. Koncert bo moglova manifestacija nesmi Slovenskega preporoda in dela Alka dmeskega pevskega zbora samega. Na sporedu so: B. Potočnik, A. Forster: »Zvonikarjevec«; F. Flešman, P. Kozina: »T'ha noč«; G. Rihtar: »Jamicca«; G. Rihtar, P. Kozina: »Veseli godeci«; K. Mašek: »Pri zibelci«; »Matitšci«; A. Hajdrih: »Pod oknam«; »Cerkvica«; »Hercegovska«; A. Nedved: »Gloria« iz Maše II. »Popotniko-va pesem«; F. S. Vilhar: »Ljubica«; »Gu-slami«; D. Jenko: »Vabilo«; »Na moru«; »Lipa«. — Rojaki! Kdor koli se zaveda po-membnosti kulturnega delovanja APZ, ki nosi prvenstvo v slovenskem glasbenem reproduktivnem udeleževanju v pevsko-tehničnem, umetniškem in kulturno-poli-tičnem oziru, ta ne sme zamuditi tako ve-likega praznika slovenske pesmi v našem Mariboru! Sprejmite naš APZ v polni dvorani! — Priporočamo, da bo koncertna blagajna eno uro pred koncertom začela posloevati v dvorani »Uniona«. (—)

u— Proti koncu gledališke sezone se obeta ritemu občinstvu pomemben kul-turni dogodek. Dramatik Ivan Mrak bo prišel danes s svojo igralsko skupino, da seznani mariborsko kulturno publiko s svojo »tragedijo« »Grohar«. Skupina je s tem delom nastopila že na številnih odrih Slove-rije z velikim uspehom. Ker prika-zuje to delo življenje velikega slovenskega, slikarja, je že znova kar najbolj aktualna v današnjih dneh. Opazujamo občinstvo, naj si nabavi vstopnice še pred predstavo.

u— Smrt v grozilo. V spodnji Gorici pri Kačah je ugonila v grozilo v času slučajne občestnosti staršev 2-letna po-sestničkova hčerka Emilija Damjan.

SAMO še DANES — zabavna, živahna, filmska opereta

NOČ V MAJU

Režija: Georg Jakoby

Neodoljiva, temperamentna Marika Röck v glavni vlogi.

TITO SCHIPA fenomenalni tenorist iz nepozabnega filma »VIVERE« Vas bo zopet očaral s svojim sijajnim petjem v globoko pretresljivem filmu lepe vsebine

KDO JE SREČNEJŠI OD MENE

Pri tem filmu bo vsako imel užitek — zato naj si ga vsako ogleda!

KINO UNION, tel. 22-21. Predstave ob: 16., 19. in 21. uri.

Sodelujejo še: Caterina Boratto — Maria Jacobini.

DANES OB 16., 19. in 21. uri največji pustolovni film zadnjega časa!

DŽIM IZ DŽUNGLE

po istoimenskem strip-romanu Aleksa Reymonda. — V glavnih vlogah: Grant Withers in Betty Jane Rhodes. — Režija: Ford Beebe in Clifford Smith. Ekstoznični film neustrašnih podvigov in krutih elementarnih sil med divjnimi plemeni črne Afrike. Izredno napet film, ki bo zadržal vsakogar! Produkcija: Universal Pictures, Los Angeles. — REZERVIRAJTE SI VSTOPNICE! — KINO SLOGA, tel. 27-30.

a— Materinski dan in 20letnico Can-karjeve smrti proslavi žensko društvo v ponedeljek 15. t. m. ob 20. v dvorani Ljucske univerze. Na sporedu je pred-avanje gospe prof. Ostrovske o temi »Ženski liki iz Cankarjevih del« Za-tem recitira naša prva igralka Elvira Kraljeva. Mariborsko žensko se bo te prireditve nedvomno v velikem številu udeležilo.

a— Izredno živahna gradbena delavnost se opazi v Mariboru. Na vseh koncih in krajih so pričeli z gradnjo novih stano-vanjskih in po-lovnih stavb. Sedaj je pri-šel Fric Scherbaum graditi novo trinsd-ropno stanovanjsko hišo v Kopalski ulici. Gradbeni stroški znašajo 750.000 din.

a— Vaja prebivalstva pred napadi iz zra-ka. Dne 21. t. m. predava ob pol 11. pri Sv. Marjeti ob Pevnici banovinski in-štruktor za protipilnske napade dr. Ivan Jurek o lastnostih in učinkih strupenih plinov ter izvedbi organizacije obrambe proti istim. Ob 15. je istotam praktična gasilska vaja.

a— Gostovanje Pavle Udočičeve. Po daljšem presledku gostuje v nedeljo 14. t. m. na tukajšnjem odru v vlogi Marin-ke v »Prodani nevesti« gdč. Pavla Udo-čičeva, dolgoletna bivša diva mariborske in sedaj oslovske operete.

a— Svoje posebne muhe ima, kakor znano, tiskarski škrt. V večerajšnji notici je v zvezi s poročilom o gostovanju ba-sista Križaja povzročil v zaključnem stav-ku majhno revolucijo. Sklepi stavek se pravilno glasi: »Naše dijaštvo je prišlo ob lep umetniški užitek«.

a— Robinsonov rod. 17letni trgovski vajenec Marijan Turk, ki je bil zaposlen pri nekem trgovcu v Limbušu, je izginil neznano kam. Baje je po nesreči pustil odprto pipo soda, v katerem je bilo bučno olje in iz katerega je izteklo okoli 120 litrov olja. Mati pobelega dečka je v strahu za sinovo usodo. Zaradi tega je prijavila zadevo policiji, ki poizveduje za pobeelim fantom.

a— S kolesom v gručo šolskih otrok. Pred samostansko šolo je zavozil v gručo šolskih otrok neki Pavel P., ki je doma iz Košakov. Otroci so se deloma pravo-časno še razkropili, povožena pa je bila 7letna učenka Jasna Jaš iz Meljske ceste 43. Ubogo dekle je vrglo s tako silo v bližnje drevo, da je revica obležala s poškodbami po vsem telesu.

a— Razdejanje — maščevanje. V hišo posestnika Antona Majštra iz Spodnjega Boča pri Selnici ob Dravi sta vdrila po-noči zakonca Josip in Julijana Jarc. Bila sta zelo razburjena. Ker so bila hišna vrata zaprta, sta si vzemirjena zakonca pomagala s silo. Razen tega sta pobila tudi šipe na oknu. Iskala sta Antona Majštra, da bi se maščevala nad njim, ker je Majšter domnevno širil o Jarčevih neke neresnične govore. K sreči pa Majštra ni bilo doma, pač pa sta Jarčeva bostra strahovala ženo in otroke. Jarčeva bosta morala poravnati škodo, ki sta jo storila s svojim razdejanjem.

a— Občesna sta izropala. Poročilo smo o samomoru 55letnega bivšega rudarja Pavla Marčiča, ki se je obselil za slovenje-bistrskim pokopališčem. Čudno na se je zdelo, da niso našli pri obesenem Marčiču nobenih predmetov. Poizvedovanja slo-venjebistrških orožnikov pa so prinesla pojasnila. Izkazalo se je namreč, da sta višeelega mrtvega Marčiča izropala neki 10letni in neki 12letni šolarček, ki sta po-brala iz mrtvečevih žepov samokres in uro, naker sta mu snela tudi klobuk in si ga nataknila na glavo. Šolarčka sta svoje dejanje priznala.

Iz Celja

e— Redna seja mestnega sveta se bo pričela danes ob 18. Na dnevnem redu so poročila odborov.

e— Celje je dobilo stalno vojaško god-bo. Že mnogo let se je močno čutila potre-ba, da dobi Celje vojaško godbo. Po dol-gih prizadevanjih je ta zadeva sedaj končno ugodno rešena in te dni je dobil 39. pp. svojo godbo. Mestna občina je prispevala svoj znesek za nabavo instrumentov. Stal-no vojaško godbo v Celju vse prebivalstvo iskreno pozdravlja.

e— Brezposelnost. Pri celjski borzi de-la je bilo 10. t. m. v evidenci 678 brezpo-selnih (615 moških in 63 žensk) nasproti 687 (621 moškim in 66 ženskam) dnel 30. aprila.

e— »Roksi« v celjskem gledališču. Dija-ki in dijakinje celjske realne gimnazije bodo uprizorili pod okriljem celjske po-družnice Feriálnega saveza v torek 16. t. m. ob 20. v celjskem gledališču Connerso-vo učinkovito veseligoj »Roksi« v režiji ge. Angele Sadarjeve. Obiščite predstavo našega dijaštva v čim večjem številu!

e— Šolski kuhinji drž. dekliske meščan-ske šole v Celju je daroval uradništvo glavnega zastopstva zavarovalne družbe »Dunav« v Celju 200 din namesto venca na grob g. ravnatelja Gvidona Pregla. Is-krena hvala!

e— Olepševalno in tujsko prometno dru-štvo v Celju je imelo v sredo občni zbor, na katerem so bili soglasno izvoljeni v odbor: za predsednika magistratni direk-tor Ivo Šubic, za člane odbora ge. Ela Ka-lanova in Turnškova ter gg. Cimerman, Kramar, Lečnik, Mihelič, ravn. Natek in ravn. Zorko, za kooptacijo v odbor pa so bili predlagani gdč. Plešivnikova ter gg. Rihteršič in inž. Lavrenčič. V nazorni od-bor sta bila izvoljena gg. ravnatelj Matko Smid in Ferdo Princ. O zanimivem obč-nem zboru bomo še poročali.

e— Povabil ga je na vino in okradel. V torek zvečer se je spjavar Jože L. z Reči-ce ob Savinji, ki je prišel v Celje na oro-žne vaje, v neki gostilni seznanil z brez-poselnim natakarnjem Jožetom P. iz St. Ruperta nad Laškimi. Ko sta pozneje oba odhajala iz gostilne je brezposelni natakarn povabil spjavarja v hotel »Pošta«, češ da bo tam dal za liter vina. Prijel je spjavarja pod roko in odšel z njim v omenjeni hotel ter narobil liter vina. Kmalu pa je izginil in pustil spjavarja samega v gostil-ni. Ko je hotel spjavar plačati zapitek, je opazil, da mu je bil Jože P. izmaknil de-narnico, v kateri je bilo 450 din. Storitca so kmalu izsledili, denarja pa niso našli več pri njem. Policija je izročila Jožeta P. sodišču.

e— Aretacija zaradi roparskega umora pri Grižah. Pred tremi leti so našli stare-ga posestnika Antona Golavška v njego-vem vinogradu v Megojnicah pri Grižah umorjenega in oropane-ga. Morilec je bil svojji žrtvi zvezal obe roki in ji zdrobil lo-banjo. Kljub intenzivnemu poizvedovanju doslej ni uspelo izslediti storilca. Te dni pa je orožništvo aretiralo nekega posestnika iz Megojnic, ki se je ob neki priliki zare-ke, zaradi česar je padel nanj sum, da je umoril in oropal Golavška. Aretiranca so izročili okrožnemu sodišču v Celju, ki vo-di strogo preiskavo. Kakor čujemo, se je javilo mnogo prič, ki aretiranca močno obremenjujejo.

Krčani so imeli lep pevski večer

Krško, 8. maja

V soboto zvečer je priredil sokolski or-kester skupaj z Glasbeno Matico in vi-demskim »Zvonom« pevski koncert, ki ga lahko štejemo med največje glasbene pri-reditve v dolnem Posavju. Za prireditve je vladalo veliko zanimanje in je bila dvorana domala razprodana.

Spored je začel sokolski orkester z Mo-zartovo »Figarovo svatbo« pod taktirko br. Jožka Pfeifferja. Orkester je bil dele-žen za odlično izvajano skladbo navduše-nega aplavdiranja ter je ponovno dokazal svojo visoko vrednost. Vendar bi omenil, da je pri tej kakor tudi pri večini ostalih točk igral preveč v znamenju dveh ff. Na-to je zapel mešani zbor Glasbene Matice tri narodne pesmi pod vodstvom ravnate-lja Vutkoviča. Zbor, ki šteje preko 40 članov, je vse tri pesmi dovršeno podal. Konservatorij štrkelj nam je s prijet-nim baritonom brezhibno zapel Lajčevce. »Mesec in izbie in Schwabovo« Vasovalec. Koloraturna sopranistka Vanda Zistlerje-va iz Zagreba je zapela Gotovčovo »Nisam znala« in Pavčičevo »Cieban-Cieufje«, ter prejela za svoje krasno petje mnogo cvetja. Tako zbor, kakor štrkelj in Zistlerjeva so bili deležni obilnega aplavza. Pri kla-virju je oba solista odlično spremljal dr. Rajko Fenc.

Nato pa je nastopil videmski »Zvon« in izvrstno podal štiri domače pesmice pod vodstvom štrkelja. Tako pri »Zvonom« kakor pri Matici je opaziti veliko pomanjka-nje tenorjev. Za »Zvonom« je ponovno na-stopila Zistlerjeva in zapela s spremlja-njem celotnega orkestra iz Puccinijeve opere »La Bohème« arijo Mimi in iz Verdi-jeve opere »Rigoletto« arijo Gilda. Občin-stvo je bilo nad njenim petjem navduš-eno in je ponovno klicalo mlado pevko na pozornico. Pohvaliti je tudi orkester, ki je spremljal res odlično in je pevki mno-go pripomogel k uspehu.

Sledila je skoraj dvajset minut traja-joča Satnereva skladba »Jeftejeva prise-ga«, katero je zapel mešani zbor Glas-be Matice s spremljevanjem orkestra pod vodstvom ravnatelja Vutkoviča. Zbor je pokazal, da res zasluži svoj sloves. Pri-pomniti pa je, da so bile pavze med posa-mznimi spevi nekoliko predolge. Tudi razpreditev zbora v dvorani, medtem ko je bil orkester na odru, ni bila prav umest-na, ker je tako orkester malce zastojal. Vendar pa je bila ta točka poleg točk Zistlerjeve najbolj uspešna. Na koncu bi se omenil, da bi bilo umestno, če bi se v bo-doe pri takih prireditvah izdali programi ali pa naj bi pred vsako točko nekdo napovedal, kaj se bo izvajalo.

Občinstvo, med katerimi je bilo tudi mnogo Zagrebčanov in naših sosedov iz bližnje okolice, si želi da bi imenovana društva še večkrat priredila slične večere. Sokolskemu orkestru in obema pevskima društvoma čestitamo k krasnemu uspehu!

L. C.

Gospodarstvo

Gospodarski problemi samostojne Slovaške

Pred kratkim je »Neue Zürcher Zeitung« objavila zanimivo poročilo o gospodarskih problemih Slovaške, iz katerega posnemamo naslednje:

Poleg vprašanj, ki so nastala v zvezi z zunanjepolitično in ideološko naslonitvijo na Nemčijo, povzročajo slovaški vladi največ težko gospodarska vprašanja. Z odcepitvijo Slovaške od prejšnje češkoslovaške republike so se gospodarske težave hudo poostrele.

V okviru češkoslovaškega gospodarstva je pretežno agrarna Slovaška prej razmeroma dobro uspevala, saj je lahko svoje agrarne presežke brez težko prodala pasivnim pokrajinam Češke in Podkarpatske Ukrajine. O bodočih možnostih razvoja slovaškega gospodarstva si tudi Slovaki ne morejo več prikriti težko. Trenutno se te težave še poostreje zaradi pomanjkanja deviz, ki ne dopuščajo uvoza najnujnejših živil in kolonialnih proizvodov. Pomanjkanje se čuti zlasti pri kavi, ki je ni dobili. Tudi zdravila so že prišla primanjkovati. Čeprav so razpoložljive devize rezervirane za uvoz surovin, je v zadnjem času prišlo do številnih omejitev v obratovanju industrijskih podjetij, ki niso založena s surovinami. Vse te ovire, ki jih prej na Slovaškem niso poznali, so izzvale nemir med slovaškim prebivalstvom in slovaška vlada se mora boriti proti dragini in proti pojava, da se preprosto prebivalstvo skuša zalagati za najpotrebnejšim. Izselitev Čehov in Židov iz Bratislave je imela za posledico, da so celi bloki hiš ostali brez najemnikov. Najemnine v Bratislavi so zaradi tega precej nazadovale, kar pa zopet ograža finančno ravnovesje hišnih lastnikov in ograža tudi denarne zavode, ki so dajali posojila na te hiše. Vsega tega, pravijo Slovaki, prej ni bilo in mnogi priznavajo, da je prej Slovaška navzlic češki nadvladi gospodarsko dobro uspevala kar priča tudi okolnost, da se je prebivalstvo Bratislave od leta 1919 podvojilo in je Bratislava postala moderno mesto z lepimi cestami, parki, šolami, socialnimi ustanovami in bolnicami. Tako je

stanovanjska kultura v Bratislavi, kjer prebivalstvo stanuje po večini v novih hišah, višja nego na bližnjem Dunaju.

Glede bodočih izgledov za gospodarski razvoj je treba pripomniti, da bo v bodočem izvozu Slovaške zavzel prvo mesto izvoz lesa. Velika uvozna potreba Nemčije bo gotovo dovedla do znatnega izvoza lesa na nemška tržišča. Ker pa gospodarski stiki med Slovaško in Nemčijo še niso urejeni in promet ni organiziran, svari jo v Nemčiji zaenkrat pred pretiranim optimizmom glede možnosti uvoza lesa iz Slovaške. V ostalem bo ta uvoz mogoč le tedaj, če se bo organiziral tudi izvoz nemškega blaga v Slovaško.

Slovaška bo gotovo izvažala les nadalje na Madžarsko, četudi se je madžarska uvozna potreba po aneksiji Karpatske Ukrajine precej zmanjšala. Poleg lesa bo Slovaška izvažala tudi celulozo, sladkor, žito, jajca, surovo maslo itd. Izvoz pa se bo lahko razvil šele tedaj, ko bodo urejeni vprašanja v zvezi s plačilnim prometom. Slovaška narodna banka trenutno ni, ma na razpolago deviz, zato skuša doseči čim prej razdelitev zlatih in deviznih rezerv prejšnje češkoslovaške Narodne banke. Glede kvote, ki naj bi jo dobila Slovaška, doslej še ni prišlo do sporazuma, ker zahteva slovaška vlada delež po številu prebivalcev Slovaške in ne na podlagi banke, ki krozi na teritoriji Slovaške. Nova slovaška valuta ima zaenkrat samo teoretično kritje. Po odredbi vlade so že začeli kovati posebne slovaške kovance. V Bratislavi in večjih mestih pa kroži precej nemškega denarja in sprejemajo nemške marke povsod v plačilo.

Slovaška vlada se trudi čim prej doseči trgovinske sporazume in je te dni sklenila s poljsko delegacijo pogodbo o priznanju klavzule najvišjih ugodnosti, ni ji pa še uspelo skleniti sporazuma o plačilnem prometu. Trgovinske pogodbe namerava Slovaška nadalje skleniti z Nemčijo, Madžarsko, Italijo in Jugoslavijo, ker bodo te države v bodočem trgovinskem prometu Slovaške zavzele najvažnejše mesto.

Uredba o pomožnih letališčih

Na osnovi § 62. točke 1. in po odobritvi ministrskega sveta je minister za vojsko in mornarico izdal uredbo z zakonsko močjo o pomožnih letališčih. Uredba določa v glavnem naslednje:

Da se razvije in omogoči letalski promet bo vojno ministrstvo organiziralo pomožna letališča. Kot pomožna letališča se lahko določi vsaka površina zemljišča, ki se lahko uporablja za pravičen vzlet in pristank letal. Taka površina mora imeti najmanj 800 m dolžine in 800 m širine. Le izjemno sme biti pomožno letališče manjše, če to zahtevajo krajevne razmere.

Pomožna letališča določijo posebna komisija, ki jo postavi vojni minister na predlog vojnega letalstva. Na zemljiščih, ki so določena za pomožna letališča, je prepovedano, če gre za pašnike in livade (soseske) vsako spreminjanje teh zemljišč in zemljiščne površine za drugačne kulture brez predhodnega dovoljenja štaba letalstva vojske. Prav tako je prepovedano brez predhodnega dovoljenja štaba letalstva vojske, da se na teh zemljiščih, ki so proglašena za pomožna letališča, postavijo zgradbe in objekti, ograje, nasipi in izkopi, da se napravijo njive, zasadijo drevesa itd., kar bi oviralo pravičen vzlet in pristank letal.

Zemljišče, ki je proglašeno za pomožno letališče, ostane last dosedanjih posestnikov. Lastnik lahko svobodno razpolaga z zemljiščem v mejah te uredbe. Mora pa dovoliti uporabo zemljišča kot letališča v vsaki službeni potrebi, pri čemer mu eventualno škodo povrne vojno ministrstvo iz rednih proračunskih sredstev po oceni posebne komisije za ocenitev škode. Tako komisijo določi pristojni letalski poveljnik dotičnega področja, v komisiji pa morajo biti štirje letalski oficirji, pristojni: kmetijski referent in dva občana, ki jih določi upravna oblast prve stopnje. Proti določbi

tvji odškodnine ima nezadovoljna stranka pravico v 30 dneh zahtevati povračilo škode preko rednega sodišča.

Vojni minister lahko proti ustrezajoči odškodnini in po odločbi letalske ocenjevalne komisije odredi, da se obstoječa letališča razširijo s pretvoritvijo sosednjih zemljišč površin v pašnike ali livade, ali pa da se zemljišča, ki so primerna za letališča, spremenijo v pašnike in livade. Prav tako lahko odredi proti ustrezajoči odškodnini na zemljiščih, ki so določena za pomožna letališča, odstranitev zaprek, ki ovirajo pravičen vzlet ali pristank letal.

Okrog letališča se v oddaljenosti 1000 m od meje letališča se ne smejo brez predhodnega dovoljenja štaba letalske vojske zasadijo gozdovi, postavijo hmeljišča, zgradbe, tvorniški dimniki, radijske antene, telegrafске in telefonske linije, elektrovi, kakor druge instalacije odnošne objekti, ki ovirajo pravičen vzlet in pristank letal. Če se taki objekti postavijo brez predhodnega dovoljenja štaba letalske vojske, tedaj lahko letalska komisija za določitev letališč zahteva od štaba letalstva vojske odstranitev ovir na račun lastnika. Isto velja tudi če lastnik zemljišča, ki je določeno za pomožno letališče, postavi na tem zemljišču brez odobrenja objekta, ki so prepovedani. Štab letalstva vojske lahko tudi zahteva vzpostavitev v prejšnji stan, če je lastnik zemljišča izvršil kakšne spremembe terena.

Odškodnina, ki je predvidena za primer, če vojno ministrstvo odredi razširjenje obstoječih letališč ali pretvoritev zemljišč v pašnike in livade, odnosno za odstranitev zaprek na zemljiščih, ki so določena za letališča, se daje v obliki oprostitve odnosno v obliki zmanjšanja državnega davka in samoupravnih skladov na dotična zemljišča za eno ali več let, in sicer na osnovi razlike v donosu dotičnega zemljišča odnosno na osnovi dejanske škode, ki jo lastnik utrpel zaradi odstranitve zaprek.

Nadaljnje določbe uredbe predpisujejo način poslovanja komisij za določitev letališč in ocenjevalnih komisij. V končnih določbah so predpisane denarne kazni za kršitve uredbe v višini do 1500 din. Vse prošnje, pritožbe in vloge v zvezi s to uredbo se dostavljajo preko občinskih oblastev neposredno štabu letalstva vojske in so oproščene plačila taksa.

Program pomladnega velesejma v Ljubljani

Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. bo v času od 3. do 12. junija t. l. v Ljubljani XIX. mednarodni pomladni velesejem, ki bo obenem 45. velesejmska razstava prireditev v Ljubljani.

Splošni velesejem bo obsegal naslednje najvažnejše skupine: strojna in kovinska industrija ter fina mehanika; radio in elektrotehnika, razsvetljava in kurjave; bicikli, vozovi, sport; kmetijski stroji in orodje; mlinci; lesna industrija, oletarstvo, ščetarstvo, igrače; tekstilna industrija in konfekcija; klobučarstvo, čipkarstvo; usnje in konfekcija; krznarstvo, papir in pisarniške potrebščine; kemična industrija in fotografija; živilska industrija; stavarstvo; glasilba; steklo, porcelan, keramika in bižuterija.

Poleg splošnega velesejma bodo ortejene še posebne razstave, in sicer: razstava italijanske industrije razstava slovaških narodnih ženskih izdelkov, razstava tobačnih izdelkov monopolne uprave, razstava avtomobilov in motornih koles svetovnih znamk, razstava pohištva in stanovanjske opreme, razstava male obrti in turistična razstava: »Gorenjska in dolenska hiša v narodnem slogu«.

Kakor vsako leto, veljajo tudi za letošnji velesejem znane ugodnosti. Razstavljalci dobe prevozne, carinske in trošarinske olajšave. Inozemski obiskovalci dobe na podlagi velesejmske legitimacije brezplačen jugoslovnski vizum pri vseh jugoslovnskih konzulatih. Na jugoslovnskih železnikah imajo obiskovalci velesejmske brezplačne povratek. Na postajni blagajni kupijo poleg vozne karte še rumeno železniško izkaznico za 2 din. Ko dobe po-

trdilo o obisku velesejma, imajo s to izkaznico in staro vozno karto brezplačen povratek. Ta ugodnost velja za dopotovanje od 31. maja do 12. junija in za povratek od 3. junija do 17. junija.

Na inozemskih železnikah veljajo naslednji popusti: Bolgarija 50%, Francija 25%, Grčija 25%, Italija 30%, Madžarska 25 do 33%, Nemčija 25%, Poljska 33%, Rumunija 25%, Švica 25%.

Na parnikih Jadranske in Dubrovačke plovidbe velja vozna karta nižjega razreda za vožnjo v višjem razredu, in sicer za dopotovanje od 29. maja do 10. junija in za povratek od 5. do 20. junija. Na parnikih Zetske plovidbe pa velja 50% popust za dopotovanje od 20. maja do 13. junija in za povratek od 3. do 20. junija. Končno imajo obiskovalci velesejma na letalskih progah 30% popust.

Gospodarske vesti

— Sprememba invalidske uredbe. Poročali smo že, da je minister za socialno politiko v sporazumu s finančnim ministrom ter po odobritvi ministrskega sveta na osnovi točke 9. § 106. finančnega zakona za tekoče leto predpisal uredbo o spremembi in dopolnitvi uredbe o vojnih invalidih in ostalih žrtvah vojske od 1. decembra 1938. Z gornjo novelo k invalidski uredbi, ki je objavljena v »Službenih novinah od 8. maja t. l., se bistvene določbe lanske uredbe ne spreminjajo. Nespremenjeno je ostalo poglavje o službi in delu, ki vsebuje predpise, po katerih morajo gospodarska podjetja zaposlovati vojne invalide v višini 10% skupnega števila zaposlenega osebja: če dobi podjetje zaradi posebnosti obrata oprostitev, mora plačati za vsakega invalida, ki bi ga moralo sicer zaposliti, na leto po 2.000 do 20.000 din invalidskemu fondu. Če pa podjetje ni oproščeno, mora plačati v invalidski fond na teden toliko, kolikor plačuje zdravemu delavcu iste stroke. Gospodarske organizacije so se v zadnjem času prizadevale, da bi se ta določba reformirala, vendar je zaenkrat ostala nespremenjena.

— Zeniška železarna gradi mehanično kovačnico v Ilijašu pri Sarajevu. Direkcija »Jugoslovenskega čelika« objavlja, da se bodo s 1. junijem pričela gradbena dela pri gradnji nove mehanične kovačnice v Ilijašu pri Sarajevu. Posebna komisija pod predsedstvom generalnega direktorja Ranka Despića je odkupila 65 ha zemljišča, na katerem bodo pričeli graditi novo kovačnico. Gradnja bo trajala dve leti in bo v početku zaposlovala 1000 delavcev. Zaradi specializacije bodo poslali več skupino delavcev v inozemstvo. — Iz Zenice poročajo, da bodo v kratkem pričeli tudi z novimi investicijami v sami Zenici. Del naročil so že oddali nemški tvrdki Eumuco. Razširjenje valjarne pa bo poverjeno tvrdki Krupp. Te investicije v Zenici bodo znašale 150 milijonov dinarjev.

— Zanimanje Nemcev za naša petrolejska letišča. Ponovno smo že poročali o zanimanju nemških industrijskih finančnih skupin za izkoriščanje petrolejskih letišč v naši državi. Pogajanja se vodijo z družbo Panonija d. d., ki je bila lani ustanovljena, nima pa dovolj velikih terenov. Tri nemške družbe »Elworthe«, »Winterhalder« in »Preussag« so stavile skupno ponudbo in zahtevalo, da se ji dodeli najmanj 7000 kv. km terena med Medjimurjem in Bujavico. Te družbe so pripravljene izvršiti potrebna vrtanja v roku treh let.

— Odkupna cena za domači bombaž. Spričo visoke odkupne cene za bombaž, ki je za 50% nad povprečno ceno na newyorški borzi v prejšnjem letu, se je površina bombažnih kultur v naši državi povečala od 1810 hektarjev v letu 1936 na 5400 ha v lanskem letu. Določitev odkupne cene se je letos zakasnila za 2 meseca, ker je ministrstvo za trgovino pripravljalo spremembo uredbe. Leta 1937. je znašala odkupna cena 17,50 din za kg, lani 16 din, letos pa bi se morala glede na lanski padec cene v Ameriki znižati na 13,50 din. Pridelovalci bombaža v Južni Srbiji smatrajo, da je ta cena nerentabilna in so zahtevali spremembo uredbe. Kakor poročajo iz Beograda bo z novo uredbo ukinjena določba, ki veže odkupno ceno na ceno v Ameriki. Odkupna cena bo potem določena na lanski višini, to je 16 din za kg.

— Pogajanja za izvoz živine v Italijo. Ob koncu junija poteče sedanji sporazum med našo državo in Italijo o izvozu govede živine. Po vestih iz Beograda se bodo zaradi tega v kratkem pričela na Reki nova pogajanja.

— Licitacije. Dne 31. t. m. bo pri upravi smodnišnice v Kamniku licitacija za dobavo 2.500 kg gutaperke in 6. junija za dobavo 3.000 m² trpucev (hlodov) jelovih in smrekovih. Dne 6. junija bo pri upravi državnih monopolov v Beogradu licitacija za dobavo specialnega papirja za znamkovanje, 9. junija pa za dobavo 28.000 kg žebeljev za potrebe tobačnih tovarov.

— Dobave. Dne 17. t. m. bo pri zavodu »Obilježev«, Kruševac-Obilježev, licitacija za dobavo aparata za destilacijo vode, naprave za odvajanje tekočin, peči in mlina za transmijski pogon, 19. t. m. pa licitacija za instalacijo muflorke peči za sulfat in solno kislino. Dne 22. t. m. bo pri ekonomskem oddelku generalne direkcije državnih železnic v Beogradu licitacija za dobavo okroglega, kvadratnega, pločnatnega in profilnega železa, 23. t. m. za dobavo osi za lokomotive in vagona, 25. t. m. za dobavo jeklenih osovinjskih mazalic, 26. t. m. za dobavo raznih pil.

— Dobave. Strojni oddelk direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 25. maja ponudbe za dobavo papirnatih travkov za brzinomere.

Borze

11. maja

Na jugoslovnskih borzah notirajo nemški klirinški čeki nespremenjeno (13,80), prav tako angleški funti (specialni tečaj 258). Grški boni so se v Zagrebu trgovali po 30,50, v Beogradu pa je bilo povpraševanje po 31,25.

Na zagrebškem efektm tržišču je bila tendenca v državnih papirjih v glavnem nespremenjena. Vojna škoda se je v začetku prometa nekoliko okrepila in je bil promet po 452, pozneje pa je tečaj zopet postal po 448,50 (v Beogradu je bil promet po 448,50 — 449). Zaključki so bili le še v 7% Blairovem posojilu po 91,25 (v Beogradu prav tako po 91,25) in v delnicah Trboveljske po 180.

DEVIZE

Ljubljana, Amsterdam 2367 — 2405, Berlin 1778,12 — 1795,88, Bruselj 752 — 764,

Novo! Persil v praktičnem malem zavitku samo Din 3-

Curih 995 — 1005, London 206,77 — 209,97, New York 4399,25 — 4459,25, Pariz 116,77 — 119,07, Trst 232,70 — 235,80.

Curih. Beograd 10, Pariz 11,7875, London 20,8375, New York 444,938, Bruselj 75,74, Milan 23,41, Amsterdam 238,80, Berlin 178,60, Stockholm 107,2750, Oslo 104,65, København 92,9750, Praga 15,20, Varšava 83,75, Budimpešta 87, Atene 3,90

EFEKTI
Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda 448 — 451, 4% agrarne 60 bl., 4% seveverne agrarne 60 bl., 6% begluške 87,50 — 88,50, 6% dalm. agrarne 85 — 86, 7% stabiliz. 98,75 den., 7% invest. 98 — 100, 7% Seligman 99 — 100, 7% Blair 90,87 — 91,25, 8% Blair 99,62; delnice: Narodna banka 7400 — 7500, PAB 214 — 217, Trboveljska 180 — 185, Gutmann 36 — 41, Sečerača Osiček 65 — 90, Isis 25 den., Jadranska 255 — 300.
Beograd, Vojna škoda 448,25 — 449 (448,50 — 449), 4% agrarne 59—60, 6% begluške 87,75 — 88,25 (88), 6% dalm. agrarne 85,25 — 86,25 (86), 7% stabiliz. 100 den., 7% invest. 100 den. (100), 7% Blair 91,25 — 91,75 (91,25), 8% Blair 100 — 100,50 (100), Narodna banka 7350 den. (7400), PAB 214 — 216 (216).

Blagovna tržišča

ZITO

Novosadska blagovna borza (11. t. m.). Tendence lahka. Pšenica: 78/79 kg:

baška 143 — 145; sremska 143 — 145; slavonska 146 — 147; banatska 141 — 143. Rž: baška 138 — 140. Ječmen: bašid in sremski 64,65 kg 165 — 170; jari 68 kg 180 — 185. Oveš: baški, sremski in slavonski 145 — 147; banatski 140 — 143. Rž: baška 138 — 140. Ječmen: bašid slavonski 148 — 150. Koroška: baška 100 — 102, baška pariteta Indija in Vršac 101 »ogge« 230 — 240; »2« 210 — 220; »5« 190 — 200; »6« 170 — 180; »7« 145 — 155; »8« 115 — 120. Fižol: baški in sremski beli brez vreč 295 — 300. Otrobi: baški 113 — 115, sremski 106 — 108, banatski 104 — 106.

BOMBAŽ

Liverpool, 10. maja. Tendence mirna. Zaključni tečaji: za maj 4,81 (prejšnji dan 4,78), za julij 4,56 (4,54), za sept. 4,23

ZIVINA

Mariborski živinski sejem 9. maja. Okoliški kmetje so prignali 488 glav in sicer 2 konja, 9 bikov, 94 volov, 376 krav in 7 telet. Prodali so 305 glav. Cene so bile naslednje: debeli voli 3,75 do 4,50, poldebili voli 3 do 3,75, plemenski voli 4,25 do 5,50, biki za klanje 3,25 do 4, krave debele 3,50 do 4,60, plemenske krave 3,25 do 4,50, krave klobasrice 2 do 3, mozne krave 4 do 5,50, breje krave 3,50 do 4,50, mlada živina 3,75 do 5, teleta 4,50 do 6 dm za kg žive te, že.

Revija mladinskih zborov na Rakeku Prisrčna manifestacija pevske kulture na meji

Rakek, 12. maja
Preteklo nedeljo je bila pri nas na meji velika pevka slavnost v proslavo 20letnice Jugoslavije. Mlade pevke družine so se pripeljale na okrašenih vozovih in avtobusih iz Grahovega, Begunj, Zirov, Gorenjega in Dolenjega Logateca. Mladinske zbrane in občinstvo sta pozdravila domači šolski upravitelj g. Šuštaršič, nato pa akademik Musek, ki se mu je občinstvo toplo odzvalo. Svoj pevski spored je prvi odpel Gorenji Logatec (Valentin Doljak) 60 pevecv; nato Grahovo (Stanko Novljan) 40 pevecv; Ziri (Beno Gabrovce 70 pevecv; Begunje (Anica Drobničeva) 70 pevecv; Dolenji Logatec (Janko Guček) 40 pevecv; Rakek Ziri (Beno Gabrovce) 70 pevecv; Begunje škčanska šola (Maks Šuštaršič) 90 pevecv; skupni nastop (Valentin Doljak) 350 pevecv.

Gorenji Logatec in Grahovo sta pela narodne pesmi v dvo in troglasi prireditel. Kombinirani spored sta izvajala Begunje in Rakek. Samo umetne so izvajali žirovci in Dolenjelogatečani. Najnovejšo moderno smer je zapela rakovska meščanska šola. Pri skupnem nastopu so zapeli mladi pevci tri narodne pesmi v dvojlasi harmonizaciji. Za sklep pa trodelno državno

himno. Program je prikazal vso slovensko mladinsko glasbeno tvornost od skromnih začetkov pa do najmodernejši smeri. Sedstava sporedov: narodne (12), Adamič (4), Cvetko (1), Guček (1), Jobst (1), Kilmovce (1), Mokranjac (1), Osterc (1), Pirnik (1), Premrl (1), Štrbenec (1), Šček (1) in Tomc (3) pesmi. Ti notranjski zbori so nastopili ob tej priliki šele prvič in reči je treba, da so bili presenetljivo pripravljeni. Dinamika zborov in interpretacija je povsem neoporečna, artikulacija sijajna, ritem in tempo pravilno pojmovana, korepeticija vzorna (skladatelj Jobst).

Uspeh slavlja je bil odličen gmotno kakor moralno. Notranjci so pokazali, da razumejo in pravilno cenijo vsako kulturno delo in to dejstvo je vsem zborovodjem močna pobuda in zahvala za njihovo požrtvovalno delo, obenem pa prošnja, naj v tem smislu delajo tudi v bodoče. Tudi mladina jim bo vedno hvaležna. Vsi vemo, da je bil ta dan ne samo kulturni, temveč tudi politični mejnik za vse obmejne Notranjce. Slavnost so povečali tudi akademiki narodnega bloka, ki jih je bilo 27 in so prišli iz Ljubljane sem na mejo nalašč zato, da skupno z nami manifestirajo za našo narodno stvar.

M. P.

Kočevje pričakuje Akademski pevski zbor

Kočevje, 11. maja
Vem je še v živem spominu lanski veliki koncert ljubljanskega Akademskega pevskega zbora, ki se je vršil 22. maja. Nobe na slovenska kulturna prireditve se ni bila zbrala tolike navdušene množice.

Lani smo se razšli z vzkliki »Na svide-nje!« V kratkem se bo naša skupna želja uresničila. Drugo nedeljo, 21. maja ob 15. uri, bo imel APZ pod vodstvom Franceta Maroita koncert pesmi preporedne dobe v veliki kinodvorani. Pevec dosejpo v Kočevje z jutrnim vlakom ob 7,55 in bodo peli tudi pri deseti maši. Na postaji jih bomo sprejeli — upajmo, da malo lepše ko lani. Organizacijo obiska APZ vodi poseben ožji odbor zastopnikov slovenskih kulturnih društev, ki mu stoji ob strani delaven damski odbor. Vsa društva bodo delala na to, da bo koncert še bolj uspel ko lani in da bo res skupna manifestacija naših teženj.

Istega dne obiščejo Kočevje tudi slovenski akademiki, ki so nam dali vzgled skupnega narodno-obrambnega dela s svojim enotnim delavnim forumom Akademskega narodnega bloka. Prepričani smo, da bo dal njihov prihod mnogo pobud za skupno delo

na Kočevskem, ki ga sami še do danes nismo mogli uresničiti.

Vabimo na koncert Slovence iz vsega kočevskega okraja in vse one, ki vedo, kaj je prava kultura. V nedeljo 21. maja nam bo APZ to ponovno pokazal s slovensko volkalno glasbo.

Iz sodne dvorane Za ukraden suknjič štiri mesece zapora

Star znanec zaporov, delavec Tomaž Slapar je bil obtožen, da je aprila ukradel Cirilu Capudru suknjič, v katerem je bila listnina s 113 din gotovine. Capuder je med delom pri Strojnih tovarnah in livarnah na Tyrševi svoj suknjič odložil; ko pa ga je hotel spet obleči, je našel na njegovem mestu le enega raztrganega z listnami Tomaža Slaparja. Sli so na lov za njim in ko so ga prišli, obločenega v suknjič, v katerem je še vedno tičala listnina z nedotaknjeno vsebino, je trdil, da je suknjič v naglici le po pomoti zamenjal. Sodniki mu tega niso verjeli in so ga kot starega znanca obsodili na 4 mesece strogega zapor.

INSERIRAJTE V »JUTRO«

GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

A. REIN IN DRUG Zagreb,

GAJEVA 8. ILICA 15.

obvešča neobvezno:

Pri današnjem žrebanju II. razreda 33.

kola državne razredne loterije so bili dne

11. maja izžrebani sledeči dobitki:

DIN 300.000.— št. 7396

DIN 100.000.— št. 58599

DIN 80.000.— št. 30147

DIN 50.000.— št. 17867

DIN 30.000.— št. 17988

DIN 25.000.— št. 91830

DIN 10.000.— št. 16155 32541 33819 45039

82803

PO DIN 5.000.—

10535 11059 13969 16615 27354 35490 24725

66970 87771

PO DIN 3.000.—

933 3185 24103 24178 27148 32039 34701

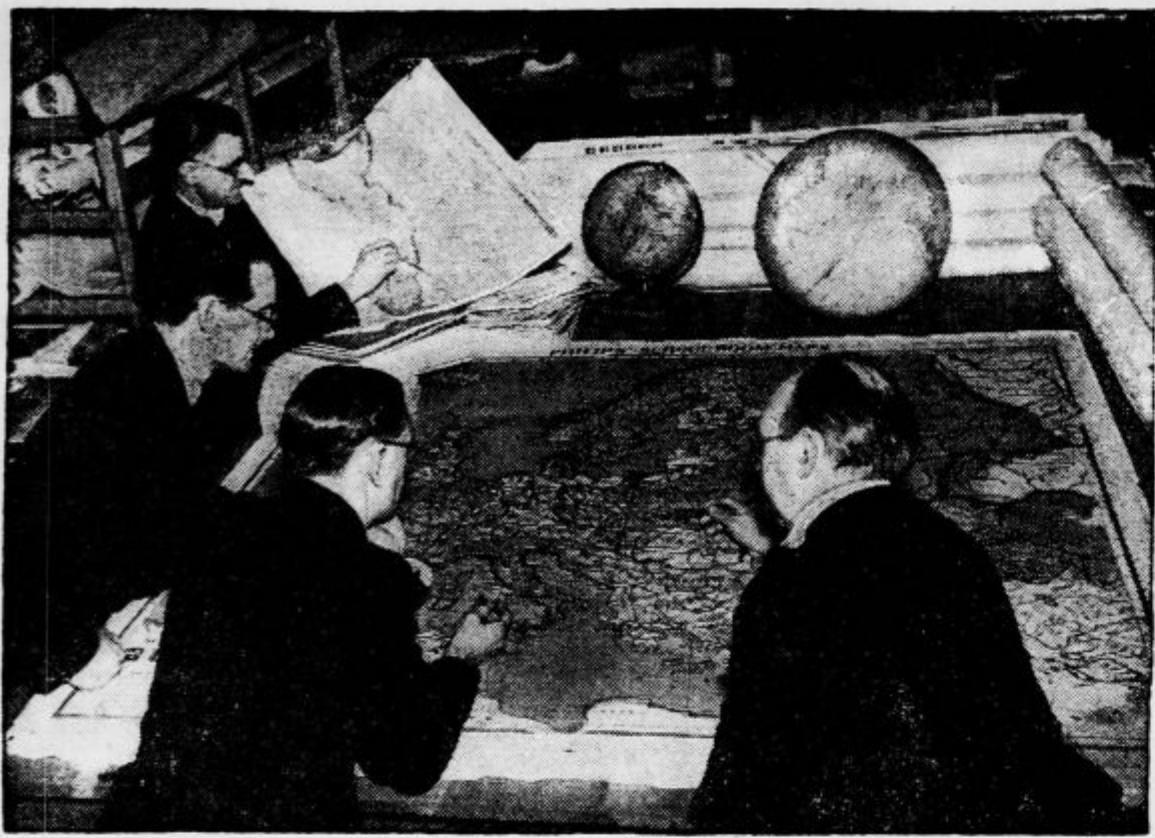
35269 37452 38357 42722 52587 58902 60126

60836 70807 87159 87770 89290 96543

PO DIN 1.000.—

1541 13333 14753 17869 20336 22451 24298

V dobi, ko se spreminjajo zemljevidi

Pravo Sisifovo delo je popravljanje zemljevidov v takšni nesigurni dobi, kakor je današnji čas. Na sliki vidimo kartografe na delu v angleškem geografskem zavodu pri vrisavanju novih meja. Po vsaki teritorialni spremembi, kakršne smo doživeli v zadnjih letih, so morali kartografi popraviti nad pol milijona zemljepisnih kart

Pogodba na živi koži

Maroški sporazum, ki ga je sklenila Francija pred šestdesetimi leti, je tetoviran na rokah nekega polkovnika

Tisoči državnih pogodb ležijo v francoskih državnih arhivih, eno pa bi zamenjali. To je tako zvana »maroška pogodba«, ki so jo sklenili pred kakšnimi 60 leti.

Da te pogodbe nikjer ni dobiti, ni krivda tajnikov v državnem arhivu, čeprav so ti pred nekoli leti preželi nekoliko vročih ur, ko so jih vprašali po besedi-lu pogodbe in niso mogli navesti, kje je. Ko so pa iskali izvirnik, so našli opombo na neki kopiji. Iz te opombe je bilo razvidno, da ima neki polkovnik Fournier, ki živi sedaj v Južni Afriki kot rentnik, pogodbo v svojih rokah.

To je bilo treba seveda takoj urediti. Tako so se glasila vsaj navodila, ki so jih dali zaupnim osebam na pot. Toda zadeva je bila težja, nego so mislili. Polkovnik Fournier je izročitev omenjene pogodbe kratkoma odklonil in je hotel sam predsedniku republike osebno predložiti poročilo o svojem ravnanju.

Predsednik je mislil, da gre pač za kakšno kaprico starega vojščaka. Pozval ga je k sebi in je bil prepričan, da ga bo spravil k pameti z nekoliko dobrimi besedami. Prišlo pa je drugače. Polkovnik

Fournier je dejal, da nikakor ne zadržuje dokumenta le iz kaprice, temveč da gre za tehnično nemogočnost. Da podpreti svoje besede, se je začel — slačiti. Odložil je sukno in zavijal rokav svoje srajce. Na roki se je pokazala tetovacija z ne-navadno pisavo: bil je original maroške pogodbe...

Stvar je bila takšna: Ko so hoteli s poglavarjem ozemlja ob reki Ogoveju, ki ga je dosegla takrat neka francoska vojaška ekspedicija, skleniti prijateljsko pogodbo, je poglavar zahteval, naj se zapiše po običajih njegove dežele in naj se pogodba podkrepí s krvjo. Polkovnik Fournier je imel prav lepo široko roko. Dal si je pogodbo vtetovirati na kožo. Ko je francoska vlada zahtevala to pogodbo, so ji moglo postreči samo s kopijo — original pa je vzel Fournier ho-češ nočeš s seboj domov. Francoski državni arhiv pa sedaj vse eno nima nobene skrbí zavoljo te zadeve, kajti Fournier je v svoji oporoki določil, da pripade po njegovi smrti koža njegove roke francoski vladi, ki bo imela potem samo še to nalogo, da kožo lepo napne v okvir in jo spravi končno v državni arhiv.

Ženske letajo zastonj

Novost v zračnem prometu na Danskem

Kot prva evropska družba za zračni promet je uvedla danska družba po vzorcih iz Amerike zanimivo reklamno novost: v času od 1. do 15. maja ima namreč vsak moški potnik pravico zahtevati na letalih te družbe prosto vozovnico tudi za svojo ženo. To omogoča vsaki zakonski dvojici renejše potovanje nego po železnici.

Danski letalski prometni krogi stremijo na tem, da bi letanje popularizirali tudi med ženskami. Rekli so si, da bi moške radi letali, toda večina žensk se potovanja z letalom boji in pripravlja tudi moške do varnejše uporabe železnice. Zato je treba predvsem pri ženskah odpraviti strah pred potovanjem po zraku.

Na poti v Ameriko

Reuterjev dopisnik poroča s potovanja »Empress of Australia«, da vozi ladja čez Ocean v viharju in megli. Navzlic temu znaša brzina vožnje povprečno 17 vozlov na uro. Zaradi viharnosti morja je bila te dni odpovedana večerna kinematografska predstava na ladji. Pač pa sta kralj Jurij in kraljica Elizabeta opazovala odhod križarke »Repulse«, ki se je vrnila nazaj proti Evropi.

Preden je »Repulse« vzela nov pravec, se je razporedilo moštvo na palubi, godba pa je zasvnila angleško himno. Prizor je bil veličasten, kajti bojno ladjo so obilovali visoki valovi. Kralj Jurij je napravil fotografski posnetek tega prizora, nato pa so spustili v morje sod s kraljevo pošto. Med pismi, ki potujejo v Anglijo, se nahajajo tudi pisma kralja in kraljice obema hčerkami princesama. Na sodu so izvesili dve zastavici, belo in rdečo, da so lahko ugotovili njegov položaj. Posadka s križarke je zajela sod v morju in ga dvignila na krov, nato je križar-ka odplavala proti Angliji.

Švicarska državna razstava v Curihi

Prošlo soboto so otvorili v Curihi švicarsko državno razstavo. Zadnja takšna razstava je bila v Švici na predvečer svetovne vojne leta 1914. Letošnja razstava predstavlja manifestacijo švicarskih čustev in misli, švicarskega hotenja in znanja. Kot taka obsega švicarsko gospodarsko in kulturno, politično in socialno življenje.

Za vsak izmed 22 švicarskih kantonov je določen poseben dan, ko bodo prebivalci dotičnega kantona pokazali svoje avtohtono umetniško ustvarjanje. Navzlic tej raznolikosti pa prevladuje povsod skupna ideja švicarske domovine. Stroški za razstavo so znašali 25 milijonov švicarskih frankov. Pokrili jih bodo deloma s podporami, deloma z vstopnino, kajti za curiško razstavo vlada širom sveta veliko zanimanje.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Edina letalska zveza med Rusijo in Evropo

Dne 3. maja so otvorili zračno zvezo med Stockholmom in Moskvo, edino zračno zvezo med Evropo in rusko prestolnico. Proga meri v dolžini 1610 km in vožnja znaša devet ur. Zveza ima priključek na Malmö, Kodanj in Amsterdam. Tako je zdaj mogoče potovati iz Moskve v London na progi, ki meri 3240 km, toda takšni potniki morajo izstopiti in prenočiti v Stockholm. Proga Moskva—Stockholm vzdržujeta deloma švedski Aerotransport, deloma ruski Aeroflot. Letalo se med poletom ustavi dvakrat, prvič v Rigi, drugič v Veliki Luki.

Češke znamke s pretiskom

Znamke, ki so sedaj še v veljavi v češkem protektoratnem ozemlju, nameravajo polagoma vzeti iz prometa. Opreмили jih bodo s pretiskom »Češko-Moravska 1939« in jih bodo uporabljali še toliko časa, da pripravijo nove. Prve znamke novih serij bodo dobile isto tako označbo »Češko-Moravska 1939« ter bodo prikazovale motive iz češkomoravske pokrajine in mest.

Starost zamorcev

»Svetopisemska starost« v Afriki še obstoja, vsaj v Južni Afriki, kajti po neki uradni statistiki je tam nič manj nego 667 zamorcev, ki so prekoračili stoto leto. Med prave Metuzaleme pa je šteti 18 moških in 14 žensk, ki štejejo nad 119 let. Dve ženski se ponašata z rekordno starostjo 130 let, ena pa ima za seboj celo 133 pomladi.

Zanimivo je, da tudi med Culukafri ženske v splošnem delj živijo nego moški, kajti poleg tistih 667 moških stoletnikov, ki smo jih omenili, ima to plemo 765 stoletnih žensk. Istočasno pa je umrljivost otrok med zamorci velika, tako da se more uveljavljati le res zdrav zarod.

Drugi septenat

V sredo 10. maja je prezident Francje gospod Albert Lebrun nastopil drugi septenat svoje visoke funkcije

Zamorček — milijonar

Zgodba najdenčka pod palmami

Pri zadnjih jahalnih tekmah v Parizu je moglo občinstvo občudovati elegantnega, spretnega jahača, ki je imel obraz črn kakor ebenovina. Listi priobčujejo njegovo zgodbo, ki je res zanimiva.

Pred kakšnimi tridesetimi leti sta zakonca Santerrova, zelo bogata posestnika v Alžiru, polovala po zapadnih krajih francoskega ozemlja v Severni Afriki. Nekega dne sta našla pod neko palmo v revne cunje zavitega, zapušenega zamorskega otroka, ki je štel komaj mesec dni. Usmilila sta se ga in sta skušala v bližnji vasi izslediti njegove starše. Ker pa nista uspela, sta sklenila, da otroka adoptirata, kajti sama nista imela otrok.

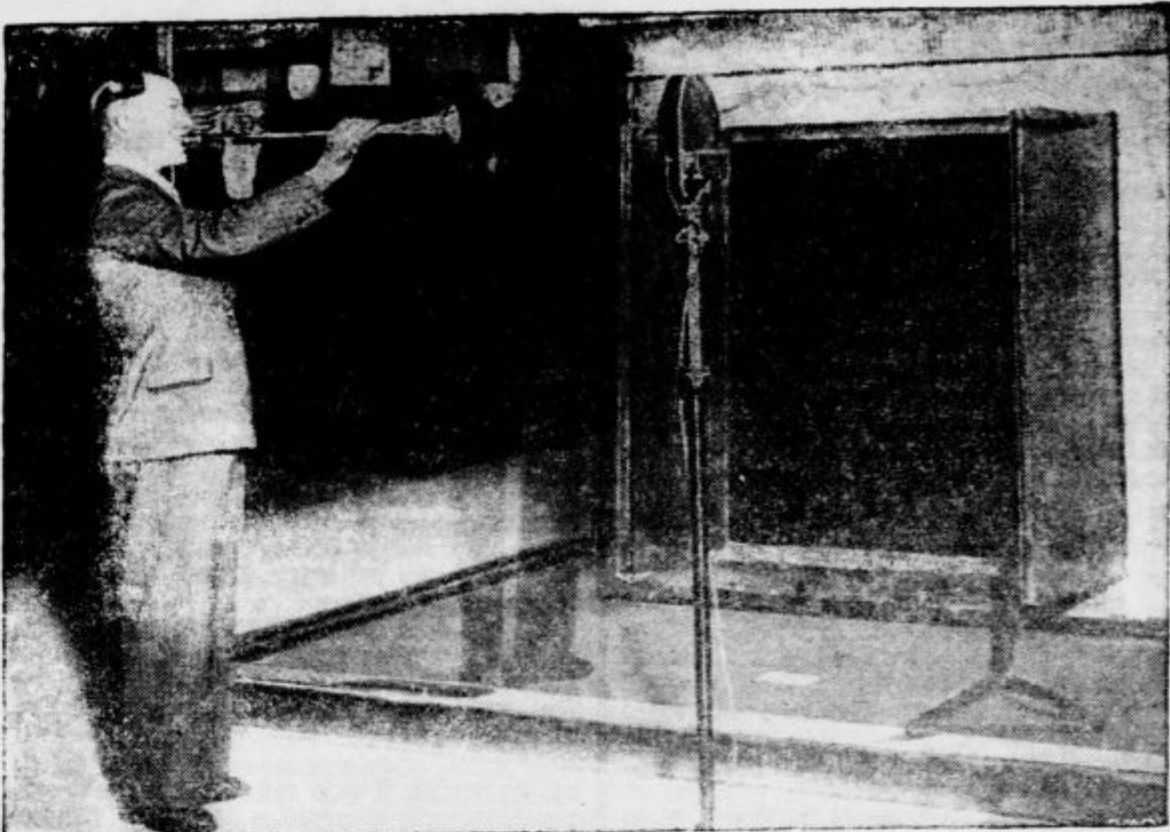
Vzela sta ga s seboj in sta ga med vožnjo s svojim avtomobilom hranila s kondenziranim mlekom. Mali zamorček se je v Alžiru pod skrbno nego krepko razvijal. Bil je zelo nadarjen in priden. Rednika sta Bambija, kakor sta ga imenovala, pozneje poslala v Pariz, kjer je dobro študiral in kjer si je s svojo odlično vzgojo odprl vrata do najboljših družbe. Bil je zlasti odličen jahač in je zmagal pri raznih tekmah. Pred kratim sta Santerrova umrla, rojencu pa sta zapustila vse imetje. Nekdanji zamorski otrok, ki so ga pred tridesetimi leti našli zapušenega pod neko palmo v Sahari, ima danes imetje 100 milijonov frankov.

Švica v pripravljenosti

Vojaški strokovnjaki v Švici dajejo civilistom napotke, kako se je treba braniti pred napadi iz zraka. V sredini slike sta dva civilista v najmodernejši zaščitni obleki proti plinam

Po tisočletjih pretrgana tifa

V grobnici faraona Tutankamna so našli poleg drugih predmetov tudi nekakšno fanfaro. Po treh tisoč letih so na teh instrumentih priredili koncert za radijske poslušalce v Kairu. Na sliki: vojaški trobentač pred mikrofonom

Čarovniški proces v XX. stoletju

Vedeževalka zahteva delež od srečke, ki je zadela lep dobitek

Človek bi si mislil, da je doba čarovniških procesov, ki spominjajo na najtemnejši srednji vek, že davno minila. Na sodišču v Budimpešti pa so imeli te dni razpravo, ki je spominjala v vsem na čarovniške procese, samo da se ni končala s sežigom žrtve. Razlika v času se je kazala tudi v tem, da ni bila »čarovnica« tista, ki so jo obtožili in ki so ji sodili, temveč da je nasprotno ta čarovnica tožila in zahtevala je v duhu našega stoletja tudi visoko odškodnino.

Mlada žena nekega budimpeštanskega pleskarja je odšla nekega dne k neki gospe Hajdinakovi, ki je znana v vsem okolju kot vedeževalka. Hajdinakova ji je prerokovala za honorar dveh pengov najprvo iz kavne gošče, potem iz kart in nazadnje iz roke. Dejala je, da jo čaka velika sreča in ji je nujno priporočala, naj kupi srečko, ki ji bo to srečo gotovo prinesla. Mlada žena je odšla domov in je rotila moža, naj kupi srečko. Mož pa v čarovniške spretnosti ne verjame in je prošnjo odbil. Žena ni več prosila, toda iz gospodinjskega denarja je prištela 7 pengov in si je kupila z njimi četrtinsko srečko madžarske razredne loterije.

Prišel je dan žrebanja in z njim je prišel čudež: srečka je zadela lepo vsoto 200

tisoč pengov. Pleskarjeva žena je po vseh odbitkih vtaknila 40.000 pengov v svoj žep. Kaj je dejal pleskar k sreči svoje žene, kronika ne pove, nasprotno pa poroča, da je prišla vedeževalka Hajdinakova k srečni dobitnici in je zahtevala 10 odstotni delež iz dobitka, češ da je pleskarjeva žena po njenem nasvetu prišla do njega.

Nehvaležnost pa je plačilo sveta in mlada žena je izjavila, da ne izroči niti prebite pare. Nato je Hajdinakova stopila k odvetniku. Odvetnik zadeve ni hotel prevzeti, Hajdinakova pa ni popustila in je odšla naravnost h kadiju. Na žalost pa so današnji madžarski zakoni čarovniški umetnosti prav tako malo naklonjeni kakor v srednjem veku. Čeprav ne poznajo grmade in španskega škornja, imajo dovolj drugih neugodnih paragrafov. Sodnik je vprašal Hajdinakovo, da-li je za svoje vedeževanje prejela plačilo in ko je ta pritrdila, je tožbo zavrnil z utemeljitvijo, da je vedeževanje po zakonu prepovedano in da ji sodišče ne more nuditi nobene pomoči. Opozoril je tožiteljico na to, da lahko pričakuje celo kazni za svojo prepovedano obrt.

S tem se je čarovniški proces l. 1939 končal, toda končal se je začasno, kajti Hajdinakova je vložila priziv. Človek se mora vprašati le to, zakaj ni kupila srečke sama, če je vedela, da bo zadela velik dobitek...

Pristna španska Carmen

Je ga. Carmen Franco, soproga španskega generala. V nasprotju s svojim možem, ki je znan kot velik svobodolovec je Carmen Franco zelo pobožna ženska

A NEKDOTA

Pisatelj Armand de Pontmartin se je med skušnjo za neko svoje delo sprlekal z igralcem Duplessisom, ki je bil enako grd kakor on in se je tudi bavil s pisateljevanjem. Posledica je bila poziv na dvoboj s pištolami. Ko pa sta si ob določenem času nasprotnika stala nasproti, se je igralec branil streljati. Na začudena vprašanja sekundantov je odgovoril: »Če bi imel nesrečo, da Pontmartina ustrelim, bi bil jaz najgrši človek v Franciji in najslabši pisatelj. Tega ne bi mogel prenesti. Zato ga pustim živega.« Tej izjavi je sledil krah, ki je imel za posledico, da sta se nasprotnika pomirila.

VSAK DAN ENA

»Oprostite nisem nameraval tako hudod...«

(Everybody's weekly)

Most zaljubljenec nad Niagaro

Vladí v Washingtonu in Ottavi sta podpisali sporazum, po katerem bodo obnovili tako zvani »Most zaljubljenec«, ki se je spenjal čez niagarske slapove. Stari železni most je v januarju 1938 uničil mraz, to se pravi ogromne mase ledu, ki so se bile nabrale v reki in ki so ob svojem pohodu navzdol potegnile most s seboj.

Ameriški in kanadski inženirji so zato mere novega mostu predračunili, tako da ga ledovje ne bo moglo več doseči. 20 m od brega bodo na obeh straneh zgradili dva mogočna stolpa in na ta dva stolpa bodo položili železno konstrukcijo v enem samem loku. Na njej bodo zgradili cesto isto tako iz železa. Delo bo trajalo 15 mesecev in bo veljalo 5 milijonov dolarjev.

Poroke s polno paro v Madridu

Odkar je prešel Madrid pod upravo Francovih oblasti, beležijo njegovi matični uradi velik naval zaročencev. Desetorica madridskih župnij, ki so ostale še po prejšnji vladi, bo morala dva meseca poročiti dnevno 650 dvojic. Če upoštevamo, da se poroke izvršijo v glavnem med 10. in 13. uro, lahko izračunamo, da imajo v Madridu ta čas povprečno vsake tri minute eno poroko.

Spomenik maršala Pilsudskega v Varšavi

Po odkritju spomenika rumunskega kralja Ferdinanda v Bukarešti je odpotoval kipar Ivan Meštrović iz Rumunije v Varšavo, kjer poljski listi proslavljajo umetnika kot najgenialnejšega kiparja sedanjega doba. Meštrović se je v Varšavi pogajal glede izdelave spomenika maršala Pilsudskega. Napravil je načrt za postavo maršala na konju. Če bo načrt sprejet, bo Meštrović še letos prišel v Varšavo, kjer bo začel s delom. Umetnik je že izbral prostor na trgu, kjer bo stal bodoči spomenik poljskega narodnega junaka.

Ženska se je spremenila v moškega

V neki carigradski bolnišnici so zdravniki izvedli operacijo na ženski, ki je kazala tudi spolne znake moškega. Operacija se je posrečila in oseba, ki je prišla v bolnišnico kot ženska, se bo vrnila domov kot moški.

Razstava Leonarda da Vincija

V začetku tedna so v Milanu otvorili razstavo del Leonarda da Vincija. Otvoritveni ceremoniji sta prisostvovala Bergamski vojvoda in maršal Badoglio.

Nemško cestno omrežje

Po nekem uradnem poročilu obsega nemško omrežje državnih in deželnih cest prvega in drugega reda 211.877 km, utrjenih občinskih cest pa je 191.348 km. Če prištejemo še državne avtomobilske ceste, ki merijo 3000 km, razpolaga Nemčija z okoli 400.000 km prvostopnih cest.

Kulturni pregled

Dve knjigi Slovenske matice

F. Petre, *Počizkus ilirizma pri Slovencih (1835—1849. Izdala Slovenska matica v Ljubljani 1939. Str. 374).*

Obe knjige slovenskega slavista, ki poteka iz šole prof. Kidriča in Prijatelja, bo ostalo v literaturi največji slovenski prispevek k stoletnici ilirizma, čeprav je izšlo nekaj let po festum. Spis dr. Petre je prav za prav razširjena literarnozgodovinska monografija o osrednji osebnosti slovenskega ilirizma Stanku Vrazu. Proučevanje njegove osebnosti in dela se je raziskovalcu razširilo v podrobno razpravo o celotnem ilirskem gibanju med Slovenci, o njegovih domačih in tujih, zlasti še slovanskih silnicah. Slovenska matica je bila nedvomno poklicana, da izda to knjigo, ki je takoj s svojim izidom izpolnila občno vrzel v književnosti o slovenski literarni zgodovini, kakor tako monografijo o slovenskem ilirizmu smo do sedaj pogrešali. Pri nas je bilo objavljeno mnogo gradiva za zgodovino te dobe (Ilešič, Kidrič, dr.), podrobnejše študije o Stanku Vrazu pa sploh nismo imeli in je bilo treba segati po starejši Markovičevi razpravi in posebej še po monografski študiji pokojnega dr. Branka Vodnika.

Razprava Fr. Petre na samo zasnovana na novih idejnih vidikih, o katerih pa bo še vedno mogoča diskusija, marveč uporablja tudi nekatere nove, še nedodelane vire. Posebej oosežno je obdelan razvoj mladega Vraza v grških letih, v času, ko je bil v stikih z Ljubljano in pisal slovenske verzice. Mnogo pozornosti je posvetil pisec tistem, ko je Vraz kolebal med ljubljanskim slovenstvom in zagrebškim ilirizmom, dokler se ni naposled odločil za ilirski jezik in ilirsko kulturno koncepcijo. Za to preobrat v Vrazovem življenju je pisec pokazal največjo raziskovalsko skrb in ga skušal osvetliti z novo razlago, ki si jo bo morala strokovna kritika natančneje ogledati. Pisec se podrobno bavi tudi z drugimi, kulturno manj pomembnimi ilirci na Slovenskem in razglablja vzroke, zakaj ni uspelo gibanje, proti kateremu je stala slovenska aktivnost ljubljanske kroga. Tudi v tem pogledu še je mogoča diskusija. Ni pa dvoma, da je delo dr. Petre v vsakem pogledu podnetno in po zaslugi pisčeve široke razgledanosti po tedanjih razmerah doma in na tujem podprto z močno in zamerljivo argumentacijo.

Knjiga je razdeljena v devet poglavij. Uvodna beseda opredeljuje pisčevu načelno stališče glede ilirizma in označuje vidike, s katerimi moti potek ilirskega razvoja v procesu slovenske kulturne osamosvojitve. V prvem poglavju karakterizira pisec stajarsko mlado generacijo po l. 1830, v drugem razglablja Vrazove stike z Zagrebom in Ljubljano, v tretjem prikazuje konflikt med slovensko pesniškim gibanjem in uredniškim Čebelcem, četrto poglavje kaže vzroke in ozadje Vrazove preselitve na Hrvaško, v petem je obrisan ilirizem v kratkem obdobju svoje kulminacije, v šestem pa razvoj njemu nasprotnega gibanja, s katerim je Ljubljana zopet postala središče slovenstva, žarišče njegovega zgoščevanja v narodno individualnost in nositeljica stremjenja po končnem jezikovnem zedinjenju Slovencev. Sedmo poglavje obravnava vse-slovensko kulturno vzajemnost in praksi, osmo se zavzema pri pojavih prelomnih let in pred zadnjimi glasniki ilirizma, v devetem pa je pisec očrtal posledice marčne revolucije in dal tako svoji knjigi primeren časovni zaključek. Umljivo je že, da je spis opremljen s podrobnimi bibliografskim pregledom, z opombami in imenskim kazalom. V tekst prvih poglavij so vložene Vrazove slovenske pesmi, ki so bile doslej malo znane ali neznane (moderizirani obliki, toda knjižica je kot posrežena pesniški eksperiment ostala neopazena).

Omenjamo se na informativni prikaz knjige, ker se bo treba k nji še vračati; v ostalem pa čaka strokovno kritiko hvalna naloga da posveti prveemu večjemu spisu dr. Fr. Petre zaslužno pozornost.

Spis bo zanimal tudi hrvaške literarne zgodovinarje, saj prikazuje dobo teme-ga slov.-hrvaškega zblizavanja.

Glede opreme naj se omenimo, da dajejo knjigi posebno značilnost vinjete in inicialke, ki so originalni lesorezi iz dobe ilirizma; ohranila jih je Blaskova tiskarna, kjer je bila knjiga natisnjena.

»Soseščine«, spisal Anton Ingolič, Slovenska Matica v Ljubljani 1939. Strani 210.

Tudi s svojo najnovejšo knjigo je ostal Anton Ingolič na Ptujskem polju. Že sam naslov pove, da se dogaja povest na vasi, med sosedji, običajni junaki Ingolčevih romanov. Povest se odigrava v času agrarne reforme, ki je odmevala tudi v tem kotičku slovenske zemlje. Ravne, ta kolektivni junak knjige, imajo nekaj zemlje gozda in gmajne, ki je last vse soseske in jo upravlja župan.

Župan Koren je moder, preudaren gospodar in trden kmet v Ravnah. Dva sina sta mu padla v vojni, tretji se je vrnil na pol slep, četrti je slaboumen. Ima tudi hčerko, Veroniko, ki je dobra gospodinja, v vsem podobna svojemu očetu. Nji je namenil oče posestvo, prej pa ji je hotel izbrati še tojstnega ženina. Po dolgem iskanju in izbiranju najde pravega — vdova Pišornja, ki je sicer že nekoliko v letih, a je dober gospodar in ima lepo posestvo.

Kaj zato, da je Veronikino srce med tem že izbralo drugega, mladega kovača Tonča. Odpovedati se mora tej ljubezni in se za vse življenje zvežati s starim Pišornom. Ni bila vajena ugovarjati očetu in ko je pomislila, da bo s to poroko postala najbogatejša v vasi, ji je postalo kar nekam toplo.

Prav v tem času pa je prišlo v vasi do razprtij, ki so nastale zaradi soseskega gozda. Nekateri kmetje, zlasti revnejši in kočarji, so zahtevali delitev sosesčine; vsak naj bi dobil svoj košček, ki bi ga lahko po svoji volji izkoriščal. Vas se je razdelila v dva sovražna tabora. Veroniko in Pišornja so oklicali. Šla sta že vabit na gostijo. Tonč je odšel v mesto in Veronika, ki se je prej vdala očetovi volji, se je na mah zavedla. Tik pred poroko je šla k županu in razdrla zaroko s Pišornom. Seveda je morala takoj zdoma, oče pa je prepustil posestvo slaboumenemu sinu, ki so ga poročili s hribovsko žensko Lizo. Liza se je izkazala za slabo gospodinjico, kmalu je začela razmerje s slepim Korenovim sinom in njen mož se je nekega dne obesil. Posestvo je začelo propadati.

V tem času so že prišli inženjerji, ki so začeli meriti sosesko in deliti gozd. Delitev pa je kmalu izzvala nove prepire med sosedji, ki niso bili zadovoljni s svojim kosom gozda.

V tem času je Veronika služila najprej v mestu, potem pri nekem kmetu. Večkrat ji je pisal Tonč, ona pa se ni mogla odločiti, da bi mu odgovorila. Ko je izvedela, kakšno življenje imajo doma, se ji je zamislila stari oče in sklenila je, da se vrne domov. Spet ji je pisal Tonč in jo pregovarjal, da stopi v službo v Mariboru, dokler ne bo postavljena njegova nova kovačnica; potem se bosta poročila. Korenova domačija pa je vedno bolj propadala. Liza, ki se je vdala pišču, je potrebovala mnogo denarja. Izposojala si ga je od starega Pišornja in mu tudi prodala to ali ono njivo. Tako je polagoma prehajala Korenova posestvo v Pišornove roke. To je bilo njegovo marševanje zaradi Veronike.

Veronika in Tonč sta se poročila in kmalu dobila tudi sina.

Takšna je vsebina »Soseščine«, ki ne kaže, da bi se pisatelj povzpел nad »Lukarje«, ki ostajajo njegovo najboljšo delo. Hvala je problem, ki ga je hotel avtor podati v svoji najnovejši knjigi, vendar je od dobre zamisli do uspele knjige dolga pot. Osebe, ki nastopajo v povesti, so bolj podobne mrtvim figuram kakor živim ljudem. Najbolj doživeti je stari Koren. Zdi se, da so ljudje premalo doživeti, dikcija je prenevolna in nas ponekod celo dolgočasi. Če bi povest avtorju še nekaj časa zorela, bi nedvomno dobila trajnejše odlike in večjo epično prepričljivost.

Dopis iz Prage:

Vtisi s pogreba pesnika

K. H. Máche

Praga, v začetku maja

V soboto, v podvečer, ko so na Petřinu peli ptiči čudovito pesem o večni ljubezni, ki se leto za letom razkazuje v razkožju prirode, ko so se razvezale prve večje spomenske bežne krog Máchevega spomenika, se je pomikal iz panteona Narodnega muzeja, po Václavskem náměstí, Narodni trdi in po nabrežju sprevod proti starodavnemu Vyšehradu. Prepeljajali so telesne ostanke največjega češkega poeta romantične dobe, ki so sto dve leti poživili v pomemnih Litoměřicah, da jih pokopajo v sliernem Čehu svetli zemlji na Vyšehradu, kjer počivajo tvorci češke narodne kulture. V nedeljo popoldne so se zbrale tisočglave množice preprostega ljudstva, da se poslovijo od najdražjega pesnika.

6. maja. Sobota popoldne. Menda je ne bom nikoli pozabil. V milijonskem mestu je bil hipoma ustavljen promet. Na vseh hišah so zaplapolale narodne zastave. Glavne ulice polne ljudi. Nad vsem mestom grobna tišina, samo zvonovi vseh praških cerkva so peli in v parku na Streleckem in Slovanskem otoku so se zbrali ptiči, da zapoje hvalnico svojemu pesniku. Dan je še, toda na ulicah gorijo svetilke. Stal sem na mostu pri Narodnem gledališču in prisluškoval tej pesni. Ne, nikoli je ne bom pozabil. Rakev, zavito v belo-modrodečko zastavo peljejo mimo nas. Za njo nekaj zaprtih avtomobilov, v njih sorodniki in Máchevi nasledniki in literaturi: Hora, Seifert, Halas, Knap. ... Narod je stal ob straneh in molčal. ... Oči, uprte v odhajajoče rakev, in ko je bila že daleč od nas, so še vedno zrla za njo. Še celo stražniki so pozabili na svoj poklic: tudi oni so se zazrli za njim. Videli sem, tudi njihove oči so se orosile in na obrazih so misli govorile tako glasno kot še nikoli.

Mislil sem nanj, na pesnika »Majak«. Pred očmi mi je naglo svignilo tisto mlado življenje, ki je nosilo v sebi toliko bogastva, da že sto let segamo po njem in

se je belilo in povešalo prvo zelenje svojih vej, izza njih se je čulo šepetanje odhajajočih dvojic, spodaj pa je šumelo mesto večerno pesem in Vltava se je oglašala kakor bi se nekdo narahlo dotikal strun.

Spis odšel v miru, Karel Hynek Mácha, med prijatelji in naj ne bo nikoli več naj tako grenak, kakor je letos. O. B.

Zapiski

Otvoritev razstave Leonarda da Vinci v Milanu. Dne 9. t. m. je bila v milanskem Palazzo dell'Arte otvorena »La Mostra di Leonardo da Vinci«, razstava celotnega dela ene največjih osebnosti, kar jih je v vekovih svojega razvoja dala Italija sebi in človeštvu. Razstava obsega mogočen pregled življenja in dela te genialne osebnosti, ki se dviga kakor visok vrh celo nad toliko nadpovprečne umetnike v dobi renaissanc. Leonardo da Vinci je predstavljen z vseh strani: kot slikarja ga kažejo njegova sloveča platna, ki so prispela iz raznih galerij, obsežna je zbirka risb in osnutkov ter del njegovih učencev; poseben oddelek je posvečen njegovim kiparskim poskusom in njegovemu arhitektonskemu delu, ki kaže nove poglede in odpira nova pota; posebno zanimiv oddelek prikazuje genialnega Leonarda kot inženirja, izumitelja, mehanika. V tem pogledu stoji njegovo podnetno delo kot zgodnja, osamelj pojav začetkov moderne tehnične dobe. Posebej je prikazan Leonardo tudi kot anatom in prirodopisec sploh. Bil pa je tudi pisatelj, avtor znamenitih traktatov o slikarstvu in drugih spisov, ki ne kažejo samo višine in globine njegovega duha, marveč tudi značilno kulturo njegove literarne besede.

S P O R T

Hitrostne motodirke MK Ilirije

V nedeljo ob 14.30 na progi št. Vid—Medno — Rekordno število prijav — Konkurenca v vseh kategorijah zelo huda

Motoklub Ilirija že stopa v zadnjo fazo obsežnih priprav za veliko, motokliskično dirko, ki bo v nedeljo popoldne na novi avtomobilski cesti med št. Vidom in Mednom. Vključ temu, da so prijave že zaključene, še vedno prihajajo nove z vseh strani, tako da bo konkurenca v vseh kategorijah izredno huda. Kakor smo že poročali, so se prijavi za nedeljsko dirko vsi stari znanci z naših motokliskičnih prireditvev, razen teh pa še cela vrsta novih mlajših tekmovalcev, ki razpolagajo z močnimi modernimi motorji.

Prireditelj je razpisal za zmagovalce posameznih kategorij zelo lepa častna darila, a tudi drugo in tretjeplasiirani vsake kategorije bo prejel nagrado — praktično darilo. Za najboljši čas dneva je poklonil g. ban dr. Natlačen posebno nagrado. Kateri od tekmovalcev bo prejel to nagrado, je za enkrat še kar težko soditi, ker je to pot konkurenca tako številna in huda, da je preveč imen, ki bi mogla tukaj priti v poštev. Dobro je, da se bo enkrat lahko videlo, kateri so oni, ki za res zmogore brzo, a z električnim aparatom merjeni časi bodo dali tudi jamstvo, da so absolutno točni. V nedeljo pa ne bo borba le za najboljši čas v posameznih kategorijah, temveč se bodo spoprijeli med seboj tudi vozači posameznih znamk motorjev, ker so tudi za te razpisane posebne nagrade. Tvrda Ign. Vok je poklonila najboljšemu NSU vozaču eno nagrado, a za najboljšo »Puchovce« sta celo dve.

Včeraj popoldne je tehnična komisija

Reka—Grafika

Prijateljska tekma na igrišču Reke v nedeljo popoldne

Nedeljo 14. t. m. gostuje na Viču pravik II. razreda — SK Grafika. Z zmago pretekletne nedelje so si simpatični grafiki zagotovili mesto v zgornji hiši in s tem priborili zadoščenje sebi in vseh sportni publik, ki je s simpatijami spremljala nesebično prizadevanje odbora in igralcev za doseg tega cilja. Prčetek tekme bo ob 10.15: predtekma med juniorji Jadrana in Reke za prvenstvo bo ob 9.

V nekaj vrstah

Okoli telme z Anglijo

Največji nogometni dogodki v vseh 20 letih, odkar v svobodni državi gojimo nogomet mednarodna tekma z Anglijo v našem Beogradu, ki naj bi bila najlopa proslava 20letnice obstoja nogometnega saveza, ko — kakor vse kaže — pokazala razmere v tej sportni panogi v najbolj želošni luči.

Že nekaj časa so iz Zagreba v zvezi z znano akcijo proti JNS prihajali glasovi, da Zagreb na to tekmo ne bo poslal svojih ev. delegiranih igralcev in tako prišli njegovo vodstvo, da nekako razdeli dohodke, ki si jih obeta od te prireditve, in sploh opozori svojo javnost na nemogoče razmere, ki vladajo med vrhovnim nogometnim forumom in nekaterimi njegovimi podrejenimi organi. Iz postavbe močva proti Angliji, ki smo jo objavili že včeraj med brzojavnimi vestmi, je razvidno da je savezni kapetan v reprezentančno močstvo določil enega samega Zagrebčana, in sicer vratarja Glaserja, vsi ostali — razen obeh bratov Matošević iz Splita — pa so igralci beograjskih moštev. Ni čudno, da se zdaj Zagrebčani sprašujejo, ali so bili zagrebški igralci na zadnji tekmi v Bukaresti res vsi do zadnjega najslabši in ali se ni morda savezni kapetan že v naprej zavaroval pred njihovim bojkotom v tekmi z Anglijo. Seveda se v isti sapi beograjski listi na dolgo in široko razpisujejo, da je imel glede stvari še precej srečno roko in je morda storil napako le glede Kokotovića, ki bi kljub slabi formi v zadnjem času vendar moral ostati v enajstorici. Vsekako se je to pot zgodilo, da savezni kapetan pri izbiri moštva ni gledal le na formo in vigranost posameznih igralcev, temveč bržkone upošteval še druge okolnosti, kar bo jakosti moštva gotovo samo v kvar. Čeprav Angliji ne mislijo priti v Beograd za to, da bi tekmo izgubili...

Zanimiva je v zvezi z ogromnimi pripravi za to prireditve tudi bojazen, ki jo je izrekel eden beograjskih listov, češ da navsezadnje niti ni izključeno, da bi se ta tekma nehala z deficitom za nas.

Leonardova razstava je poleg Veronesove v Benetkah največja letošnja likovno-umetniška zanimivost Italije.

O kulturnem pomenu malih narodov. K temu vprašanju piše v češki reviji »Věda a život« prof. Viad. Groh: »Zgodovina človeške kulture nam kaže, da z zrelisla ustvarjanja duhovnih vrednot ni ne privilegiranih in ne brezpomembnih narodov. Koliko važnih dosevkov k človeški kulturi prihaja prav od članov malih narodov! In njih vrednost ni ne s splošnega in ne z etičnega stališa nič manjša zato, ker se niso mogli tako uveljaviti, kakor bi se utegnili pri velikih narodih ali ker so se morali podvrežiti posredovanju drugega naroda, da so postali splošna človeška dobrina. Ne gre pa samo za vrhunske pojave in za najznamenitejše posameznike, marveč predvsem za kulturo in za stopnjo življenjske višine. Če imajo veliki narodi in velike države možnost — in moralno obvezo, — da uveljavljajo in širijo napredek sorazmerno svojim sredstvom in svojemu bogastvu, imajo mali narodi to prednost, da mnogo lažje kulturno obvladajo in preoblikujejo sebe kot celoto. To se ne tiče samo umstvene kulture, marveč predvsem kulture duha in značaja. Mali kulturni narodi dostikrat s svojim življenjskim prizadevanjem prehitujejo dobo in — kakor nam kažejo izkušnje — prinašajo človeškemu napredku težke žrtve. Toda to nas ne sme motiti. Življenje in razvoj in boj in vsak korak mora biti odkupljen. Nekomu je usoda določila, da je stvaritelj, drugemu, da je gledalec, a tudi otroci gledalcev lahko postanejo stvaritelji.

Iz življenja na deželi

Iz Krškega

Kr— Mladinska akademija v Krškem, Aglini Sokol v Krškem, pripravila za soboto 13. t. m. lep večer. To pot nastopi naša mladina, da nam pokaže, kaj se je naučila preko zime v sokolski telovadnici. Vadiitelji naraščajo in deca se pripravila svoje najmlajše brate in sestre tako odlično, da bodo ti mali Sokolci vsem pripadnikom Sokola le v ponos. Posetite vsi to našo mladinsko akademijo, saj je njen čisti dobiček namenjen le sokolski mladini, da si nabavi nove sokolske kroje. Poleg tega pa jih boste s posetom tudi moralno podpiri v njihovem nadaljnjem delu. Program, ki bo zelo pester, bo izpolnil tudi orkester. Pridite!

Iz Konjice

nj— Novi vojni red, ki stopi 15. t. m. v veljavo, določa na progi Zreče — Poljčane več izprememb glede popoldanskih vlakov. S postaje Konjice bodo vozili proti Poljčanam vlaki ob 5.05, 9.07, 13.12, 17.58, iz Poljčan v Konjico pa bodo prihajali ob 7.24, 11.53, 15.18, 19.58. Iz Konjice bodo odhajali ob 7.34, 12.03, 15.38, 20.08, iz Zreče v Konjico pa bodo prihajali ob 8.30, 13.01, 16.51, 21. Prav ugodna zveza se nam bo odslužila z Mariborom, ker bo možno opraviti vožnjo v enem polnedru in nam bo preostajalo za morebitne opravke v mestu še tri ure časa. Žal pa ni bila tudi to pot upoštevana upravičena prošnja tukajšnje občine in vodstva meštanske šole, da bi vozil jutri vlak proti Zrečam nekaj minut prej, tako da bi prispel nazaj v Konjico vsaj ob 8. S tem vlakom bi se namreč vozilo mnogo šolarjev v meštansko šolo, ki pa se ga zdaj zdelo ne morejo posluževati, ker prihaja prepozno in morajo zato hoditi 6 do 8 km peš.

Iz Murske Sobote

ms— Oseba vest. Honorarni profesor na samoupravni gimnaziji v Murski Soboti Jože Uličar je bil postavljen za suplenta realne gimnazije v Strumici v var-darski banovini.

ms— Vrtno ulico regulirajo. Poleg drugih del na soboških cestah so zdaj pričeli regulirati tudi Vrtno ulico, ki bo po uravnavi 8 m široka z obrobnim hodnikom. Za izgubljeno zemljo, ki so jo morali posestniki odstopiti na obeh straneh ceste, jim je občina napravila lesene ograje ob vrto-vih. Murska Soba se pripravlja, da bo dostojno sprejela obiskovalce »Prekmurskega tedna«.

Naše gledališče

DRAMA

Petek, 12. ob 15.: Upniki, na plan. Dijaška predstava. Izven. Globoko značajne cene od 14 din navzdol.

Sobota, 13.: Utopljenca. Red A.

Opozarjamo na dijaško predstavo sodobne češke veselice, ki jo je spisal Karel Piskof z naslovom »Upniki, na plan!« V treh dejanjih je pokazal pisatelj na udaren in jako zabaven način zgodbo iz vsakdanjega trgovskega življenja. Osrednja oseba v dejanju je pošten uradnik, nekaj moderen Don Kihot, ki razkrije sleparstva svojih šefov in priporome pravici do zma.ge. V igri sodelujejo: Kralj, Gregorin, Skrbineš, Jerman, Nablocka, V. Juvanova, M. Boltarjeva, Gabrijelčičeva, Sever, Potokar, Daneš, Bratina, Gale in Presetnik. Režija je prof. šestova. Predstava se bo vršila danes popoldne po globoko znižanih cenah od 14 din navzdol.

Abonenti reda A bodo imeli v soboto predstavo Nestroyeve burke »Utopljenca«. Delo spada med klasične burke iz nemške literature ter izziva pri predstavah pri-srčen smeh.

OPERA

Gostovanje ljubljanske opere pod vodstvom ravnatelja Polića v Splitu se je začelo v sredo 10. t. m. Prva predstava je bila Gotovčeva opera »Ero z onega sveta« zasedbi: Heybalova, Kogejeva, Franc, Bettetto, Janko. Predstavo je dirigiral ravnatelj Polić in opera je bila v razprodanem gledališču izredno močno sprejeta. Tako je doživela naša opera s svojo prvo predstavo v Splitu popoln uspeh. Vrstni red nadaljnjih predstav je sledeči: Falstaff sinoči, danes »Manon«, dalje pa »Lohengrin«, Werther, Gioconda, Evgenij Onegin in Trubadur. Zatem bodo še dve ali tri predstave v šibniku. Povratek opere v Ljubljano v nedeljo 21. t. m.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 13. ob 20.15.: Košček sreče. (V koristi protituberkulozne lige, sekcija Ljubljana).

Nedelja, 14. ob 15.15.: Košček sreče. (Zad. njči).

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 12. ob 20.: Grohar. Gostovanje Mračkove igralske skupine.

Sobota, 13. ob 20.: Potopljeni svet. Red C. Zadržite!

Nedelja, 14. ob 20.: Prodana nevesta. Zadržite. Gostovanje gđ. Pavle Udovičeve.

R A D I O

Petek, 12. maja

Ljubljana 11: Šolska ura: Proslava matinskega dne. — 12: Iz naših krajev (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Radijski orkester. — 14: Napovedi. — 18: Ženska ura: Kaj mora žena vedeti o zavarovanju, II. del (ga. Vida Peruš). — 18.20: Waldteufelovi valčki (plošče). — 18.40: Francoščina (dr. S. Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Predavanje insp. državn. obrambe. — 19.50: Zanimivosti o izseljen-cih (g. Premrov Jože). — 20: Spomini na Joh. Straussa (plošče). — 20.20: Fr. Lipah: Cvetje bajam (člani Nar. gled.). — 21: Zvoki v oddih (Radijski orkester). — 22: Napovedi, poročila. — 22.30: Angleske plošče.

Beograd 17: Orkester. — 18.20: Plošče. — 20: Klavirski koncert. — 20.30: Iz opere »Viljem Tell«. — 22.15: Sodobna muzika. — Zagreb 17.15: Lahka glasha. — 20: Operni odlomki. — 20.45: Klavir. — 21.45: Plošče in ples. — Praga 20.10: Pester glasbeni spored. — Varšava 21: Zborovski petje. — 22.25: Plošče. — Sofia 17.30: Vojaška godba. — 18.15: Bolgarske pesmi. — 19: Chopinove klavirske skladbe. — 19.35: Prenos Puccinijeve opere »La Boheme«. — Dunaj 12: Orkester. — 16: Vesela muzika. — 17.10: Mali orkester. — 20: Večer Wagnerjeve glasha. — 22.30: Lahka godba in ples. — Berlin 20.15: Veliki orkester. — 20.50: Zvočna igra. — 22.30: Lahka godba in ples. — München 19: Vesela slike. — 20.15: Koncertni večer. — 22.30: Lahka glasha.

L. WINDER:

Gospod iz Konopišta

Roman o Francu Ferdinandu

(Avtoriziran prevod)

Cesar je z negibnim obrazom poslušal te strastne besede. Ob pozivu na svoje dobro srce se je skoraj neopazno odmaknil, kakor da bi mu bilo to lažno ubiranje čustvene strune mučno.

»Ne«, je rekel. »Ta ženitev je nemogoča.« Franc Ferdinand ni vpraševal po razlogih, saj jih je poznal. Predovzeti čut za dinastično izročilo, ki je bil v prošnji enako močan kakor v cesarju, je narekoval ta rezi »ne«. Pridružen se mu je še cesarjev politični čut odgovornosti in njegov strah pred zapletljivi.

Franc Ferdinand je vse to popolnoma razumel. Namenil se je bil, da tem odločneje uveljavi svojo voljo, čim nezmagljivejši bo odpor. Z iskrenimi se se očmi je odgovoril, da je njegov sklep nepreklicen. Zato mora vnovič prositi cesarja in ga bo moral prositi spet in spet, naj se za zdaj vsaj sprijazni s to mislijo.

»Razlogov svoje zavrnitve ti ne bom prikrival«, je rekel cesar in jel obširno pojasnjevati, kaj vse mu brani, da ne dovoli sklenitve tega zakona. Vse, kar je cesar navedel, je bilo pravilno in neoporečno; Franc Ferdinand je bil natanko proučil vse določbe zakona o prestolonasledstvu in nasledstvenem pravu. »Na njegovem mestu tudi jaz ne bi drugače ravnal«, je mislil poslušalec, ki je komaj še zmagoval to preizkušnjo živcev. »A saj mora vendar videti, da sem vkljub vsemu trdno namenjen uveljaviti svojo voljo! Ali misli, da se mu bom

dal kar takole pogovoriti? Ne pozna me še. Pustil ga bom, naj govori, dokler hoče; nazadnje bo moral vendar odnehati.«

Cesar, ki je govoril sprva izredno ježno, se je bil polagoma umiril. Obširno je razložil člen 1. rodbinskega ustava, v katerem je bila določba, da je stanu primerna, od vsakokratnega najvišjega rodbinskega poglavarja odobrena zakonska zveza osnovni pogoj za to — pri teh besedah je odprl rodbinski ustav in jel počasi brati besedilo — »da se potomci, rojeni iz takšne zakonske zveze, smatrajo za člane najvišje vladarske hiše in po tem takem za upravičene, da uživajo pravice, prednosti, časti, naslove, grbe itd., ki pripadajo tem članom.«

Ta določba se je zdelo cesarju tako samoumevna, da je hotel, kakor dobrohoten sodnik, ki pojasnjuje mladoletniku nasledke hudočestva, storjenega v nepoznanju zakonov, končati utrudljivo razgovor, rekoč, da v teh okoliščinah nadvajdovda pač ne bo dalj vztrajal pri svojem namenu. Nato je prestolonaslednik še enkrat ponovil, da si te ženitve ne dá izbiti iz glave.

Zdaj se cesar ni mogel več premagovati. Udaril je po mizi ter izjavil, da se bo moral, če je tako, Franc Ferdinand odrediti pravice do prestolonasledstva.

S to grožnjo se je bil cesar do dobrega uštel. V nobenem zakonu, ne v pragmatiki sankciji ne v rodbinskem ustavu, nikjer ni bilo določbe, da bi se moral dedič prestola, ako se poroči z neenakorodno ženo, odreči prestolonasledstva. Franc Ferdinand je odgovoril, porogljivo naglašaje vsako besedo, da ga ta grožnja ne plaši, ker nima nihče oblasti, da bi mu zaradi nameravane ženitve vzel pravico do prestolonasledstva. S porogljivo vljudnostjo je poprosil cesarja, naj mu pokaže v rodbinskem ustavu ali v pragmatiki sankciji tisto mesto, na katero bi se utegnili nanašati kazni, ki mu z njo grozi.

»Ničesar nočem več slišati!« je zaklical cesar.

Noge so se mu tresle. Moral je sesti. Še nikoli se ni bil živ človek drznil ubrati proti njemu to struno; le ranjaka cesarica mu je časih dajala porogljive odgovore. Nji je vse dovoljeval, vse izpregledal. Toda nečak, ta nevarni norec — kako se je smel ta tolikanj izpozabiti? Cesar je končal avdienco, rekoč: »Teden dni časa ti dam, da se odrečeš svoje namere. Zglasi se čez teden dni v avdienco.«

V tem tednu dni se je cesar korenito ukvarjal z vprašanjem prestolonasledstva. Bolj od vseh zakonskih in rodbinskopravnih določb je misel vladarstva po milosti božji potrjevala cesarja v njegovem sklepu, da ne odneha. Prestolonaslednik ni mogel vzeti grofice Chotkove za enakorodno ženo. Če bi pa sklenil morganatski zakon, zakon na levo roko — nemogoča misel! — tedaj ne bi mogli ne njegova žena ne njegovi otroci nikoli postati člani vladarske hiše. Takšne zmešnjave je bilo cesarja groza. Razen tega so važne določbe hišne postave nasprotovale vzporednim določbam pragmatike sankcije, da celo pragmatika sankcija v Avstriji je nasprotovala neki važni točki ogrske pragmatike sankcije. Ogrski zakon se je razlikoval od avstrijskega in ni poznal pojma neenakorodnosti ogrske kraljice. Ako je hotel cesar izenačiti ogrski zakon z avstrijskim, je moral prositi Madžare, naj ga izpreme. Cesar ni dvomil, da bi takšna izprememba terjala velike žrtve na rovaš nagodbene zakona. Cesarjeva groza pa ni potrebovala teh strašnih nagibov, ki so jo le še povečevali. Cesar z neenakorodno ženo — to je bilo toliko kakor anarhija. Cesar, ki njegovi sinovi ne bi bili enakorodni in ne bi imeli pravice do prestolonasledstva — to je bil konec habsburške hiše, sramotnejši od vsake izgubljene vojne, poniževalnejši od izgube najbogatejših pokrajin in dežel.

Tudi Franc Ferdinand je v tem tednu dni ne-

utrudljivo proučeval rodbinski ustav. Čez teden dni je vnovič stopil pred cesarja in ponovil svojo prošnjo. V rodbinskem ustavu je bil našel člen, na katerega se je zdaj skliceval. Cesarski avstrijski rodbinski ustav iz leta 1839. je izrečno določal, da sestoji prevzvišeni vladarski dom iz cesarja kot svojega poglavarja, iz njegove soproge, iz morebiti še živčih vdov njegovih prednikov na prestolu ter iz nadvojvod in nadvojvodinj. Po tem takem, je rekel Franc Ferdinand, bo grofica Chotkova kot cesarjeva soproga vzlic svojemu neenakemu rodu avtomatično postala članica vladarske hiše.

Cesar je odgovoril, da bo ta člen rodbinskega ustava, ki izkuša Franc Ferdinand zlorabiti njegovo nejasno besedilo, v najkrajšem času s posebnim dodatkom enosmiselno pojasnjen. Po sebi se razume, da ne more grofica nikoli postati članica cesarske hiše, nikar že cesarica.

»Ako ne gre drugače, sklenem morganatski zakon«, se je nazadnje odločil Franc Ferdinand.

»To nesrečo hočem odvrniti«, je rekel cesar. Z bolešno jasnostjo je čutil neenakost moči v tem pričenjačem se boju med mladostjo in starostjo. V Francu Ferdinandu je videl brezsrčni, surov obraz mlajšega pokolenja, ki je brezobzirno puščalo želje in ukaze starega cesarja v nemar. Starec je imel v tem trenutku le še edino željo: da mu ne bi bilo več treba gledati v ta mrzki obraz.

»Vidim«, je trdno dejal, »da danes nisi zmožen spoznati pomena svojega sklepa. Dam ti leto dni časa za premislek. Ako boš čez leto dni še vedno vztrajal pri svojem namenu, bova nadaljevala ta razgovor.«

»Leto dni mi ga ne bo treba videti«, se je v mislih oddahnil. »V letu dni se utegne naveličati te grofice. V tem letu dni se bodo našla tudi sredstva in pota, da ji dopovemo brezzumnost njenega častihlepa. Leto dni je dolgo.«

MALI OGLASI

Kam pa kam?

Beseda 1 din, davek 3 din za štiro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 11901-1

Gostilna Turk

Strelška ulica toči izvrstna dalmatinska vina. 11909-18

Službodobi

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 11901-1

Prodajalco

za sladole, iščem. Samo v tej stroki izvečane moči naj pošljijo pisarne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Sladolede«. 11921-1

2 pleskarska slikar.

potrebujem takoj. — Jakob Zagar, Stari trg pri Raketu. 11919-1

Mlado dekle

čedno in pošteno, zmožno nekaj nemščine, sprejemem takoj. Pismene ponudbe na pekarno Rakusa, Maribor, Koroska c. 24. 11922-1

Brivski pomočnik

dober delavec, dobi stalno službo. Nastop takoj pri Beseničar Avg., Breg 14. 11912-1

Frizerko

dobro moč, sprejemem takoj ali 1. junija salon »ELAE«, Ljubljana, Gajeva ul. 6. 11915-1

Krojkaška

pomočnika išče za takojšen nastop v trajno delo Marolt Ferd. Moziarje. 11900-1

Priključljivo

sobarico iščem za vilo, znati mora nemško, ne nad 25 let staro. Ponudbe s sliko na ogl. odd. Jutra pod značko »Socija - Bled«. 11905-1

Pisarniško moč

zanesljivo, z večjo prakso, sprejemem takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Veletrgovina«. 11845-1

Brivskega

pomočnika sprejemem takoj. — Alojzij Kek, brivce, Vrhnika. 11902-1

G. T. Rotman:

S Pegazom — okrog sveta

37

Drugo jutro so se zgodaj spet vkrkali na »Pegaza«. »Na Nemško!« je rekel gospod Vrtačnik. »Leteli bomo čez Francijo.« Spravili so sidro, to pot pa res skrbno, in Zep Jodelberger je zlezal na prtljajnik. Z veselo pesmico, ki jo je zapel, so se poslovili od Londona in Anglije.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše predrage mame, gospe

MARN MARIJE

za izraz srčnega sočustvovanja, katere smo prejeli ob priliki njene smrti in za katere se nam ni moglo posebej zahvaliti. Zlasti se zahvaljujemo gg. zdravnikom za njihov trud, č. usmiljenim sestram za poslednje tolažbe, prečistiti duhovščini, upravniku »Jutra« g. Brectu, združenim pevcem Krakovo-Trnovo v srce segajoče žalostinke, Sportnemu klubu »Jadranc«, za obilno spremstvo na njeni zadnji poti in za prekrasni venec, ter vsem darovalcem krasnih vencev in šopkov, vsem prijateljem in prijateljicam ter vsem znanem in sorodstvu, ki so blagopokojno spremlili na njeni zadnji poti.

Maša zadušnica se bo darovala dne 13. maja 1939. ob 8. uri zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja pri glavnem oltarju.

LJUBLJANA, dne 12. maja 1939.

Globoko užaloščeni ostali: FRANTI, LOJZE, sinova; MICI, hčerka — ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše predrage mame, gospe

MARN MARIJE

za izraz srčnega sočustvovanja, katere smo prejeli ob priliki njene smrti in za katere se nam ni moglo posebej zahvaliti. Zlasti se zahvaljujemo gg. zdravnikom za njihov trud, č. usmiljenim sestram za poslednje tolažbe, prečistiti duhovščini, upravniku »Jutra« g. Brectu, združenim pevcem Krakovo-Trnovo v srce segajoče žalostinke, Sportnemu klubu »Jadranc«, za obilno spremstvo na njeni zadnji poti in za prekrasni venec, ter vsem darovalcem krasnih vencev in šopkov, vsem prijateljem in prijateljicam ter vsem znanem in sorodstvu, ki so blagopokojno spremlili na njeni zadnji poti.

Maša zadušnica se bo darovala dne 13. maja 1939. ob 8. uri zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja pri glavnem oltarju.

LJUBLJANA, dne 12. maja 1939.

Globoko užaloščeni ostali: FRANTI, LOJZE, sinova; MICI, hčerka — ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše predrage mame, gospe

MARN MARIJE

za izraz srčnega sočustvovanja, katere smo prejeli ob priliki njene smrti in za katere se nam ni moglo posebej zahvaliti. Zlasti se zahvaljujemo gg. zdravnikom za njihov trud, č. usmiljenim sestram za poslednje tolažbe, prečistiti duhovščini, upravniku »Jutra« g. Brectu, združenim pevcem Krakovo-Trnovo v srce segajoče žalostinke, Sportnemu klubu »Jadranc«, za obilno spremstvo na njeni zadnji poti in za prekrasni venec, ter vsem darovalcem krasnih vencev in šopkov, vsem prijateljem in prijateljicam ter vsem znanem in sorodstvu, ki so blagopokojno spremlili na njeni zadnji poti.

Maša zadušnica se bo darovala dne 13. maja 1939. ob 8. uri zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja pri glavnem oltarju.

LJUBLJANA, dne 12. maja 1939.

Globoko užaloščeni ostali: FRANTI, LOJZE, sinova; MICI, hčerka — ter ostalo sorodstvo

Pleskar

pomočnik, dobi takoj mesto pri štraku Ljudvik, Ljubljana, Večna pot 21. Telefon 36-91. 11901-1

Potniki

Beseda 1 din, davek 3 din za štiro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 11901-1

Zastopnika

solidnega avtomobila, s kavcijo, sprejemem takoj, pisarne, naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11917-5

Zastopstvo

za celo državo, izvršim dravsko banovino, sprejemem takoj. Pismene ponudbe na pekarno Rakusa, Maribor, Koroska c. 24. 11922-1

Pridelki

Beseda 1 din, davek 3 din za štiro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 11901-1

Orehova jedra

in med dobite najceneje v Medarni, Ljubljana, Zidovska ul. 6. 10863-33

Auto, moto

Beseda 1 din, davek 3 din za štiro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 11901-1

Več rabljenih

avtomobilov DKW, Hanomag, Wanderer malo rabljeno limuzino proda po likvidacijskih cenah DKW zastopstvo J. Lovše, Tyrševa cesta 35. 11906-10

Kolesa

Beseda 1 din, davek 3 din za štiro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 11901-1

Novo kolo

najboljše znamke zelo poceni napradni in 1 rabljeno za 380 din. Trafika, Florjanska ulica 12. 11916-11

Tricikel

na motorni pogon, nosilnost ca 250 kg, tovarniško nov, ugodno proda DKW zastopstvo J. Lovše, Tyrševa cesta 35. 11905-11

Obrit

Beseda 1 din, davek 3 din za štiro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 11901-1

Shramba in

popravilo krzna čez poletje po ugodnih cenah pri L. ROT, krznarstvo, Ljubljana, Mestni trg 5. — Telefon 20-05. 185-30

Kapital

Beseda 1 din, davek 3 din za štiro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 11901-1

Denarni zavod

malega človeka je hranilna posojilnica »MOJ DOM«, Ljubljana, Dvorakova ul. 8. Posojila, ugodni pogoji. — Hranilne vloge — visoke obresti. 178-16

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din za štiro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 11901-1

Dvo- ali enosobno

stanovanje potrebujem takoj ali kasneje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dve osebi«. 11928-21a

2-sobno stanovanje

s pritliklami, iščem za takoj ali 1. junija v bližini artilerijske vojašnice. Naslov v vseh posloval. Jutra. 11918-21a

Dvosob. stanovanje

iščem za 1. julij na Kode. ljevem ali v Zeleni jami. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalno in točno«. 11907-21a

Sobo odda

Beseda 1 din, davek 3 din za štiro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 11901-1

Oporemljeno sobo

s posebnim vzhodom, oddam za 1 ali 2 osebi. Žitnikova 10. 11920-23

Solčno sobo

lepo, prazno, poseben vhod v Rožni dolini, oddam. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11480-23

Kliseje

ENO IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA Ar. 18ha nasip 23

Obrit

Beseda 1 din, davek 3 din za štiro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 11901-1

Shramba in

popravilo krzna čez poletje po ugodnih cenah pri L. ROT, krznarstvo, Ljubljana, Mestni trg 5. — Telefon 20-05. 185-30

Kapital

Beseda 1 din, davek 3 din za štiro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 11901-1

Denarni zavod

malega človeka je hranilna posojilnica »MOJ DOM«, Ljubljana, Dvorakova ul. 8. Posojila, ugodni pogoji. — Hranilne vloge — visoke obresti. 178-16

Sobe išče

Beseda 1 din, davek 3 din za štiro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 11901-1

Oporemljeno sobo

solčno, išče za stalno stanje, solidna gospodinja, biva uradnica za 15. maj v centru. Kar se tiče plačila, točna. Dopise na ogl. odd. Jutra pod šifro »Snažna in mirna«. 11929-23a

Ženitve

Vsaka beseda 2 din, davek 5 din, za dajanje naslova 5 din, najmanj 11901-1

Gospod

srednje starosti, prišel iz Amerike, se želi poročiti z gospodnjo 23 do 28 let, izobraženo, lepe zunanosti, mislečo na pošteno bodočnost, popeljem s seboj v Ameriko, katero veseli. Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Bodočnost Amerikane«. 11893-23

Dopisi

Vsaka beseda 2 din, davek 3 din, za dajanje naslova 5 din, najmanj 11901-1

Dvignite v oglašnem

oddelku dosepe ponudbe!

GRADBENI MATERIAL

dobite pri

Material

LJUBLJANA — TYRŠEVA C. 36/b. Telefon 27-16 — Brzjavlj: Material

Za deževne dni

liko izbiro dežnih plaščev in sicer:

za gospode ala balonska svila

od din 198.—

damske v vseh modnih barvah

od din 190.—

dežne pelerine za kolesarje

od din 160.—

otroške pelerince v vseh velikostih

od din 65.— naprej

F. I. GORIČAR — Ljubljana,

Sv. Petra cesta 29.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše predrage mame, gospe

MARN MARIJE

za izraz srčnega sočustvovanja, katere smo prejeli ob priliki njene smrti in za katere se nam ni moglo posebej zahvaliti. Zlasti se zahvaljujemo gg. zdravnikom za njihov trud, č. usmiljenim sestram za poslednje tolažbe, prečistiti duhovščini, upravniku »Jutra« g. Brectu, združenim pevcem Krakovo-Trnovo v srce segajoče žalostinke, Sportnemu klubu »Jadranc«, za obilno spremstvo na njeni zadnji poti in za prekrasni venec, ter vsem darovalcem krasnih vencev in šopkov, vsem prijateljem in prijateljicam ter vsem znanem in sorodstvu, ki so blagopokojno spremlili na njeni zadnji poti.

Maša zadušnica se bo darovala dne 13. maja 1939. ob 8. uri zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja pri glavnem oltarju.

LJUBLJANA, dne 12. maja 1939.

Globoko užaloščeni ostali: FRANTI, LOJZE, sinova; MICI, hčerka — ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA